

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

L 148

Magyar nyelvű kiadás

Jogszabályok

56. évfolyam

2013. június 1.

Tartalom

II Nem jogalkotási aktusok

HATÁROZATOK

2013/245/EU:

- ★ A Bizottság határozata (2011. december 20.) a WestLB AG szerkezetátalakításához nyújtott C 40/2009. és C 43/2008. számú Állami Támogatásról (az értesítés a C(2011) 9395. számú dokumentummal történt) ⁽¹⁾ 1

2013/246/EU:

- ★ A Bizottság határozata (2012. március 7.) az Oltchim SA Râmnicu Vâlcea számára nyújtott támogatási intézkedések keretében végrehajtott SA.29041. (C 28/2009., korábbi N433/09.) számú állami támogatásról (az értesítés a C(2012) 1369. számú dokumentummal történt) ⁽¹⁾ 33

2013/247/EU:

- ★ A Bizottság határozata (2013. január 23.) a Hollandia által végrehajtott SA.24123. (2012/C) (korábbi 2011/NN.) számú állami támogatásról A leidschendam-voorburi önkormányzat általi, állítólagosan a piaci ár alatt történt földterület-értékesítés (az értesítés a C(2013) 87. számú dokumentummal történt) ⁽¹⁾ 52

Ár: 4 EUR

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg

HU

Azok a jogi aktusok, amelyek címe normál szedéssel jelenik meg, a mezőgazdasági ügyek napi intézésére vonatkoznak, és rendszerint csak korlátozott ideig maradnak hatályban.

Valamennyi más jogszabály címét vastagon szedik, és előtte csillag szerepel.

II

(Nem jogalkotási aktusok)

HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2011. december 20.)

a WestLB AG szerkezetátalakításához nyújtott C 40/2009. és C 43/2008. számú Állami Támogatásról

(az értesítés a C(2011) 9395. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű változat hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2013/245/EU)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután az érdekelt feleket felkérte észrevételeik megtételére ⁽²⁾,

mivel:

szerkezetátalakítási terv) hivatkozva – feltételesen jóváhagyta Észak-Rajna–Vesztfália tartományi bankja, a WestLB AG ⁽⁴⁾ (a továbbiakban: WestLB) számára a strukturált értékpapírokból álló portfólió (a továbbiakban: Phoenix portfólió) biztosítására nyújtott 5 milliárd EUR összegű kockázatlefedést.

(2) Németország 2009. szeptember 23-án értesítette a Bizottságot a WestLB számára 6,4 milliárd EUR összegű ideiglenes kockázatlefedés formájában a Phoenix portfólió részsorozatainak biztosítására nyújtott kiegészítő támogatásról, továbbá vállalta, hogy értesítést küld a felülvizsgált szerkezetátalakítási tervről.

(3) A Bizottság az N 531/2009. sz. ügyben 2009. október 7-én hozott határozatában ⁽⁵⁾ úgy döntött, hogy az ideiglenes kockázatlefedés megmentési támogatásként összeegyeztethető a belső piaccal.

(4) 2009. december 10-én Németország bejelentést tett az újonnan létrehozott Erste Abwicklungsanstalt (a továbbiakban: EAA) bankra történő eszközátruházás formájában a WestLB javára végrehajtott támogatási intézkedésről. Az

I. AZ ELJÁRÁS

(1) A Bizottság a C 43/2008. sz. ügyben 2009. május 12-én hozott határozatával ⁽³⁾ (a továbbiakban: a 2009. májusi határozat) – a 2009. április 30-án benyújtott szerkezetátalakítási tervre (a továbbiakban: a 2009. áprilisi

⁽¹⁾ Az EK-Szerződés 87. és 88. cikke 2009. december 1-jei hatállyal az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 107., illetve 108. cikkévé vált. A megfelelő cikkek rendelkezései tartalmukat tekintve azonosak. E határozat alkalmazásában az EUMSZ 107. és 108. cikkére történő hivatkozásokat – adott esetben – az EK-Szerződés 87., illetve 88. cikkére történő hivatkozásként kell érteni.

⁽²⁾ HL C 66., 2010.3.17., 15. o. és HL C 23., 2011.1.25., 9. o.

⁽³⁾ A C 43/2008. sz., a WestLB AG szerkezetátalakítása ügyben 2009. május 12-én hozott bizottsági határozat (HL L 345., 2009.12.23., 1. o.)

⁽⁴⁾ A WestLB-csoportot a WestLB AG (a továbbiakban: WestLB) és kapcsolt vállalkozások, többek között a Westdeutsche Immobilien-Bank AG és a WestLB Mellon Asset Management Holdings Limited alkotják. A Németország által a Bizottságnak benyújtott dokumentumok jelentős része, például a 2011. június 30-i szerkezetátalakítási terv, az *Eckpunktevereinbarung* (keretmegállapodás) és Németország kötelezettségvállalásai egyes esetekben WestLB-csoportot említene, illetve arra hivatkoznak. A Bizottság ezért határozatában nem tesz különbséget a WestLB AG és a WestLB-csoport között, hanem a *pars pro toto* elvet alkalmazva a csoport leányvállalatainak holding-társasága, a WestLB AG nevét használja. A 2009. májusi határozat esetében azonos megközelítést alkalmaztak.

⁽⁵⁾ Az N 531/2009. sz., *kockázatátvállalás a WestLB javára* ügyben 2009. október 7-én hozott bizottsági határozat (HL C 305., 2009.12.16., 4. o.)

intézkedés elnevezése a továbbiakban: az első eszközátruházás. Németország ekkor küldte meg a WestLB-re vonatkozó szerkezetátalakítási tervet is (a továbbiakban: a 2009. decemberi szerkezetátalakítási terv). Az első eszközátruházás a 2009. szeptember 23-án bejelentett intézkedést váltotta fel, és a 2009. október 7-i határozatot tárgyalanná tette.

- (5) A Bizottság a C 40/2009. sz. ügyben 2009. december 22-én hozott határozatával ⁽¹⁾ (a továbbiakban: a 2009. decemberi határozat) a pénzügyi stabilitás érdekében hat hónappal ideiglenesen jóváhagyta az első eszközátruházást. Ugyanezen határozatában a Bizottság hivatalos vizsgálatot indított az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 108. cikkének (2) bekezdése alapján, mivel aggályai voltak az intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.
- (6) A Bizottság 2009. decemberében megbízást adott a Sociétés Générale, a Bangert Research és Wim Schoutens professzor részére arra, hogy szakértőként értékeljék a WestLB által az EAA-ra átruházott értékesített eszközöket.
- (7) Németország 2010. február 1-jén észrevételeket nyújtott be a 2009. decemberi határozat alapjául szolgáló indoklásra vonatkozóan.
- (8) A Bizottság az N 249/2010. számú ügyben 2010. június 22-én hozott határozatával ⁽²⁾ (a továbbiakban: a 2010. júniusi határozat) a pénzügyi stabilitás érdekében meghosszabbította az első eszközátruházás ideiglenes jóváhagyását az első eszközátruházásra és a 2009. decemberi szerkezetátalakítási tervre vonatkozó végső határozat meghozataláig.
- (9) A Bizottság 2010. október 29-én részletes értékelő jelentést küldött Németországnak az első eszközátruházás tárgyát képező eszközökről.
- (10) 2010. november 5-én a Bizottság a C 40/2009. sz. ügyben az első eszközátruházással kapcsolatosan folytatott hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztéséről szóló határozatot ⁽³⁾ (a továbbiakban: a 2010. novemberi határozat) fogadott el. A Bizottság a 2010. novemberi határozatban további kételyeinek adott hangot az első eszközátruházás belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.
- (11) Németország 2010. novemberében észrevételeket nyújtott be, amelyeket 2010. december 21-én kiegészített. A Bizottság más érdekelt féltől nem kapott észrevételeket.
- (12) 2010. december 21-én a Bizottság úgy határozott, hogy elhalasztja azt a határidőt, ameddig a Westdeutsche ImmobilienBank AG ⁽⁴⁾ (a továbbiakban: WestImmo) banknak be kellett szüntetnie új ügyletek kötését ⁽⁵⁾.
- (13) Németország 2011. február 15-én benyújtotta a WestLB-re vonatkozó módosított szerkezetátalakítási tervet (a továbbiakban: a 2011. februári szerkezetátalakítási terv).
- (14) 2011. április 15-én Németország a 2009. májusi határozat szerint kinevezett, elidegenítésért felelős vagyonkezelő által készített eredményjelentést és a WestLB-re vonatkozó új szerkezetátalakítási tervet (a továbbiakban: új szerkezetátalakítási terv) nyújtott be a Bizottságnak.
- (15) A németországi Szövetségi Pénzügyi Stabilitási Hivatal (Bundesanstalt für Finanzmarktstabilisierung), a WestLB összes részvényese és az EAA 2011. június 23-án a WestLB felszámolásának és a részvényesei közötti tehermegosztásnak minden fontos részletéről megállapodott (a megállapodás a továbbiakban: keretmegállapodás [Eckpunktevereinbarung]) ⁽⁶⁾.
- (16) Németország 2011. június 30-án továbbította a keretmegállapodás alapján készült új szerkezetátalakítási terv végleges változatát a Bizottságnak (a végleges változat a továbbiakban: a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv).
- (17) 2011. október 28-án Németország kérte, hogy a Bizottság 2012. február 29-ig halassa el a WestLB új ügyletek kötésének beszüntetése iránti kötelezettségét (a 2009. májusi határozat azt írta elő, hogy a WestLB-nek 2012. január 1-jétől be kell szüntetnie az új ügyletek kötését). Németország a kérelmet övintézkedés gyanánt nyújtotta be arra az esetre, ha 2012. január 1-jéig nem lép új határozat a 2009. májusi határozat helyébe.
- (18) 2011. október 28-án Németország részletes információkat nyújtott be az EAA-ra való második eszközátruházás formájában a WestLB javára végrehajtandó további állami támogatási intézkedésről (az intézkedés a továbbiakban: feltöltés).

⁽¹⁾ A C 40/09. (korábbi N 555/09.) sz., a WestLB AG-nek nyújtott, eszközkihelyezéshez kapcsolódó kiegészítő támogatás ügyben 2009. december 22-én hozott bizottsági határozat (HL C 66., 2010.3.17., 15. o.). Az N 531/2009. sz. ügyben 2009. október 7-én hozott határozat helyébe e határozat lép.

⁽²⁾ Az N 249/10. (korábbi N 555/09.) sz., a WestLB AG-nek nyújtott, eszközkihelyezéshez kapcsolódó kiegészítő támogatás ideiglenes engedélyezésének meghosszabbítása ügyben 2010. június 22-én hozott bizottsági határozat (HL C 230., 2010.8.26., 3. o.).

⁽³⁾ A C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálatának kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 9. o.).

⁽⁴⁾ A Westdeutsche ImmobilienBank AG a WestLB legnagyobb leányvállalata, és jelentős ingatlanfinanszírozási szolgáltató Németországban.

⁽⁵⁾ A Bizottság MC 8/2009, WestLB divestments ügyben hozott 2010. december 21-i határozata (még nem tették közzé).

⁽⁶⁾ E megállapodást az „Eckpunktevereinbarung zum Restrukturierungsplan der WestLB” (Keretmegállapodás a WestLB szerkezetátalakítási tervéről) című dokumentum tartalmazza, amelyet az összes részvényes, az EAA és a Szövetségi Pénzügyi Stabilitási Hivatal 2011. június 29-én írt alá.

- (19) Németország 2011. november 21-én aktualizált tájékoztatást közölt a 2011. júniusi szerkezetátalakítási tervről.
- (20) 2011. december 1-jén Németország tájékoztatást közölt a WestLB-nek 2012. június 30-ig esetlegesen nyújtandó, ideiglenes, rövid távú likviditási segítségnyújtás összegéről.
- (21) 2011. december 8-én Németország benyújtotta a Bizottságnak a kötelezettségvállalások végleges jegyzékét.
- (22) Németország 2011. december 13-án jóváhagyta a WestLB-ből annak szerkezetátalakítása során leválasztandó gazdálkodó egységnek, a Verbundbanknak a Helaba Landesbank Hessen-Thüringen (a továbbiakban: Helaba) által tervezett felvásárlását.

II. A TÉNYÁLLÁS

1. A KEDVEZMÉNYEZETT

- (23) A kedvezményezett a WestLB. A WestLB Észak-Rajna-Vesztfália tartományi bankja, székhelye Düsseldorf. Részvényesei a Sparkassenverband Westfalen-Lippe (Vesztfália-Lippe Takarékszövetkezete, a továbbiakban: SVWL), Rheinische Sparkassen- und Giroverband (Rajna-vidéki Takarékszövetkezet, a továbbiakban: RSGV; az SVWL és az RSGV a továbbiakban együttesen: takarékszövetkezetek), Észak-Rajna-Vesztfália tartomány (Nordrhein-Westfalen), valamint két, rajna-vidéki (a továbbiakban: LVR) és vesztfália-lippei regionális szövetkezet (a továbbiakban: LWL). A Szövetségi Pénzpiaci Stabilizációs Hivatal által kezelt Sonderfonds Finanzmarkstabilisierung (a továbbiakban: SoFFin) csendes részesedéssel rendelkezik a WestLB AG-ben.
- (24) A WestLB fő pénzügyi adatait az alábbi táblázat foglalja össze:

1. táblázat

A WestLB fő pénzügyi adatai

	2008.12.31.	2009.12.31.	2010.12.31.	2011.6.30.
Mérlegadatok (milliárd EUR)				
Teljes eszköz-állomány	288,1	242,3	191,5	160,4
Saját tőke	3,8	3,7	4,1	4,2
A bank szavatoló tőkéje (SolvV)				
Alaptőke milliárd EUR-ban	5,7	5,3	5,5	4,9

	2008.12.31.	2009.12.31.	2010.12.31.	2011.6.30.
Saját források milliárd EUR-ban	8,9	7,6	7,7	7,3
Kockázattal súlyozott eszközök milliárd EUR-ban	88,5	83,0	48,6	45,4
Alaptőke aránya %-ban	6,4	6,4	11,4	10,7
Teljes arány %-ban	10,1	9,1	15,9	16,0
Alkalmazottak				
Alkalma-zottak száma	5 957	5 214	4 712	4 622
Teljes munkaidőben foglalkoztatott alkalmazottak	5 663	4 971	4 473	4 376

- (25) A WestLB az Észak-Rajna-Vesztfália és Brandenburg tartományokban regionálisan működő takarékpénztárak központi bankjaként és pénzpiacokkal való kapcsolódási pontjaként funkcionál. A német és nemzetközi vállalati, intézményi és lakossági ügyfeleknek nyújtott széles termék- és szolgáltatáskínálata magában foglalja a hitelezést, a személyre szabott strukturált finanszírozást, a tőkepiaci ügyleteket, a vagyionkezelést, valamint pénzforgalmi szolgáltatásokat.
- (26) A WestLB üzleti tevékenységeinek súlypontja az évek során áthelyeződött. A bank kezdetben kizárólag a takarékpénztárak elszámolóközpontjaként működött, majd fokozatosan befektetési bankká alakult át. Közfeladatainak és gazdasági ügyleteinek 2001-es elkülönítése óta zajlik a WestLB szerkezetátalakítása ⁽¹⁾.
- (27) A közelmúltban a strukturált értékpapírokba való – részben a 2007 előtt nem konszolidált, különleges célú gazdasági egységekben jegyzett – jelentős befektetések súlyos veszteségeket okoztak, és a tőkeszükséglet ugrásszerű növekedését eredményezték, annak ellenére, hogy enyhültek a pénzügyi válságra reagálva elfogadott számviteli standardok. Ezért Németország és a WestLB részvényesei 2008-ban biztosították a Phoenix kockázatlefedést ⁽²⁾, 2009 novemberében pedig megállapodtak arról, hogy létrehozzák az EAA rossz bankot, amelyre mintegy 77,5 milliárd EUR névértékű eszközállományt és megközelítőleg 3 milliárd EUR tőkét ruháztak át.

⁽¹⁾ Lásd a Németország által a Westdeutsche Landesbank – Girozentrale (WestLB), jelenleg WestLB AG részére nyújtott állami támogatásról szóló, 2004. október 20-i bizottsági határozatot (HL L 307., 2006.11.7., 22. o.) és a 2007. december 14-i bizottsági határozatot (HL C 4., 2008.1.9., 1. o.).

⁽²⁾ Lásd az NN 25/2008. sz. ügyben 2008. április 30-án hozott bizottsági határozatot (HL C 189., 2008.7.26., 3. o.).

2. A TÁMOGATÁSI INTÉZKEDÉSEK

a. AZ ELSŐ INTÉZKEDÉSCSOMAG – A PHOENIX PORTFÓLIÓ KOCKÁZATLEFEDÉSE

- (28) A WestLB 2008-ban strukturált értékpapírokból álló portfóliót ruházott át egy különleges célú gazdasági egységre, az ír jog szerint létrehozott Phoenix Light korlátolt felelősségű társaságra, ezzel pedig megközelítőleg 23 milliárd EUR névleges összvolumenű értékpapírt⁽¹⁾ különítette el a mérlegéről. A különleges célú gazdasági egységet a WestLB részvényesei által 2008. február 8-án vállalt kezesség biztosította, amelyet a tényleges nemteljesítés legfeljebb 5 milliárd EUR összértékig történő fedezésére nyújtottak (a továbbiakban: a Phoenix portfólió kockázatlefedése), és a Bizottság a 2009. májusi határozatával⁽²⁾ jóváhagyott. A kockázatlefedés két különálló kezességvállalást foglalt magában:

— a Phoenix Lighttal szembeni követelések legfeljebb 2 milliárd EUR összértékig történő fedezésére szóló kezességvállalás, amelyért a WestLB összes részvényese a részesedése arányában vállalt felelősséget;

— és a kizárólag az Észak-Rajna-Vesztfália tartomány által vállalt alárendelt kezesség, amely a Phoenix Lighttal szembeni további követelések legfeljebb 3 milliárd EUR összértékig történő fedezésére szolgál.

b. A MÁSODIK INTÉZKEDÉSCSOMAG – AZ ELSŐ ESZKÖZ-ÁTRUHÁZÁS AZ EAA-RA

- (29) Németország és a WestLB részvényesei 2009. november 24-én megállapodtak az Erste Abwicklungsanstalt nevű rossz banknak a pénzügyi piacok stabilizációját szolgáló alapról szóló német törvény (Finanzmarktstabilisierungsfondsgesetz, FMStFG) szerinti létrehozásának részleteiről, a kockázati pozíciókból és nem stratégiai üzleti egységeiből álló portfólió elkülönítése érdekében. A WestLB részvényesei 2009. december 11-én találkoztak és hivatalosan is jóváhagyták a szükséges szerződéses megállapodásokat.
- (30) Az első eszközátruházási intézkedés⁽³⁾ 3 milliárd EUR összegű tőkeinjekcióból, a WestLB részvényeseinek további kezességvállalásából, valamint az elsősorban

kihelyezéssel végrehajtott eszközátruházásból állt. Emellett az 5 milliárd EUR összegű Phoenix kockázatlefedést nem szüntették meg, hanem átruházták az EAA-ra. Ha a kockázatlefedést nem ruházták volna át, akkor az EAA-nak további 5 milliárd EUR tőkére lett volna szüksége a Phoenix portfólió átvételéhez.

i) A SoFFin által a WestLB-nek juttatott tőkeinjekció

- (31) Az EAA létrehozása előtt a SoFFin-nek 3 milliárd EUR összegű tőkeinjekciót kellett juttatnia a WestLB-nek (a továbbiakban: tőkeinjekció). A tőkeinjekciót három részletben, 2009. december 23-án (672 millió EUR), 2010. január 4-én (1,5 milliárd EUR) és 2010. április 30-án (828 millió EUR) nyújtotta. A tőkét nem lehívható, csendes részesedés formájában biztosította, amely 2010. július 1-je után tetszés szerint törzsrészvényekre váltható. A megállapított feltételek értelmében a SoFFin nem válhat a társaság többségi részvényesévé.

- (32) A csendes részesedés szerződési feltételei szerint évi 10 %-os ellentételezés fizetendő, ha a WestLB elegendő év végi hasznót termel a HGB-nek⁽⁴⁾ megfelelően. Év végi veszteség esetén azonban nem jár ellentételezés, a csendes részesedés pedig egyenrangúan viseli a veszteséget. A csendes részesedés biztosítása óta a WestLB vagy veszteséget termelt (2009-ben), vagy nem jelentett év végi nyereséget (2010-ben) a HGB szerint. Ennek eredményeképpen eddig ellentételezés nem került kifizetésre, a csendes részesedés pedig megközelítőleg 1 millió EUR-t viselt a veszteségből.

ii) A részvényesek által nyújtott kezességvállalások

- (33) Az EAA létrehozásakor a WestLB részvényesei kezességet vállaltak az átruházott eszközök esetében felmerülő további veszteségek fedezésére. Valójában az EAA által az átruházott tőkén felül elszenvedett veszteségeket az FMStFG értelmében a WestLB részvényeseinek és a Szövetségi Pénzügyi Stabilizációs Hivatalnak kell fedeznie.

- (34) E célból a WestLB részvényesei 1 milliárd EUR összértékű, kifejezett kezességet vállaltak, amely Észak-Rajna-Vesztfália (482 millió), a takarékszövetkezetek (501 millió EUR), valamint az LVR és az LWL (17 millió EUR) között oszlott meg. Emellett a kiegészítő veszteségfedezet tekintetében a WestLB részvényesei megállapodtak abban, hogy az RSGV és a WLSGV további veszteségtérítés iránti kötelezettségét 4 milliárd EUR összegben maximalizálják. A takarékszövetkezetek által vállalt, 501 millió EUR összegű kezesség figyelembevételével az RSGV és a WLSGV veszteségtérítésének maximális összege 4,5 milliárd EUR. A 4 milliárd EUR összeg előteremtése érdekében az RSGV és a WLSGV az említett

⁽¹⁾ A Phoenix Light portfóliónak alapvetően strukturált értékpapírok, valamint a három befektetési eszköz, a Greyhawk, a Harrier és a Kestrel finanszírozási jogcímei (commercial papers, medium-term notes, income and capital notes) képezik részét. A 23 milliárd EUR értékű portfólió értékpapírtípusok szerinti összetétele a következőképpen foglalható össze: 11,7 milliárd EUR: egyesült államokbeli és európai eszközfedeztetű értékpapírok (CDO), 5,5 milliárd EUR: kereskedelmiingatlan-fedeztetű jelzáloghitelek, 4,3 milliárd EUR: lakóingatlan-fedeztetű jelzáloghitelek, 1,7 milliárd EUR: egyéb tételek. Az S&P 2007. december 31-i minősítése szerint az értékpapírok 80 %-a AAA fokozatú.

⁽²⁾ A részleteket a 2009. májusi határozat tartalmazza.

⁽³⁾ További részleteket a 2009. decemberi határozat (HL C 66., 2010.3.17., 24. o.) tartalmaz, amellyel a Bizottság hat hónapos időtartamra jóváhagyta az intézkedést.

⁽⁴⁾ A HGB a Handelsgesetzbuch, vagyis a német kereskedelmi törvénykönyv rövidítése.

kötelezettség teljesítésére megfelelő tartalékokat hozhat létre 25 év alatt. Az EAA saját tőkéjét és a kezességvállalásokat meghaladó veszteséget a Szövetségi Pénzüpiaci Stabilizációs Hivatal és Észak-Rajna-Vesztfália viseli ⁽¹⁾.

iii) Az első eszközátruházás

(35) A toxikus és nem stratégiai eszközök (és kötelezettségek) átruházása két lépésben zajlott. Az első lépésben az összesen 6,2 milliárd EUR könyv szerinti értékű értékpapírokat (főként mezzanine finanszírozású értékpapírokat és egyéb strukturált értékpapírokat) és megközelítőleg 5,5 milliárd EUR könyv szerinti értékű kötelezettségeket ruháztak át ⁽²⁾ az EAA-ra a cégnyilvántartásba 2009. december 23-án bejegyzett kihelyezéssel. Az elkülönített portfólió fennmaradó részét a második lépésben 2010. április 30-án kihelyezték vagy szintetikusán átruházták az EAA-ra ⁽³⁾.

(36) Az ügylet struktúráját olyan módon alakították ki, hogy az átruházás által visszamenőlegesen gyakorolt hatások a WestLB számára előnyösek voltak. A 2009. december 23-án átruházott értékpapírok könyv szerinti értékét a kihelyezés hatálybalépésének napja, 2008. december 31-e/2009. január 1-je alapján, míg a portfólió 2010. április 30-án átruházott, fennmaradó részének könyv szerinti értékét a kihelyezés hatálybalépésének napja, 2009. december 31-e/2010. január 1-je alapján állapították meg.

(37) A portfólió 77 milliárd EUR névleges összegű eszközállományt foglal magában (2009. december 31-i, könyv szerinti értéke 68,117 milliárd EUR ⁽⁴⁾), amely különféle hiteltermékeket, hagyományos kötvényeket ⁽⁵⁾, strukturált értékpapírokat és származtatott termékeket tartalmaz. A portfólió emellett tartalmaz korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségeket 22,1 milliárd EUR értékben (könyv szerinti érték a kihelyezési szerződés [Spaltungsvertrag] alapján) Az EAA az eszközök alábbi három fő típusát vette át:

— a „strukturált értékpapírokból álló portfólió”, amely a 22,9 milliárd EUR értékű „Phoenix” portfóliót, a 2,8 milliárd EUR értékű, „európai szuper szenior” részorozatokból álló portfóliót és 3,4 milliárd EUR értékű, egyéb eszközfedezetű értékpapírokat tartalmaz;

— az „értékpapír-portfólió”, amely 17,7 milliárd EUR értékű kötvényeket tartalmaz, amelyeknek egy része hitel-nemteljesítési csereügyletekkel fedezett az úgynevezett „negatív alapú ügyletek” ⁽⁶⁾ keretében;

— a „hitelportfólió”, amely a WestLB különböző tevékenységeiből és fiókjaitól megörökölt, megközelítőleg 30,6 milliárd EUR teljes névleges összegű kölcsönökből és (mérlegen kívüli) hitelígérvényekből áll.

Emellett az eszközöket részben kicserélték (az értékpapírhoz vagy a hitelhez kapcsolt kamatcsere-, illetve devizacsere-ügylettel), bizonyos végleges hitel-nemteljesítési csereügyleti pozíciókat pedig átruháztak. Ezek alkották a portfólió származtatott termékekből álló részét.

(38) Egyes eszközök, azok kibocsátói, ellentételei vagy részpiacai ugyan értékvesztéssel érintettnek voltak tekinthetők, jelentős részükre azonban ez nem volt érvényes. Németország 4,2 milliárd EUR értékű eszközt (a teljes eszközállomány megközelítőleg 6 %-át) „likvidnek” minősítette, ezzel jelezve, hogy azokkal olyan értékvesztéssel nem érintett piacokon kereskedtek ⁽⁷⁾.

(39) Létrejötték az EAA tőkéje 3,267 milliárd EUR összértékű nettó eszközállományból állt. Ez az eszközállomány 3 milliárd EUR tőkét és az európai szuper szenior részorozatokból álló portfólión belüli, hitelkockázathoz kapcsolt értékpapírokból eredő belső kötelezettségből származó 267 millió EUR összeget tartalmazta.

(40) Az eszközállomány kezelését illetően az EAA három évre szóló szolgáltatási megállapodást kötött a WestLB-vel. A megállapodás értelmében a WestLB portfóliókezelési szolgáltatásokat nyújt az EAA-nak, amelynek fő célja a teljes portfólió fokozatos felszámolása és a kockázatok minimalizálása. A WestLB kezdetben az EAA kizárólagos szerződéses partnereként járt el a finanszírozás és a származtatott termékek tekintetében.

iv) Eszközértékelés

(41) Németország az elkülönített portfólió mindkét részét értékelte, az első rész esetében 2009. szeptember 30-át, a második rész esetében pedig 2010. március 31-ét használta referenciadátumként (az áttekintést a 2. táblázat tartalmazza). Németország állítása szerint a portfóliók tényleges gazdasági értéke együttesen 62,727 milliárd EUR volt, amely 5,389 milliárd EUR-val kevesebb, mint

⁽¹⁾ Észak-Rajna-Vesztfália, az RSGV és az WLSGV e kockázátvállalását egyértelműen feltünteti és nyilvánosan közli az EAA első éves jelentése, lásd az Erste Abwicklungsanstalt (EAA) 2009–2010. pénzügyi évre vonatkozó éves jelentésének 7. oldalát.

⁽²⁾ Valójában a meghatározott pozíciók esetében különböző átruházási módot, például kihelyezést, köztes részesedést, kezességvállalást vagy értékesítést választottak az érintett országok és felügyeleti hatóságok eltérő jogszabályainak, előírásainak és adórendszerének figyelembevétele érdekében. Az eszközökkel és a kötelezettségekkel járó gazdasági kockázatokat az EAA a kiválasztott módszertől függetlenül teljes mértékben átvállalta a WestLB-től.

⁽³⁾ Lásd a 2010. február 22-i, „PEG Master COB 31 Dec 2009” című levelet és frissített, módosított és bővített változatait 2010. május 7-ig bezárólag.

⁽⁴⁾ Az összegből megközelítőleg 6 milliárd EUR-t az elsőként átruházott, EUR-ban és USD-ban denominált „mezzanine finanszírozású értékpapírok” tettek ki. Németország az első átruházásra gyakran „Kleine Aida” néven hivatkozik a fennmaradó 62 milliárd EUR összeggel szemben („Große Aida”).

⁽⁵⁾ Az úgynevezett hagyományos kötvény nem rendelkezik rendkívüli jellemzőkkel, fix kamatozást, lejáratokat pedig teljesen visszaváltható.

⁽⁶⁾ A negatív alapú ügylet olyan pozíció, amelyben a kereskedő kötvényt és hitel-nemteljesítési csereügyletre vonatkozó védelmet vásárol ugyanazon kibocsátó nevére, ahol a hitel-nemteljesítési csereügylet hozamkülönbözete (a fizetendő felár) kisebb, mint a kötvény hozamkülönbözete. A negatív alapú ügyletek viszonylag ritkák, és a hitelkockázat átvevőjével szembeni nemfizetés kockázatát hordozzák.

⁽⁷⁾ Németország 2010. május 7-i levele.

az együttes, könyv szerinti értékük ⁽¹⁾. A Blackrock ⁽²⁾ és a Deutsche Bundesbank ⁽³⁾ egyaránt megerősítette, hogy ez a számítás megfelelően konzervatív. A bevont állami támogatás összegének számszerűsítésekor Németország a tényleges gazdasági értékben fennálló hiányból (5,389 milliárd EUR-ból) kivonta az EAA indulótőkéjét ⁽⁴⁾ (3,267 milliárd EUR-t., az eszközök és a kötelezettségek különbségét), ezzel pedig megkapta a 2,123 milliárd EUR összeget, amely az átruházási érték és a tényleges gazdasági érték közötti nettó különbség.

- (42) Németországhoz hasonlóan a Bizottság is az átruházott eszközök és kötelezettségek átruházási értéke és tényleges gazdasági értéke közötti nettó különbségre (a továbbiakban: átruházási különbözet) összpontosított a bevont állami támogatás összegének kiszámításakor.
- (43) A Bizottság külső szakértők, nevezetesen a Société Générale, a Bangert Research és Wim Schoutens professzor bevonásával felülvizsgálta a Németország által benyújtott értékelést. A felülvizsgálat eredménye – amelyet a 2010. novemberi határozat ⁽⁵⁾ ismertet részletesen – alapján arra a következtetésre jutott, hogy óvatos álláspont elfoglalása esetén az átruházási különbözet 1,606 milliárd EUR-val magasabb, mint a Németország által közölt érték (5,389 milliárd EUR). Más szóval a tényleges gazdasági

sági érték 6,949 milliárd EUR-val az átruházási érték ⁽⁶⁾ alatt van. A szakértők elsősorban a részportfóliók szintjén találtak eltéréseket bizonyos kötvények tényleges gazdasági értékének felbecsülésében (a teljes értékpapírportfólióra vetítve megközelítőleg 600 millió EUR összegben) az érintett piacok értékesítés általi érintettségének felmérésében mutatkozó különbségek miatt. A WestLB-vel szemben a szakértők például több hagyományoskötvény-piacot működőképesnek találtak, ezért a tényleges gazdasági értéket tekintették a piaci értéknek. Másrészt a WestLB által átruházott hitelek esetében is eltéréseket találtak (az 1 milliárd EUR értékű, teljes hitelportfólióban) a nemteljesítési veszteség felbecsülésében fennálló súlyos ellentmondások alapján. Jelentős eltéréseket találtak még a strukturált értékpapírokból álló portfólió bizonyos alkategóriáiban, de ezek nettó eredménye látszólag kiegyenlítődt.

- (44) Németország továbbá esetleges enyhítő körülményeket és érveket közölt annak bizonyítására, hogy az átruházási különbözet nullánál kevesebb.

A 2010. novemberi határozatból származó alábbi táblázat részportfólióként összefoglalja a megállapításokat.

2. táblázat

A 2010. novemberi határozatban ismertetett első eszközátruházással kapcsolatos megállapítások

				Németország álláspontja		A Bizottság álláspontja
Az átruházott eszközök portfóliója		Decemberi könyv szerinti érték (átruházási érték)	A WestLB decemberi tényleges gazdasági értéke	A WestLB decemberi tényleges gazdasági értéke – átruházási értéke („következtetett”)	Az uniós szakértők tényleges gazdasági értékre vonatkozó decemberi becslése	Az uniós szakértők tényleges gazdasági értékre vonatkozó decemberi becslése
Strukturált értékpapírokból álló portfólió	Phoenix	22 764	20 323	(2 441)	19 786	(2 978)
	Európai szuper szenior portfólió	2 918	1 751	(1 167)	2 276	(642)
	Egyéb eszköz-alapú értékpapírok	3 188	3 182	(6)	3 178	(10)
Értékpapír-portfólió	Kötvények	16 501	16 323	(178)	15 762	(739)
	Banque D’Orsay-portfólió	2 749	2 733	(16)	2 770	21
	hitel-nemteljesítési csere-ügyletek és származtatott termékek	(65)	(45)	20	(102)	(37)

⁽¹⁾ Németország 2010. július 8-i levele.

⁽²⁾ A Blackrock időközi jelentései, valamint a „Finale Version inklusive aller Hauptportfolio Aktiva” című, 2010. május 12-i zárójelentése, amelyet a Bizottság 2010. május 18-án kapott meg.

⁽³⁾ Németország 2010. június 16-i levele.

⁽⁴⁾ Németország 2010. december 22-én benyújtott észrevétele szerint az EAA induló, magvető tőkéje készpénzben mindössze 100 000 EUR összegű volt. A törzstőke túlnyomó része a kiválasztott származott.

⁽⁵⁾ A szakértők hosszasan dolgoztak olyan módszeren, amellyel a zárójelentésben mindegyik eszköz esetében kiszámítható legyen a tényleges gazdasági érték. A megállapításokat részletesen a C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálatainak kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 16. o.) (37) és azt követző preambulumbekzdése ismertetik.

⁽⁶⁾ Bizonyos részportfóliók, például az európai szuper szenior eszköz-alapú értékpapírok részsorozatai esetében a Bizottság szakértői a WestLB-hez képest kevésbé konzervatív álláspontot foglaltak el. Amennyiben mindig a WestLB által felbecsült értéket használták volna maximális értéként, akkor a teljes eltérés 573 millió EUR-val több lett volna.

			Németország álláspontja		A Bizottság álláspontja	
Az átruházott eszközök portfóliója			Decemberi könyv szerinti érték (átruházási érték)	A WestLB decemberi tényleges gazdasági értéke	Az uniós szakértők tényleges gazdasági értékre vonatkozó decemberi becslése	Az uniós szakértők tényleges gazdasági értékre vonatkozó decemberi becslése
Hitelportfólió	Lehívott	20 061	18 666	(1 395)	17 807	(2 254)
	Le nem hívott	—	(205)	(205)	(310)	(310)
Összesen		68 116	62 727	(5 389)	61 167	(6 949)
Forrás		2010. február 22.	2010. július 8.	2010. július 8.	2010. szeptember 10.	2010. szeptember 10.
Enyhítő tényezők						
Az EAA tőkéje (az eszközök és kötelezettségek átruházási értéke közötti különbség)				3 267		3 267
Korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségek átruházása				882		tárgytalan
Az átruházott portfólió jövőbeli pénzforgalma				880		tárgytalan
Hitelkockázathoz kapcsolódó értékpapírok átruházása				268		268
A le nem hívott hitelkeretek miatti kiigazítás				205		tárgytalan
A várható veszteségek diszkontálása miatti kiigazítás				75		tárgytalan
Teljes átruházási különbözet = átruházási ár – tényleges gazdasági érték – enyhítés				– 188		3 414

c. A HARMADIK INTÉZKEDÉSCSOMAG – A FELSZÁMOLÁSI INTÉZKEDÉSEK

- (45) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv rendelkezik a WestLB rendezett felszámolásáról, amelyhez számos további támogatási intézkedésre lesz szükség. Németország a WestLB fennmaradó eszközeinek és kötelezettségeinek az EAA-ra való átruházását, a tőke pótlását, a WestLB vagy adott esetben az új névvel rendelkező utódja (a továbbiakban: SPM bank) működési és felszámolási költségeinek átvállalását, valamint megfelelő intézkedéseket irányozott elő annak érdekében, hogy a likviditás az átalakítás során biztosítható legyen.

i) A második eszközátruházás az EAA-ra

- (46) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv rendelkezik a fennmaradó eszközöknek és kötelezettségeknek, többek között a kockázatot hordozó, mérlegen kívüli tételeknek és származtatott termékeknek a WestLB-ről az EAA-ra való átruházásáról (a továbbiakban: a második eszközátruházás). Az EAA 2012. június 30-ig felvásárolja a WestLB azon eszközeit és kötelezettségeit, amelyeket harmadik fél nem vásárolt meg, és amelyek nem váltak a Verbundbank részévé⁽¹⁾. Az átruházás után a WestLB a

saját kockázatára a továbbiakban nem rendelkezik banki eszközökkel (az SPM bank törzstőkéjével kapcsolatos befektetések kivételével).

- (47) Egyeztetést folytattak a Bizottsággal a teljes portfólióról, amelyet ezt követően Németország közölt az alábbiakban összefoglalt, részletes számadatok alapján:

3. táblázat

A második eszközátruházással kapcsolatos megállapítások (milliárd EUR)

Portfólió ⁽¹⁾	HGB könyv szerinti érték	A portfólió piaci értéke	Különbség
Eszközök	[120–150] (*)	[120–150]	[0,8–1,3]
Kötelezettségek	[120–150]	[120–150]	[0,2–0,5]
Összesen			[1,0–1,8]

⁽¹⁾ Tartalmazza a Verbundbank eszközeit és kötelezettségeit. Az értékek a HGB szerinti fedezeti elszámolási hatások figyelembevételével lettek meghatározva.

(*) Bizalmas információk

⁽¹⁾ Az átruházás technikai része 2012. június 30-a után mehet végbe. A feltöltés alapjául szolgáló elveket az FMStFG szerint alkalmazandó jogi keret határozza meg, amely lehetővé teszi az EAA későbbi feltöltését. Ahhoz, hogy a Szövetségi Pénzügyi Stabilizációs Hivatal engedélyezze a feltöltést, többek között az eszközökhöz és kötelezettségekhez kapcsolódó összes kockázat közzétételére és az átruházott eszközökre vonatkozó, részletes felszámolási tervre van szükség. A Verbundbank portfóliói és az EAA-ra való második eszközátruházás végül a WestLB fél éves pénzügyi kimutatásában lesznek közzétéve 2012. június 30-án, az átruházásra pedig jogilag, de legalábbis gazdaságilag közvetlenül azután kerül sor.

- (48) Az EAA-ra való második eszközátruházással érintett eszközök és kötelezettségek piaci értékére vonatkozóan Németország előadta, hogy egyedi vizsgálat esetén a piaci értékük meghaladja a 3. táblázatban szereplő értékeket. Németország különösen azt rögzítette, hogy az eszközök egyedi piaci értékének összege [120–150] milliárd EUR, a

kötelezettségeiké pedig [120–150] milliárd EUR. Németország azzal érvel, hogy az első eszközátruházás már megtisztította a WestLB fennmaradó portfólióját, így csak olyan eszközöket tartalmaz, amelyek ára beszédhető. Németország különösképpen azt erősítette meg, hogy a portfólió kizárólag olyan értékpapírokat és származtatott termékeket tartalmaz, amelyek ára megfelel a piaci értékeknek, illetve olyan kölcsönöket és egyéb pénzügyi eszközöket, amelyeknek nincs kialakult piaca, ezért az árát a diszkontált cash flow módszerrel határozták meg. A portfólió csak rendkívül korlátozott mennyiségben (kevesebb mint 1 milliárd EUR értékben) tartalmaz külföldi államadósság-finanszírozási eszköznek vagy külföldi állampapírnak minősülő eszközt.

- (49) A Bizottsággal folytatott egyeztetés után Németország azonban közölte, hogy a portfólió egyes részei, például a hitelfortfólió és egyéb, megközelítőleg [40–70] milliárd EUR értékű, nem likvid eszközök esetében figyelembe kell venni a portfólióhatást, tekintettel a teljes portfólió pusztá méretére. Amennyiben a WestLB-nek 2012. június 30-a előtt értékesítenie kellett volna az egész portfóliót a piacon, akkor a túlkínálat leszorította volna az egyedi piaci árakat. Erre az esetre vonatkozóan a kapott információk alapján Németország előadta, hogy a portfólió piaci értékeit az egyedi piaci értékek [2–5] %-kal történő leszámításával kell kiszámítani.

- (50) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv szerint bizonyos, az EAA-ra való második eszközátruházással érintett eszközök a WestImmo banktól származhatnak, amely a saját értékesíthetőségének fokozása érdekében ruház majd át eszközöket az EAA-ra. A WestImmo a továbbiakban „Pfandbriefbank” név (előzetes munkanév) alatt csak a német fedezett kötvényekkel (*Pfandbriefe*) kapcsolatos üzleti tevékenységet folytat. Ezen elképzelés megvalósítása érdekében a WestImmo eszközeinek és kötelezettségeinek jelentős része elkülöníthető és az EAA-ra átruházható 2012 első felében. Az elkülönített portfólió összértéke megközelítőleg [5–10] milliárd EUR lesz, a részportfóliók szintjén pedig tartalmaz majd egy biztosíték nélküli, kereskedelmiingatlan-fedezettű jelzáloghitelekkel álló portfóliót, egy Japánban lévő eszközökből álló portfóliót, valamint egy kötvényből és lakossági jelzáloghitelekkel álló, [2–4] milliárd EUR értékű portfóliót, amelyet az első átruházás keretében már szintetikusán átruháztak az EAA-ra, és jelenleg a fedezett kötvényekből álló poolban biztosítékként szolgál. Az átruházás után a WestImmo bank mérete jelentősen csökken, kezdetben [16–23] milliárd EUR értékű eszközállománnyal rendelkezik majd. Amennyiben a WestImmo bankot nem sikerül értékesíteni 2012. június 30-ig, akkor a fennmaradó eszközöket is átruházzák az EAA-ra. Ezért ezeket is figyelembe kell venni az 51 preambulumbekzdésben meghatározott összeg mellett.

- (51) Az elkülönített portfólió, amelyet a Bizottsággal folytatott egyeztetést követően Németország részletes számadatok alapján benyújtott, az alábbiak szerint foglalható össze:

4. táblázat

Az elkülönített portfólióban lévő WestImmo-eszközök értékelése (milliárd EUR)

Portfólió	HGB könyv szerinti értékek	Piaci értékek	Különbség
Nemzetközi ingatlanügyletek	[3,5–4,0]	[3,0–4,0]	[0,1–0,4]
Német ingatlanügyletek	[1,1–1,6]	[1,1–1,6]	[0,01–0,05]
Fix kamatozású portfólió	[0,7–1,3]	[0,5–1,25]	[0,1–0,3]
Összesen	[5,3–6,9]	[4,6–6,85]	[0,3–0,8]

- (52) Németország részletes magyarázattal szolgált arra vonatkozóan, miért tekintendő a WestImmo elkülönített portfóliójában lévő eszközök értékelése kellően óvatosnak. Előadta, hogy: 1) a portfólió közel egyharmada rövid távú pozíciókból áll; 2) a mögöttes biztosítékok szerkezete stabil; és 3) a biztosítékok értékelését a közel-múltban végezték el.

- (53) Továbbá a WestLB 2012. június 30. előtt értékesíteni kívánja a WestImmo Pfandbriefbankot. Ha azonban erre a tervezett értékesítésre nem kerül sor, akkor a WestImmo összes eszközét és kötelezettségét az EAA-ra kell átruházni. A becsült, kockázattal súlyozott, könyv szerinti érték (az elkülönített portfólióval együtt) [20–26] milliárd EUR volt 2011 júniusában. E portfólió első sorban kereskedelmiingatlan-fedezettű és lakossági jelzáloghitelekkel áll. Németország állítása szerint a kezdeti portfólió jelentős részét már az első eszközátruházáskor lefedte a feltöltéshez kapcsolódó kiválasztási eljárás, így a fennmaradó rész kifogástalan, ezért piaci értéke egyenlő a könyv szerinti értékével. Továbbá a kereskedelmiingatlan-fedezettű jelzáloghitelekkel álló portfólió első sorban fedezett kötvények kibocsátására szolgál, így piaci értéke eléri az átruházási értéket.

- (54) Végül Németország előadta, hogy a WestImmo eszközeinek átruházása és a WestLB eszközeinek második átruházása esetében a tényleges gazdasági értéküknek meg kell egyeznie az átruházási értékükkel.

ii) Az SPM bank számára nyújtott kiegészítő tőkeinstrumentum

- (55) A keretmegállapodás értelmében Észak-Rajna-Vesztfália 2012. június 30-tól teljes tulajdonjogot szerez és felelősséget gyakorol a WestLB felett. Mivel a WestLB a szerkezetátalakítás során majd visszafizeti a SoFFinnak a SoFFin által a WestLB részére nyújtott, 1 milliárd EUR összegű

csendes részesedést, ezért a tőke e részét pótolni kell. Észak-Rajna-Vesztfália vállalta, hogy a keretmegállapodás szerint ⁽¹⁾ 1 milliárd EUR összegben kiegészítő tőkeinstrumentumot biztosít e célra (a továbbiakban: az SPM bank számára nyújtott további tőkeinstrumentumok).

iii) Az SPM bank további működési és felszámolási költségeinek átvállalása

- (56) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv a WestLB/SPM bankra vonatkozóan két eltérő üzleti forgatókönyvet határoz meg: az egyik az alapesetre vonatkozó forgatókönyv, a másik a borúlátó forgatókönyv. Az alapeset szerint az ötéves időszakra vonatkozó, az SPM bank működtetésével és felszámolásával járó összesített veszteség (Transformationskosten) a nyugdíj-kötelezettségek átvállalásával együtt [3–6] milliárd EUR összeget tesz majd ki. A borúlátó forgatókönyv a létszámleépítéssel kapcsolatos különböző feltételezéseket, az épületekkel, informatikai beruházásokkal, nyugdíj-kötelezettségekkel kapcsolatosan szükséges értécsökkenési leírások összegét és egyéb kilépési költségeket veszi alapul, és az öt éves időszakban [4–7] milliárd EUR teljes veszteséggel számol. Észak-Rajna-Vesztfália teljes tulajdonjogot szerez és felelősséget gyakorol a WestLB felett. Az alapesetre vonatkozó forgatókönyv és a borúlátó forgatókönyv is úgy számol, hogy az Észak-Rajna-Vesztfália által biztosított, 1 milliárd EUR összegű tőkeinstrumentum felhasználásra kerül. A keretmegállapodás értelmében a borúlátó forgatókönyv szerint Észak-Rajna-Vesztfáliának további forrásokat kellene biztosítania.

iv) Likviditási támogatás szerkezetátalakítási időszakban történő biztosítása iránti kötelezettségvállalás

- (57) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv azt is kimondja, hogy a jelenlegi likviditást a takarékpénztáraknak, Észak-Rajna-Vesztfáliának és az EAA-nak fenn kell tartania a szerkezetátalakítási időszakban. Amennyiben a szerkezetátalakítási időszakban, 2012. június 30-ig kiegészítő likviditási támogatásra van szükség, akkor a WestLB, részvényesei és az EAA a keretmegállapodás értelmében megállapodnak az átalakítás során a likviditás biztosítására alkalmas intézkedésekről. A Németország által 2011. december 1-jén közölt információk szerint a kiegészítő likviditási segítségnyújtás alkalmazása stresszhelyzeti forgatókönyv esetén [...].

3. SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TERVEK

a. BEVEZETÉS

- (58) Németország a Bizottságnak több szerkezetátalakítási tervet is benyújtott, amelyek eltérő állami támogatási

intézkedésekkel és eltérő szerkezetátalakítási koncepciókkal foglalkoztak. A mindössze 5 milliárd EUR összegű kockázatlefedést magában foglaló első dokumentumanyagból született a 2009. áprilisi szerkezetátalakítási terv ⁽²⁾.

- (59) A 2009. áprilisi szerkezetátalakítási terv ⁽³⁾ két kulcseleme a WestLB mérlegfőösszegének 250 milliárd EUR-ról 125 milliárd EUR-ra való csökkentése (több eszköz, például a WestImmo értékesítésével) és valamennyi tevékenység reorientációja és kockázatának mérséklése, amelyet a WestLB nyílt, átlátható és diszkriminációtól mentes pályázati eljárás keretében történő értékesítése követ. Amennyiben az értékesítést nem sikerül megvalósítani, akkor a WestLB 2011 után nem köthet új ügyleteket. A WestLB részvényesei ugyan megbízást adtak egy elidegenítésért felelős vagyonkezelőnek, valamint egy befektetési banknak az adásvételi folyamat lebonyolítására, 2010. szeptember 30-án pedig nyílt pályázatot hirdettek meg a WestLB-re vonatkozóan, a pályázati eljárás keretében nem érkeztek olyan ajánlatok, amelyeket a WestLB részvényesei gazdaságilag elfogadhatónak találtak volna.

- (60) Az új szerkezetátalakítási terveket 2009 decemberében ⁽⁴⁾, valamint 2011 februárjában nyújtották be. A 2011. februári szerkezetátalakítási terv a bank mérlegfőösszegének további, 80 milliárd EUR-ra való csökkentését, valamint a visszakövetelési kifizetések megelőzését vázolta fel. A végleges szerkezetátalakítási tervet 2011 júniusában jelentették be. Németország kifejezetten megerősítette a 2011. februári szerkezetátalakítási terv visszavonását. E határozat ezért kizárólag 2011. júniusi szerkezetátalakítási tervet vizsgálja.

b. A 2011. JÚNIUSI SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TERV

- (61) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv az alábbi négy alapelemre épül:
- (a) az úgynevezett Verbundbank-tevékenységeket – vagyis a regionális takarékpénztárakkal való együttműködésre összpontosító üzleti tevékenységeket – 2011 folyamán, de legkésőbb 2012. június 30-ig leválasztják annak érdekében, hogy az így létrehozott Verbundbank beilleszthető legyen a takarékpénztárak hálózatába. A Helaba jelezte, hogy kész felvásárolni a Verbundbankot;
- (b) a WestLB többi részének értékesítésére tett erőfeszítések egészen addig folytatódnak, amíg lehetőség van adásvételi szerződés 2012. június 30. előtti megkötésére;

⁽¹⁾ „Das Land NRW tritt im Gegenzug mit EUR 1 Mrd. zusätzlicher und möglichst nachrangiger Haftung in die WestLB ein. Die zusätzliche Haftung des Landes NRW entsteht an derjenigen Rangstelle in der SPM Bank, die mindestens erforderlich ist, um die aufsichtsrechtlichen Anforderungen in der SPM Bank mit Blick auf die Teilrückzahlung der Stillen Einlage des FMS zu erfüllen.”

⁽²⁾ A részletekért lásd a C 43/2008. számú, a WestLB AG szerkezetátalakítása ügyben 2009. május 12-én hozott bizottsági határozat (HL L 345., 2009.12.23.) (28)–(43) preambulumbeközlését.

⁽³⁾ Lásd a C 43/2008. számú, a WestLB AG szerkezetátalakítása ügyben 2009. május 12-én hozott bizottsági határozat (HL L 345., 2009.12.23.) (34) és azt követő preambulumbeközléseit.

⁽⁴⁾ Részletekért lásd a C 40/2009. számú, a WestLB vizsgálata kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25.) (55) és azt követő preambulumbeközléseit.

(c) az EAA 2012. június 30-án átveszi azokat a portfóliókat, amelyeket nem a Verbundbank kapott, nem vásárolták fel a takarékpénztárak pénzügyi csoportjának tagjai és a WestLB nem értékesített harmadik feleknek 2012. június 30-ig; a WestLB 2012. június 30-a után nem köt új banki ügyleteket (a vagyongezeléssel kapcsolatos ügyletek kivételével), és olyan, a kereskedelmileg az EAA-ra átruházott vagy általa fedezett, örökölt pozíciókkal rendelkező, a megszüntetés céljára létrejött egységet is tartalmazó kezelési platformmá alakul át, amely lebonyolítja az elbocsá-

tásokat és vagyongezelési szolgáltatásokat nyújt (SPM bank néven);

(d) az SPM bank EAA-nak, Verbundbanknak és harmadik feleknek vagyongezelési szolgáltatásokat nyújtó része (a továbbiakban: a kezelőtársaság) kiválik majd.

(62) A terv nagy vonalakban a következőképpen foglalható össze:

5. táblázat

A 2011. júniusi szerkezetátalakítási tervben célul kitűzött, alapvető szerkezet

Jelenlegi szerkezet 2011. június 30. előtt	Célszerkezet 2012. június 30. után
WestLB Mérlegfőösszeg: 160 milliárd EUR Kockázattal súlyozott eszközök: 88,5 milliárd EUR (2008-ban, lásd az 1. táblázatot) Saját tőke: 4 milliárd EUR Alkalmazottak: 4 400 Részvényesek: Észak-Rajna–Vesztfália: 48 %; régiók: 2 %; takarékpénztárak: 50 %	SPM-holding/bank Mérlegfőösszeg: véglegesítésre vár (eszközök szintetikusán átruházva az EAA-ra) Kockázattal súlyozott eszközök: < 1 milliárd Alkalmazottak: 4 400; 2016-ban kevesebb mint 400 a holding- vagy az operatív társaságban Saját tőke: [...] Részvényes: Észak-Rajna–Vesztfália: 100 %
WestImmo és a WestLB más leányvállalatai	→ Leányvállalat = SPM operatív társaság Mérlegfőösszeg: véglegesítésre vár (eszközök szintetikusán átruházva az EAA-ra) Alkalmazottak: lásd a holdingnál
	→ Leányvállalat: SPM kezelőtársaság Mérlegfőösszeg: < 1 milliárd EUR Alkalmazottak: 2016-ban legfeljebb 1 000 2016-ig értékesítésre kerül
	A Verbundbank átruházása a Helabára Mérlegfőösszeg: 40–45 milliárd EUR Saját tőke: 1 milliárd EUR a takarékpénztáraktól Alkalmazottak: ~ 400 Részvényesek: átruházás a Helabára
	Eszközök értékesítése 2012. június 30-ig Különleges tekintettel a WestImmo-ra (Pfandbriefbank) A WestImmo mérlegfőösszege: [16–23] milliárd EUR
EAA: rossz bank 2010 áprilisától A névleges volumen: 77,5 milliárd EUR (2011. október: 53) Saját tőke: 3 milliárd EUR Részvényesek: Észak-Rajna–Vesztfália: 48 %; régiók: 2 %; takarékszövetkezetek: 50 %	EAA (feltöltött): a rossz bank Mérlegfőösszeg: ~ [100–250] milliárd EUR Saját tőke: a 2012. júniusi saját tőke és a 2012. június 30-án átruházott eszközök veszteségmentes felszámolására szolgáló, további tőke Részvényesek: Észak-Rajna–Vesztfália: 48 %; régiók: 2 %; takarékszövetkezetek: 50 %

i) **Verbundbank**

- (63) A Verbundbank üzleti tevékenységei leválasztás után egy újonnan létrehozott gazdálkodó egységhez kerülnek, amely majd egyesül egy másik bankkal. Az e határozat elfogadását megelőző eljárás során a takarékpénztárak lemondtak arról a korábbi szándékukról, hogy egy új, önálló bankot hozzanak létre. A Verbundbank az észak-rajna-vesztfáliai és a brandenburgi takarékpénztárak szolgáltatójaként és központi bankjaként funkcionál, és a WestLB megközelítőleg 400 korábbi alkalmazottját foglalkoztatja majd. Előfordulhat, hogy egy átmeneti időszak során igénybe veszi a WestLB/SPM bank által nyújtott szolgáltatásokat.
- (64) A Verbundbank alacsony kockázatú üzleti modellel rendelkezik majd. A takarékpénztáraknak és azok ügyfeleinek, közép vállalatoknak, valamint nyilvánosan működő gazdálkodó egységeknek és egyéb intézményi ügyfeleknek kínál majd szolgáltatásokat és termékeket. Kínálata főként vállalati finanszírozást és hagyományos tőkepiaci tevékenységeket foglal magában. A Verbundbank kulcsfontosságú pénzügyi adatait tekintve, kockázattal súlyozott eszközeinek értéke 8,3 milliárd EUR, mérlegfőösszege pedig 40–45 milliárd EUR. A Verbundbankot létrejöttkor 1 milliárd EUR tőkével látják el, hogy szabályozói, 12 %-os sajáttőke-hányaddal rendelkezzen. A tőkét az észak-rajna-vesztfáliai takarékszövetkezetek (50 %) és az országos takarékpénztár (DSGV; 50 %) bocsátja rendelkezésre⁽¹⁾. Kötelezettségeit a takarékpénztárak betétei, kötvények és fedezett kötvények, valamint intézményi befektetők betétei alkotják majd. A források jelentős részét a takarékpénztárak pénzügyi csoportjának tagjai biztosítják majd.
- (65) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv benyújtását követően a Helaba tartományi bank jelezte, hogy kész átvenni a Verbundbank tevékenységeit. 2011. december 12-én a Helaba elvileg pozitív eredménnyel zárta a WestLB válogatott eszközeiből és kötelezettségeiből álló portfólió átvilágítását, és megerősítette a Verbundbank felvásárlása iránti szándékát azáltal, hogy felhatalmazta igazgatóságát a Verbundbank-üzletág integrálásával kapcsolatos konkrét tárgyalások megkezdésére⁽²⁾. A Verbundbanknak a Helabába vagy a takarékpénztári ágazatba való integrálását a takarékszövetkezetek szervezték meg, miután egyértelművé vált, hogy a Verbundbank jövedelmezősége önálló működés esetén várhatóan alacsony lesz, [2,0–3,0]% és [4,0–5,0]% közötti tőkearányos jövedelmezőséggel. Az általános költségek mérséklése és a Verbundbank tevékenységeinek a Helabába vagy a takarékpénztárakba való integrálásából fakadó szinergiák javítanak és elfogadható szintre emelnék a várható jövedelmezőséget.

ii) **Az eszközök értékesítése vagy átruházása**

- (66) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv szerint a lehető legtöbbet értékesíteni kell 2012. június 30-ig (szerződéskötés) a WestLB azon részeiből, amelyek nem felelnek meg Verbundbankba való átcsoportosítás feltételeinek. Ez az eljárás összhangban van azokkal a folyamatban lévő értékesítési tevékenységekkel, amelyeket már a 2009. májusi határozatban foglalt feltételek teljesítése érdekében indítottak. [...].
- (67) A WestLB olyan nagyobb egységeket bocsátott értékesítésre, mint például a vállalati és strukturált finanszírozási vagy a tőkepiaci részleg, amelyek a WestLB kulcsfontosságú bevétel forrásai, ideértve az olyan kisebb egységeket is, mint a vállalati, a strukturált finanszírozási, a részvénytőkepiaci, a hitelpiaci és a letétkezelési üzleti egységek, amelyek szükség esetén elektronikus adatfeldolgozó rendszereikkel és infrastruktúrájukkal együtt megvásárolhatók.
- (68) A WestLB az ajánlatokat számos kritérium alapján bírálja el, ilyen többek között a vételár és a vonatkozó korrekciós záradék, az adásvételnek a WestLB mérlegére és eredménykimutatására gyakorolt hatása, az ajánlat megalapozottsága például a finanszírozási koncepció és a vevő hasonló ügyletekben szerzett tapasztalata tekintetében, az ügylet jogi vonatkozásai és az EAA feltöltése.
- (69) 2012. június 30-án a WestLB összes, még nem értékesített vagy a Verbundbankra át nem ruházott eszközét és kötelezettségét átruházzák az EAA-ra. Az alkalmazandó jogi keret⁽³⁾ lehetővé teszi az EAA későbbi feltöltését, amennyiben többek között elegendő saját tőke áll rendelkezésre, az eszközökhöz kapcsolódó összes kockázat ismert, és részletes felszámolási tervet nyújtottak be.
- (70) A második eszközáttruházás során alkalmazott átruházási módszerek azokat a módszereket követik, amelyeket már 2009 decemberében és 2010 áprilisában is alkalmaztak a WestLB első eszközáttruházása keretében az első kettő részsorozat EAA-ra való átruházása során. Az előnyben részesített átruházási módszer ezúttal is a leválasztás, a fizikai átruházást pedig kizárólag abban az esetben válthatja fel a mögöttes kockázatok szintetikus átruházása, ha egyéb, megfelelő átruházási módszerek, például az értékesítés vagy a köztes részesedés jogilag vagy technikailag nem kivitelezhető, vagy kereskedelmileg indokolatlan kockázatokat hordoz.
- (71) Az átruházás célja annak biztosítása, hogy esettől függően a WestLB vagy az SPM bank a jövőben ne kössön új banki ügyleteket (a kezelési tevékenységeivel

⁽¹⁾ Amennyiben a Verbundbankot felvásárolja a Helaba, akkor a takarékszövetkezetek részesedést szereznek a Helabában.

⁽²⁾ Hessen tartománynak, Thüringia tartománynak, valamint Hessen és Thüringia takarékszövetkezetének 2011. december 12-i, „A tulajdonosi testület zöld utat engedett” című közös sajtóközleménye.

⁽³⁾ Az FMStFG 8a. paragrafusa.

összefüggésben kötött ügyletek kivételével), és a továbbiakban saját számlájára ne legyen kitéve hitel- vagy piaci kockázatnak, amelyet a saját tőke minimális szabályozói mennyisége fedez majd a mindenkor alkalmazandó szabályozási keret alapján ⁽¹⁾.

- (72) Ami az eszközök és kötelezettségek értékelését illeti, az átruházásra a kockázatoknak megfelelő, könyv szerinti értéken kerül sor, vagyis [...].

iii) Az SPM bank

- (73) 2012. június 30. után a WestLB nem köt új banki ügyleteket (a kezelési tevékenységeivel összefüggésben kötött ügyletek kivételével), felhagy a WestLB márkanév használatával, és új márkanév – SPM bank (előzetes munkanév) – alatt működik tovább. Az átalakítás eredményeképpen a WestLB-ből létrejön egyrészt egy olyan egység, amely a felszámolás céljából rendelkezik a kereskedelmileg az EAA-ra átruházott, örökölt pozíciókkal, és gondoskodik a fennmaradó személyzetről, másrészt egy olyan kezelési platform, amely kizárólag vagyongazdálkodási szolgáltatásokat nyújt.
- (74) [...].
- (75) Az SPM bank tulajdonképpen holdingtársasággá válik (a továbbiakban: SPM-holding/bank), amelynek a tervek szerint két leányvállalata, az SPM Betriebsgesellschaft és az SPM Servicegesellschaft kezelőtársaság (a továbbiakban: kezelőtársaság) lesz.
- (76) Az adóügyi, jogi vagy szabályozási okok miatt az EAA-ra fizikailag át nem ruházható eszközöket kizárólag szintetikusan ruházzák át. Ezek az eszközök az SPM-holding/bank vagy az SPM Betriebsgesellschaft mérlegében szerepelnek majd, az SPM Servicegesellschaft mérlegében nem.
- (77) A feltöltés végrehajtása után esettől függően a WestLB vagy az SPM bank nem rendelkezik majd hitel- vagy piaci kockázatok ⁽²⁾ tekintetében kockázattal súlyozott eszközökkel, és csak viszonylag kevés olyan kockázattal súlyozott eszköze lesz, amelyek a tisztán működési kockázatok szavatoló-tőke-követelményeinek teljesítésére szolgálnak (az alapmutató módszer szerint számítva kevesebb mint 1 milliárd EUR) ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Ez a forgatókönyv figyelmen kívül hagyja a Bázel II.5. és a Bázel III. egyezmény szerinti lehetséges kockázattal súlyozott eszközöket.

⁽²⁾ Ez a forgatókönyv figyelmen kívül hagyja a Bázel II.5. és a Bázel III. egyezmény szerinti lehetséges kockázattal súlyozott eszközöket.

⁽³⁾ A Solvabilitätsverordnung (szolvenciarendelet) írja elő, hogy a banknak kockázattal súlyozott eszközökkel kell rendelkeznie, hogy teljesítse a tisztán működési kockázatok szavatoló-tőke-követelményét. A működési kockázatok lefedezésének kötelezettsége nem ruházható át egy másik egységre. A WestLB jelenleg fejlett mérési módszert (AMA) alkalmaz a működési kockázatai fedezéséhez szükséges, kockázattal súlyozott eszközök kiszámításához. A WestLB és az SPM-bank üzleti modellje közötti alapvető eltérések miatt tervezték a számítási módszer megváltoztatását, vagyis a kifinomult AMA-módszerről az alapmutató módszerhez való visszatérést, amit ugyanakkor a felügyeleti hatóságnak kell engedélyeznie.

- (78) Az SPM Betriebsgesellschaft vállalja majd át a WestLB jelenlegi és korábbi alkalmazottaival szemben még fennálló nyugdíj-kötelezettségeket. Az SPM holdingtársaság, illetve az SPM Betriebsgesellschaft fő feladata lesz egyrészt, hogy a személyzetet a jelenlegi közel 4 400 főről 1 400-ra csökkentse 2016-ig, amely létszámból 1 000 fő a kezelőtársaság alkalmazottja lesz, másrészt, hogy megszüntesse a szükségtelen fióktelepeket és rendszereket. Az SPM Betriebsgesellschaft kizárólag nem az alaptevékenységéhez tartozó alapvető szolgáltatásokat nyújt majd, például épületek és irodák karbantartását végzi.

- (79) A kezelőtársaságot 2012. január 1-je és 2014. december 31-e között leválasztják, hogy a WestLB fennmaradó eszközeire és kötelezettségeire vonatkozóan vagyongazdálkodási szolgáltatásokat nyújtson. Az eszközportfóliók EAA-ra (és a Verbundbankra) való átruházása miatt vagyongazdálkodási szolgáltatásokra van szükség, mivel sem az EAA, sem a Verbundbank nem végezhet portfóliókezelést. A kezelőtársaság az EAA-nak (és a Verbundbanknak) a szokásos piaci kamat ellenében nyújtja e szolgáltatásokat. A kezelőtársaság üzleti modelljének korlátozásai (lásd a 80-85 preambulumbekendéseket) a kezelőtársaság értékesítését követően megszűnnek.

- (80) Az SMP holdingtársaságnak és leányvállalatainak rendelkezniük kell a tevékenységeik folytatásához továbbra is szükséges összes banki engedéllyel. Németország vállalja, hogy a banki engedélyek hatálya és száma a vagyongazdálkodási szolgáltatások nyújtásához szükséges minimumra korlátozódik.

- (81) Az EAA portfólióinak jelentős része tengerentúli fiókokban van és a jövőben is ott marad. 2011. október 31-én a WestLB New Yorkban megközelítőleg [5–15] milliárd EUR, Londonban megközelítőleg [15–25] milliárd EUR, Ázsiában pedig megközelítőleg [5–10] milliárd EUR értékű kitétséggel rendelkezett. E portfóliók EAA-ra való fizikai átruházása az első eszközáttruházás keretében adóügyi, jogi vagy szabályozási okokból vagy nem volt lehetséges, vagy gazdaságilag indokolatlan volt, ezért kizárólag szintetikusan volt végrehajtható. Ezekkel az eszközökkel az SPM holdingtársaság vagy az SPM Betriebsgesellschaft rendelkezik majd részben a tengerentúli fiókjaiban vagy leányvállalataiban. Németország előadta, hogy a tengerentúli fiókok vagy leányvállalatok nem zárhatók be azonnal, ugyanakkor vállalja, hogy az SPM holdingtársaság vagy az SPM Betriebsgesellschaft valamennyi tengerentúli fiókját vagy leányvállalatát bezárja 2016 vége előtt, amennyiben a bezárást nem akadályozzák banki szabályozási előírások.

- (82) A kezelőtársaságnak továbbá megfelelően kell kezelnie ezeket a portfóliókat. A vagyongazdálkodási szakértelem megőrzése érdekében a kezelőtársaság New Yorkban, Londonban és egy helyen Ázsiában működtet majd fiókot. A várhatóan a kezelőtársaságnak dolgozó alkalmazottak megközelítőleg egyharmada az egyik tengerentúli fiókban fog dolgozni. A Bizottság értelmezése szerint tehát a kezelőtársaság értékesítése után az SPM bank

2016 után nem rendelkezik majd tengerentúli fiókokkal vagy leányvállalatokkal, amennyiben a bezárásokat nem akadályozzák banki szabályozási előírások.

- (83) A kezelőtársaságot nemcsak leválasztják, hanem azután legkésőbb 2016-ig értékesítik is. A kezelőtársaság értékesítésének megkönnyítése érdekében az SPM bank a 2012 és 2014 közötti időszakban harmadik felek portfólióra, vagyis a WestLB korábbi portfólióihoz nem kapcsolódó portfóliókra vonatkozó vagyonekezelési szolgáltatások nyújtására irányuló szerződéseket köthet. Az e tevékenységekből származó bevétel azonban nem haladhatja meg a kezelőtársaság bruttó összbevételének [40–60] %-át. E korlátozás a kezelőtársaság értékesítését követően megszűnik.
- (84) A kezelőtársaság értékesítéséből származó bevétel nyereségtartalma várhatóan megközelítőleg [8–12] % lesz, amelynek éppen elegendőnek kell lennie az értékesíthetőségéhez ⁽¹⁾. A kezelőtársaság jövedelmezőségének felméréséhez alapul szolgáló eredményszámítás rávilágít, hogy 2016-ig jelentős költségcsökkentést kell megvalósítani ⁽²⁾.
- (85) Ha azonban az SPM bank 2016. december 31-ig nem értékesíti a kezelőtársaságot, akkor Németország kötelezettséget vállal a kezelőtársaság felszámolására. Ebben az esetben az összes fennálló szerződéses kötelezettség megszűnik 2017. december 31-én, ami a kezelőtársaság fokozatos megszüntetésének végső határideje (értékesítés hiányában).

4. NÉMETORSZÁG KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSAI

- (86) Németország a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv mellett benyújtotta kötelezettségvállalásai jegyzékét (lásd e határozat mellékletét), amely az alábbiak szerint foglalható össze:

a) MÁRKANÉV

- Németország vállalja, hogy a WestLB márkanév 2012. június 30. után nem használható (három hónapos türelmi idő alkalmazható, amennyiben technikai okokból szükségesnek bizonyul).

b) VERBUNDBANK

- Németország vállalja, hogy a Verbundbank üzleti tevékenységei a 2011. júniusi szerkezetátalakítási tervben felsoroltakra korlátozódnak 2016. december 31-ig, mennyiben a Verbundbank 2016. december 31. előtt nem egyesül másik tartományi bankkal.

- Németország vállalja, hogy Észak-Rajna-Vesztfália a jövőben nem vásárol a Verbundbank részvényeiből, és nem nyújt pénzügyi támogatást a Verbundbank számára.

- Németország vállalja, hogy a Verbundbank önálló leválasztására nem törekszik, a Verbundbank eszközeit és kötelezettségeit pedig a takarékpénztári ágazat veszi át 2012. június 30. előtt.

- Németország vállalja, hogy az összes érintett fél módosítás vagy késedelem nélkül teljesíti a keretmegállapodás szerinti kötelezettségeket azért, hogy az ügylet elegendő fedezet álljon rendelkezésre és a Verbundbank leválasztása 2012. június 30. előtt végbemenjen, figyelembe véve az ügylet tárgyát és azt az értékelést, miszerint a gazdálkodó egység vállalati értéke nulla.

- Németország vállalja, hogy a Landesbank Hessen-Thüringen (Helaba) szándékában áll a Verbundbank felvásárlása, amennyiben az átvilágítás kedvező eredménnyel zárul.

c) AZ SPM BANK

- Németország vállalja, hogy az SPM bank az alábbi szolgáltatásokra korlátozza tevékenységeit:

- i. az EAA, a Verbundbank és harmadik felek portfólióinak kezelése, ideértve szükség esetén a következőket: követeléskezelés, értékpapír-elszámolás, likvidáció és értékesítés, hitelkockázat-elemzés, hitelkockázat-kezelés és -ellenőrzés, hitelkockázati kontrollig, szabályozói jelentéskészítés, vállalatok biztosítékainak kezelése a kapcsolódó adatkezeléssel együtt, piaci kockázatok kezelése, informatikai és háttériródoi szolgáltatások, finanszírozás, fedezetbiztosítás, készpénzkezelés, pénzügyi jelentéskészítés, részesedések kontrolligja, jogszabályi megfeleltetése és kezelése;

- ii. az EAA-ra szintetikusán átruházott eszközök esetében az EAA a felszámolási stratégiája keretében lebonyolíthatja különösen ezeknek az eszközöknek a prolongálását, értékesítését vagy értékpapírosítását; az SPM bank ilyen esetekben kizárólag az EAA nevében és annak utasítása szerint jár el ⁽³⁾.

⁽¹⁾ A Németország által 2011. november 21-én megküldött információk szerint.

⁽²⁾ Az elvárt versenyképesség elérése érdekében különösen a [...] szorult kiigazításra.

⁽³⁾ A Bizottság abból indul ki, hogy az a) pontban szereplő intézkedéseket a kezelőtársaság hajtja majd végre, míg az SPM bank az EAA kizárólag szintetikusán átruházott eszközeinek birtokosaként és vonatkozásukban szerződő félként működik.

- Németország leírást nyújtott be a szükséges banki engedélyekről, és vállalta, hogy minden egyéb banki engedélyt visszaadnak 2012. december 31-ig.
 - Németország vállalja, hogy az SPM bank személyzete a kezelőtársaságban a jelenlegi 4 400 főről 1 000 főre csökken 2016-ra. A leépítés során elérni kívánt alkalmazotti létszámra vonatkozó irányszámokat is megadta.
 - Németország vállalja, hogy az SPM bank bizonyos feltételeket szem előtt tart, ha harmadik félnek kínál szolgáltatásokat. A harmadik felekkel bonyolított ügyletek volumene nem haladhatja meg bruttó összbevételeinek [40–60] %-át. Harmadik felekkel szerződést csak a különálló gazdálkodó egység (a leválasztandó kezelőtársaság) köt, amelynek banki engedélye csak a minimálisan szükséges tevékenységekre korlátozódik.
 - Németország vállalja, hogy a kezelőtársaság értékesítése 2016. december 31-ig megtörténik. A harmadik felekkel kötött, 2017 utáni lejáratú szerződések megengedettek, amennyiben a szerződés biztosítja az ügyfél számára, hogy a szerződést a kapacitásra hivatkozva jogában áll felmondani (2017. december 31-től kezdődő hatállyal).
 - Amennyiben a kezelőtársaság értékesítése a határidőig nem megy végbe, akkor Németország biztosítja, hogy 2017. december 31-től kezdődő hatállyal sor kerüljön a kezelőtársaság valamennyi tevékenységének leállítására vagy átruházására. A kezelőtársaság sikeres értékesítése esetén az üzleti tevékenységeire vonatkozó valamennyi korlátozás megszűnik.
 - Németország vállalja, hogy az SPM bank nem nyújtja a következő szolgáltatásokat: saját részre végzett kereskedés, bármilyen befektetési jegy kibocsátása, projektfinanszírozás és kereskedelmi finanszírozás, eszközalapú finanszírozás, értékpapírosítás és szindikált hitelek nyújtása, valamint nemzetközi vállalati banki szolgáltatások. Az EAA által garantált, szintetikusan átruházott eszközök esetében az SPM bank a hivatalos hitelező, így előfordulhat, hogy az SPM banknak hiteleket kell nyújtania vagy értékesítenie, vagy értékpapírosítást kell végeznie, de ezeket az intézkedéseket kizárólag az EAA kérésére hajthatja végre.
 - Németország vállalja, hogy az SPM bank kizárólag méltányos piaci áron kínálja vagyongazdálkodási szolgáltatásait, és hogy a kínált kamatlábak elegendőek lesznek a kezelőtársaság minden költségének fedezésére.
 - Németország vállalja, hogy az SPM banknak 2016 után már nem lesznek tengerentúli fiókjai vagy leányvállalatai, amennyiben a bezárásokat nem akadályozzák banki szabályozási előírások. A kezelőtársaságnak azonban lehet egy-egy tengerentúli fiókja Londonban, New Yorkban, valamint Ázsiában ahhoz, hogy helyi szakértelem álljon a rendelkezésére, hogy lefedje az időzónákat, hogy mérsékelje a működési kockázatokat, és hogy versenyképes legyen.
 - Németország vállalja, hogy az SPM bankot megbízott fogja felügyelni.
- d) EAA
- Németország vállalja, hogy az EAA szolgáltatási szerződésének 2016. december 31-ig történő kiterjesztése és meghosszabbítása után az EAA a számára szükséges vagyongazdálkodási szolgáltatásokat a kereskedelmi árazással kapcsolatos kötelezettségvállalásnak megfelelően, nyilvános pályázati eljárás útján szerzi be.
- e) ELLENŐRZÉS
- Németország vállalja, hogy a Bizottságnak negyedéves jelentéseket nyújt be a Bizottság és Németország között 2011. december 16-án létrejött megegyezés alapján hozott intézkedésekről.
- ### III. A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA AZ EUMSZ 108. CIKKÉNEK (2) BEKEZDÉSE SZERINT
- #### 1. A 2009. DECEMBERI HATÁROZAT
- (87) 2009. decemberi határozatában a Bizottság az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése értelmében kételyeit fejezte ki a határozatban vizsgált eszközátvételi intézkedéseknek az értékvesztett eszközök közösségi bankszektorban történő kezeléséről szóló bizottsági közleménnyel ⁽¹⁾ (a továbbiakban: az értékvesztett eszközökről szóló közlemény) való összeegyeztethetőségét illetően. A Bizottság véleménye szerint továbbá az életképesség helyreállítása, a megfelelő tehermegosztás és a (kiegészítő) támogatás okozta versenytorzulás enyhítése nem meggyőzően bizonyított „A pénzügyi szektor életképességének helyreállítása és a jelenlegi válságban hozott szerkezetátalakítási intézkedések értékelése az állami támogatási szabályok alapján” című bizottsági közleménynek ⁽²⁾ (a továbbiakban: a szerkezetátalakításról szóló közlemény) megfelelően.
- (88) A Bizottság jelezte, hogy nemcsak az eszközök EAA-ra való átruházásából fakadó új támogatást vizsgálta, hanem újra meg kellett vizsgálnia a 2009. májusi határozattal engedélyezett támogatást is ⁽³⁾.
-
- ⁽¹⁾ HL C 72., 2009.3.26., 1. o.
⁽²⁾ HL C 195., 2009.8.19., 9. o.
⁽³⁾ Vö. a C 40/09. (korábbi N 555/09) sz., a WestLB AG-nek nyújtott, eszközkihelyezéshez kapcsolódó kiegészítő támogatás ügyben 2009. december 22-én hozott bizottsági határozat (HL C 66., 2010.3.17., 15. o.) (71) preambulumbekkezdésével.

(89) A Bizottság kételyeit fejezte ki a takarékpénztárak megfelelő saját hozzájárulásával kapcsolatosan is, figyelembe véve, hogy a takarékpénztárak eszköztárvételi intézkedésből fakadó kötelezettségei korlátozottak voltak, az EAA létrehozásához szükséges tőkét pedig nem a takarékpénztárak teremtették elő, hanem csak Németország bocsátotta rendelkezésre ⁽¹⁾.

(90) Németországnak felülvizsgált szerkezetátalakítási tervet kellett benyújtania, amely figyelembe veszi az állami támogatás teljes összegét, továbbá megfelelő ellentételezést és további mélyreható szerkezetátalakítást tartalmaz.

2. A 2010. NOVEMBERI HATÁROZAT

(91) A Bizottság a 2010. novemberi határozatban kiterjesztette az eljárást, mivel megnöttek a kétségek az első eszközátruházásnak az értékvesztett eszközökről szóló közleménnyel való összeegyeztethetősége és a 2009. decemberi szerkezetátalakítási terv összeegyeztethetősége miatt; ez utóbbi nem tudta bizonyítani, hogy alkalmas a kedvezményezett életképességének helyreállítására, valamint a megfelelő tehermegosztásra és a támogatás okozta versenytorzulás enyhítésére.

(92) A Bizottság különösen az első eszközátruházás tekintetében adott hangot az értékvesztett eszközök támogathatóságával kapcsolatos kételyeinek. A Bizottság megállapította az állami támogatás meglétét és a támogatás mértékét, továbbá úgy értékelte, hogy a támogatás az összegek mértéke miatt nem lenne összeegyeztethető az értékvesztett eszközökről szóló közleménnyel, amennyiben azt nem követelik vissza vagy az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 41. pontja szerinti további szerkezetátalakítással vissza nem térítik.

(93) A Bizottság a 2010. novemberi határozatában a szakértői megállapítása alapján 6,9 milliárd EUR-ra becsülte az első eszközátruházáshoz köthető támogatás összegét. Ez az összeg az eszközök átruházási értéke és piaci értéke közötti különbségnek (megközelítőleg 11 milliárd EUR) ⁽²⁾ az EAA-nak nyújtott kezdőtőkével (megközelítőleg 3,3 milliárd EUR) ⁽³⁾, bizonyos hitelkockázathoz

kapcsolt értékpapírok könyv szerinti értékével (megközelítőleg 0,3 milliárd EUR) ⁽⁴⁾ és a korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségek átruházásával kapcsolatos levonással (megközelítőleg 0,9 milliárd EUR) ⁽⁵⁾ korrigált értéke.

(94) A Bizottság jóváhagyta továbbá a szakértői által megállapított átruházási különbözetet, vagyis az átruházott eszközök és kötelezettségek átruházási értéke és tényleges gazdasági értéke közötti nettó különbséget. A Bizottság szerint az átruházási különbözet 3,4 milliárd EUR a sajáttőke- és hitelintézők korrekciója után ⁽⁶⁾. Az értékpapír-portfólió tekintetében a Bizottság megjegyezte, hogy az érintett eszközosztályok értékvesztettnek nyilvánításához ⁽⁷⁾ további bizonyítékokra lenne szükség annak megállapítása érdekében, hogy az érintett eszközök piaci vevők és eladók hiányában valóban helytelenül működtek. Továbbá a Bizottság a döntéshozatali gyakorlata alapján egyetértett a szakértőkkel abban, hogy a WestLB által a tényleges gazdasági érték meghatározásához használt diszkontálási tényezők túl alacsonyak voltak, így a tényleges gazdasági érték esetében túlzottan magas végeredmény született. A Bizottság továbbá egyetértett a szakértők azon megállapításával, hogy a hitelportfólió tényleges gazdasági értéke a nemteljesítési veszteségre vonatkozó, nem kellően konzervatív feltételezések miatt megközelítőleg 1,0 milliárd EUR-val elmaradt a WestLB becslésétől. A Bizottság megjegyezte, hogy a számadatok összehasonlítása – a Bizottság döntéshozatali gyakorlatának megfelelően ⁽⁸⁾ – ágazati szinten történt. Emellett a Bizottság újra megvizsgált más enyhítő tényezőket, de úgy döntött, hogy nem indokolt azokat figyelembe venni a tényleges gazdasági érték meghatározásakor.

(95) A Bizottság továbbá kételyeit fejezte ki az értékvesztett eszközök kezelésével kapcsolatosan, mivel azokat továbbra is a WestLB kezelte. Emellett a Bizottság abból,

⁽¹⁾ Vö. a C 40/09. (korábbi N 555/09.) sz., a WestLB AG-nek nyújtott, eszközkihelyezéshez kapcsolódó kiegészítő támogatás ügyben 2009. december 22-én hozott bizottsági határozat (HL C 66., 2010.3.17., 15. o.) (76) preambulumbekzdésével.

⁽²⁾ A C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálataának kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 9. o.) (74) preambulumbekzdése.

⁽³⁾ A C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálataának kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 9. o.) (90) preambulumbekzdése.

⁽⁴⁾ A C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálataának kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (H C 23., 2011.1.25., 9. o.) (91) preambulumbekzdése.

⁽⁵⁾ A C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálataának kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 9. o.) (98) preambulumbekzdése. 6,6 milliárd EUR, azaz (11,0 milliárd EUR - 3,3 milliárd EUR - 0,3 milliárd EUR - 0,9 milliárd EUR), 0,1 milliárd EUR kerekítési hibával számolva. E számítás kifejezetten nem szerepelt a 2010. novemberi határozatban, továbbá nem végezték el a támogatás teljes összegének értékelését. Azóta a szakértői zárójelentés alapján pontosabb felmérés készült az átruházott portfólió piaci értékéről.

⁽⁶⁾ A C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálataának kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 9. o.) (93) preambulumbekzdése.

⁽⁷⁾ Az „értékvesztett eszköz” kifejezés nem a szűken vett számviteli jelentésében használatos, hanem olyan, helytelenül működő (értékvesztéssel érintett) piacokon lévő eszközökre vonatkozik, ahol az eladók és a vevők hiánya miatt a piaci árak nem egy hosszú távú, körültekintően meghatározott, tényleges gazdasági értéken alapulnak.

⁽⁸⁾ Az N422/2009. sz., Royal Bank of Scotland ügyben 2009. december 17-én hozott bizottsági határozat (HL C 119., 2010.5.7., 1. o.), az N725/2009. sz. NAMA-ügyben 2010. február 26-án hozott bizottsági határozat (HL C 94., 2010.4.14., 10. o.) és az N331/2010. sz., NAMA szerinti eszközértékelés ügyben 2010. augusztus 3-án hozott bizottsági határozat (HL C 37., 2011.2.5. 3. o.).

hogy az EAA nem sokkal létrehozása után 1 milliárd EUR veszteséget könyvelt el, arra következtetett, hogy a veszteség már az átruházás napján is fennállhatott. Ez kétségeket támasztott azzal kapcsolatban, hogy az érintett eszközök az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 32. pontjának hatálya alá tartoznak-e.

- (96) Németországnak ismét felülvizsgált szerkezetátalakítási tervet kellett benyújtania, amely figyelembe veszi a WestLB-nek nyújtott kiegészítő támogatást, és foglalkozik a határozatban jelzett hiányosságokkal.

IV. NÉMETORSZÁG ÁLLÁSPONTJA

- (97) Németország nem vitatja, hogy az intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősülnek.

1. AZ EAA-RA VALÓ ELSŐ ESZKÖZÁTRUHÁZÁSRÓL

- (98) Németország vitat bizonyos, az EAA-ra való első eszköz-átruházással kapcsolatos megállapításokat.

a. AZ ÉRTÉKVESZTETT ESZKÖZÖKRŐL SZÓLÓ KÖZLEMÉNY ALKALMAZHATÓSÁGA

- (99) Egyrésztől Németország megerősíti 2010. február 2-i álláspontját, miszerint az értékvesztett eszközökről szóló közlemény az EAA-ra való első eszközátruházásra nem alkalmazandó. Németország előadta, hogy az értékvesztett eszközökkel kapcsolatos intézkedés terhet valójában a WestLB viseli, mivel a WestLB ruház át saját tőkét az EAA-ra. Németország a 2009. májusi határozatra hivatkozva azt állítja, hogy az értékvesztett eszközökről szóló közlemény az említett határozat (16) preambulumbekkezdéséhez kapcsolódó 8. lábjegyzetnek megfelelően nem alkalmazandó akkor, ha egy intézkedést állami részvényesek tulajdonosi minőségükben hajtanak végre.

b. AZ ELSŐ ESZKÖZÁTRUHÁZÁS TÉNYLEGES GAZDASÁGI ÉRTÉKÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

- (100) Másrésztől Németország előadta, hogy a Bizottság hibákat vétett az átruházott eszközök értékelésekor és a skálatényezők alkalmazásakor.

- (101) Németország azt állítja, hogy a Bizottság értékelése általában véve túl konzervatív volt, továbbá részletesen bemutatja a „strukturált értékpapírok”, „egyéb értékpapírok” és „hitelportfólió” eszközosztályokkal kapcsolatos bizonyos szempontokat.

- (102) A „strukturált hitelek” portfólió esetében Németország előadta, hogy a WestLB-nek a Bizottság által kifogásolt értékelési módszerét a Deutsche Bundesbank elfogadhatónak találta. Továbbá rámutatott arra, hogy a Németország szakértőjeként megbízott BlackRock Solutions magasabb tényleges gazdasági értéket állapított meg a portfólió esetében, mint a WestLB, ami azt jelenti, hogy a WestLB kellően konzervatív megközelítést alkalmazott.

- (103) Az „egyéb értékpapírok” portfólió tekintetében Németország azt állítja, hogy az értékelések közötti főbb eltérések abból a kérdésből fakadnak, hogy van-e alkalmazható piaci érték. Míg a WestLB felkínálta saját (főként likviditáson alapuló) követelményeit annak eldöntésére, hogy a piaci értékvesztéssel érintett-e, Németország bírálja a Bizottság szakértőit, mivel nem szolgáltak kellő magyarázattal arra a megállapításukra, hogy szinte egyik eszköz piaca sem volt értékvesztéssel érintett. Németország példaként az értékpapír-portfólió jelentős részét kitevő államkötvényeket hozta fel, továbbá előadta, hogy a piaci árak 2009 végén tapasztalt visszaesése értékvesztést jelzett a piacon.

- (104) A „hitelportfólió” értékelése tekintetében Németország azt állítja, hogy a Bizottság szakértőinek véleménye, amely a részletes hiteldokumentációba való betekintés nélkül született, nem használható fel a WestLB által közölt értékek cáfolatára. Németország különösen a felhasznált értékelési paraméterek átláthatóságának hiányát, a belső ellentmondásokat és a Bizottság szakértői által alkalmazott, túlzottan konzervatív megközelítést kifogásolja. Németország állítása szerint az Európai Bankfelügyeleti Bizottság stressztesztjeiben alkalmazott paramétereket kellene alkalmazni a Bizottság szakértői által alkalmazottak helyett. Németország különösen azt a stresszhelyzeti forgatókönyvet bírálta, amelyben a Bizottság szakértői 70 %-os nemteljesítési valószínűséggel és 30 %-os nemteljesítési veszteséggel számoltak.

- (105) Végül Németország a támogathatósággal kapcsolatosan felmerült kételyekkel foglalkozott, és azzal érvelt, hogy az EAA első éves jelentése (2010. június 30.) nem jelez meglévő portfólióvesztéset. Németország cáfolja a Bizottság azon kételyeit, miszerint az EAA szerkezetében várható veszteségeket alábecsülték, és azzal érvel, hogy az EAA tényleges kockázatmegelőzési összege elsősorban a Phoenix portfólióhoz igazodik. Ez az összeg valójában [0,5–1,5] milliárd EUR-val alacsonyabb, mint a felszámolási tervben előirányozott összeg. Ezért az, ahogy az EAA a tartalékképzést kezelte, nem ütközött a WestLB várható veszteségekre vonatkozó értékelésével.

c. ENYHÍTŐ TÉNYEZŐK

- (106) Végül Németország előadta, hogy az átruházott portfóliók értékelésekor figyelembe kell venni az enyhítő tényezőket, különösen i. a korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségek, ii. a jövőbeli pénzforgalom, iii. a le nem hívott hitelkeretek, valamint iv. a várható veszteségek diszkontálása tekintetében.

(107) A korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségeket illetően Németország azt állítja, hogy e kötelezettségek ⁽¹⁾ EAA-ra való átruházásával a WestLB 882 millió EUR összegű gazdasági előnyről mond le, amit figyelembe kell venni.

(108) A jövőbeli pénzforgalmat illetően Németország előadta, hogy a portfóliók EAA-ra való átruházásával a WestLB 880 millió EUR összegű jövőbeli pénzforgalomról (kamatfizetések stb.) mond le, amit ugyancsak figyelembe kell venni.

(109) A folyósítandó, le nem hívott hitelkereteket illetően Németország azt állítja, hogy a le nem hívott hitelkeretek EAA-ra való átruházásához korrekcióra van szükség, mivel potenciális kockázataikat a tényleges gazdasági érték számítása magában foglalja, ugyanakkor potenciális bevételtermelő erejüket az átfogó értékelés nem tartalmazza.

(110) A várt veszteségek diszkontálását illetően Németország előadta, hogy a portfóliók értékelésének a várható veszteségek diszkontált értékén kell alapulnia, mivel az óvatosság ezzel ellentétes koncepcióját a tényleges gazdasági érték számításakor már kellőképpen alkalmazták.

2. A TAKARÉKPÉNZTÁRAK TÁMOGATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELŐNYÉRŐL

(111) Azon aggályokkal kapcsolatosan, miszerint a takarékpénztárak jogellenesen részesülhettek támogatásban, Németország az alábbi észrevételeket tette:

(112) Egyrésztől Németország rámutatott arra, hogy a WestLB részvényesei, köztük a takarékszövetkezetek, nem voltak kötelesek rossz bankot létrehozni, ezt az intézkedést önálló döntés alapján hajtották végre.

(113) Másrésztől Németország utalt arra, hogy az FMStFG nem állapít meg korlátozás nélkül kötelezettséget a veszteségek megtérítése iránt. A veszteségek megtérítése iránti kötelezettség a kedvezményezett bankba fektetett saját tőkének megfelelő összegre korlátozódik. Németország előadta, hogy az FMStFG az eltérő pénzügyi kapacitások figyelembevétele érdekében lehetővé teszi a veszteségek megtérítése iránti kötelezettség szerződéses megosztását, amely nem azonos a saját tőke arányában történő megosztással.

(114) Végül Németország azzal érvelt, hogy a takarékpénztárak az EAA esetleges veszteségének legfeljebb 4,5 milliárd

EUR összegig történő megtérítése iránti kötelezettségvállalásukkal megfelelő részt vállalnak a teherből.

V. A WESTLB-NEK NYÚJTOTT TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

(115) A WestLB-nek nyújtott szerkezetátalakítási támogatás értékelése során a WestLB-nek 2008 óta nyújtott összes támogatást kell figyelembe venni, mivel a 2009. májusi határozat után nyújtott támogatásokat a 2009. májusi határozatban jóváhagyott szerkezetátalakítási folyamathoz folyósították. A támogatás mértékének jelentős növekedésére és a szerkezetátalakítási terv módosításaira figyelemmel azonban újból értékelni kell a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv szerinti támogatás teljes összegét.

1 AZ EUMSZ 107. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSE ÉRTELMEBEN VETT ÁLLAMI TÁMOGATÁS

(116) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(117) Ahhoz, hogy az intézkedés állami támogatásnak minősüljön, a következő feltételeknek kell teljesülniük: a) azt egy tagállamnak vagy állami forrásokból kell finanszírozni; b) annak olyan előnyt kell biztosítania, amely bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését előnyben részesíti; c) annak torzítania kell a versenyt, vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie; és d) képesnek kell lennie a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására.

(118) A Bizottság fenntartja azt az álláspontját, miszerint ezek a feltételek – ahogyan azt az alábbiakban kifejti – az összes intézkedés esetében teljesülnek, még annak figyelembevétele esetén is, hogy a WestLB banki tevékenységeit be fogja szüntetni, mivel a WestLB továbbra is folytat gazdasági tevékenységeket, például vagyonkezelési szolgáltatásokat nyújt. Mivel a WestLB ezeket a tevékenységeket még mindig nemzetközi versenyhelyzetben folytatja, a Bizottság úgy véli, hogy az intézkedések esetlegesen torzíthatják a versenyt és érinthetik a tagállamok közötti kereskedelmet is ⁽²⁾.

a. A PHOENIX PORTFÓLIÓ KOCKÁZATLEFEDÉSE

(119) A Bizottság a 2009. májusi határozatában már kimondta, hogy a kockázatlefedés állami támogatásnak minősül. Németország tisztázta, hogy a kockázatlefedés még mindig az EAA-ra átruházott Phoenix portfólió saját tőkéből álló részére vonatkoznak.

⁽¹⁾ A 2005. július 18. előtt kibocsátott, a korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségek továbbra is élvezik az intézményi felelősség (Anstaltslast) és a szavatoló felelősség (Gewährträgerhaftung) jogszabályi garanciája nyújtotta előnyöket, így refinanszírozási előnnyel rendelkeznek.

⁽²⁾ Az SA.32504. (2011/N) és C 11/2010. (korábbi N 667/2009) sz., *Anglo Irish Bank és Irish Nationwide Building Society* ügyben 2011. június 29-én hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (102) preambulumbekkezdése.

b. A TŐKEINJEKCIÓ

- (120) A Bizottság a 2009. decemberi határozatában már megállapította, hogy a 3 milliárd EUR összegű tőkeinjekció az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül.

c. AZ SPM BANK SZÁMÁRA NYÚJTOTT KIEGÉSZÍTŐ TŐKE-INSTRUMENTUM

- (121) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv szerint Észak-Rajna-Vesztfália az SPM bank javára 1 milliárd EUR összegben kiegészítő instrumentumot bocsát ki, amely pótolja a WestLB saját tőkéjének a SoFFin részére visszafizetendő részét⁽¹⁾. Mivel a kiegészítő instrumentum az SPM bank számára tőkepótlásra szolgál, ezért teljes mértékben viselnie kell a veszteségeket is, ellenkező esetben a szabályozó nem hagyná jóvá ezt az ügyletet. Az új instrumentumnak ezért tőkét is tartalmaznia kell. A tőkét Észak-Rajna-Vesztfália bocsátja rendelkezésre, ezért állami forrásból származik. Az eszköz egy különálló banknak tőkehiány esetére nyújt fedezetet, ezért szelektív előnyt biztosít az SPM banknak. Mivel az SPM bank olyan ágazatban tevékenykedik majd, amelyben más tagállamok vállalkozásai is jelen vannak, a intézkedés valószínűleg torzítja majd a versenyt és érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Ennélfogva állami támogatásnak minősül, ahogyan azt hasonló tőkeintézkedések elemzése is megerősítette⁽²⁾.

d. AZ ÉSZAK-RAJNA-VESZTFÁLIA ÁLTAL AZ SPM BANK SZÁMÁRA NYÚJTOTT KIEGÉSZÍTŐ VESZTESÉGFEDEZET

- (122) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv szerint Észak-Rajna-Vesztfália öt évre átvállalja az SPM bank működtetésével és felszámolásával kapcsolatos veszteségeket, valamint az összes nyugdíj-kötelezettséget. Az SPM bank által a működése során felhalmozott összes veszteség az alapesetre vonatkozó forgatókönyv szerint feltehetőleg [3–6] milliárd EUR, a borúlátó forgatókönyv szerint pedig [4–7] milliárd EUR lesz. A veszteségeket [...] viseli. Az SPM bank által termelt veszteség átvállalása iránti kötelezettségvállalás ezért egy [100–700] millió EUR és [0,5–2,0] milliárd EUR közötti tőkeinjekcióhoz hasonlítható. Az SPM bank számára nyújtott kiegészítő tőkeinstrumentumhoz hasonlóan a kiegészítő veszteségfedezet is kiterjed az SPM bank tőkehiányára, és annak szelektív előnyt biztosít, mivel semmi sem utal arra, hogy a bank ehhez a tőkéhez a piacon is hozzá tudna jutni. Mivel az intézkedés Észak-Rajna-Vesztfáliától ered, ezért azt állami forrásból finanszírozzák. Figyelembe véve a bankszektor 118 preambulumbekkezdésben meghatározott jellemzőit, az intézkedés alkalmas a verseny torzítására és a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására. Következésképpen állami támogatásnak minősül.

⁽¹⁾ Az összeget a SoFFin csendes részesedés formájában fektette be.

⁽²⁾ Lásd az NN 25/2008. sz. ügyben 2008. április 30-án hozott bizottsági határozatot (HL C 189., 2008.7.26., 3. o.).

e. AZ ELSŐ ESZKÖZÁTRUHÁZÁS

- (123) A Bizottság a 2009. decemberi határozatában már megállapította, hogy a rossz bank létrehozása formájában megvalósított eszközátvételi intézkedés állami támogatásnak minősül⁽³⁾.
- (124) A Bizottság nem ért egyet Németország azon véleményével, miszerint az értékvesztett eszközökről szóló közlemény nem alkalmazható. Ehelyett döntéshozatali gyakorlatára emlékeztet, miszerint a Bizottság az értékvesztett eszközökről szóló közleményben útmutatást adott arra vonatkozóan, hogy hogyan kezelendők a tagállamok által elfogadott eszközátvételi intézkedések az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint az alapján, hogy: „az értékvesztett eszközök olyan eszközkategóriát alkotnak, amelyek a bankok számára valószínűleg veszteségesek. A Bizottság úgy véli, hogy az értékvesztett eszközökről szóló közlemény hatályának ki kell terjednie minden olyan intézkedésre, amely értékvesztett eszközökre irányul, és amely a kedvezményezett intézmény javára eszközátvételt valósít meg, mivel az értékvesztett eszközökről szóló közlemény meghatározása szerint eszközátvételnek minősül minden olyan intézkedés, amelynek révén a bank mentesül bizonyos eszközosztályok jelentős leértékelésének szükségessége alól”⁽⁴⁾. Az első eszközátruházás szintén ilyen jellegű intézkedésnek minősül, mivel mentesíti a WestLB-t az eszközei leértékelésének következményei alól. Németország tulajdonképpen korábban megerősítette, hogy a WestLB már nem felelt volna meg a minimális tőkére vonatkozó szabályozói követelményeknek, ha az állami támogatási intézkedés nem nyújtott volna számára védelmet⁽⁵⁾.
- (125) Az időbeli hatály tekintetében az értékvesztett eszközökről szóló közlemény alkalmazandó az eszközátruházásra. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a határozat meghozatalakor hatályos jogszabályokat és iránymutatásokat kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy a támogatási intézkedéseket mikor dolgozták ki vagy jelentették be⁽⁶⁾. A Bizottság az értékvesztett eszközökről szóló közleményt a jelenlegi pénzügyi válsággal összefüggésben tulajdonképpen már a közlemény közzététele előtt bejelentett intézkedésekre is alkalmazta⁽⁷⁾.
- (126) A Bizottság annak ellenére sem változtatott ezen az értékelésen, hogy Németország kifogást emelt azzal

⁽³⁾ Lásd az SA.28264. (C 15/2009., korábbi N 196/2009.) sz., *Hypo Real Estate* ügyben 2011. július 18-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (71) preambulumbekkezdését, a C 29/2009. sz. *HSH*-ügyben 2011. szeptember 20-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (153) preambulumbekkezdését és a C 17/2009. sz. *LBBW*-ügyben 2009. december 15-én hozott bizottsági határozat (HL L 188., 2010.7.21., 10. o.) (44) preambulumbekkezdését.

⁽⁴⁾ A C 29/2009. sz. *HSH*-ügyben 2011. szeptember 20-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (153) preambulumbekkezdése.

⁽⁵⁾ Lásd a C 40/2009. sz., a *WestLB vizsgálatainak kiterjesztése* ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 9. o.) (6) preambulumbekkezdését.

⁽⁶⁾ Lásd a C-334/07 P sz., *Bizottság kontra Freistaat Sachsen* ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., I-9465. o.) 53. pontját, amelyben a Bíróság megerősítette, hogy a bejelentett intézkedést a határozathozatalakor hatályos előírások szerint kell értékelni.

⁽⁷⁾ Lásd a C 9/2009. sz. *Dexia*-ügyben hozott bizottsági határozat (HL L 274., 2010.10.19., 54. o.) (153) preambulumbekkezdését és a C 29/2009. sz. *HSH*-ügyben 2011. szeptember 20-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (155) preambulumbekkezdését.

kapcsolatosan, hogy a Bizottság a 2009. májusi határozatban nem alkalmazta az értékvesztett eszközökről szóló közleményt. Bár előfordulhat, hogy az értékvesztett eszközökről szóló közlemény alkalmazásának mellőzése helytelen volt, Németország nem várhatja el jogosan, hogy a Bizottság továbbra is ezt a megközelítést alkalmazza. Mindenesetre a 2009. májusi határozatban szereplő indoklás a kezességvállalás néveleges összegének a támogatás összegeként való elfogadására irányult, amely az értékvesztett eszközök esetében nem ritka⁽¹⁾; ha azonban a jelen esetben is ezt a megközelítést alkalmaznák, akkor az olyan összeget eredményezne, amely jóval meghaladja az értékvesztett eszközökről szóló közleményben megállapított támogatási összeget.

- (127) A fő kérdés tehát továbbra is a támogatás összegének megállapítása marad. Az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 39. pontja szerint az értékvesztett eszközökre vonatkozó intézkedéssel akkor nyújtható támogatás, ha az átruházási érték meghaladja a teljes portfólió piaci értékét.
- (128) A Bizottság a 2010. novemberi határozatban 11 milliárd EUR-ban állapította meg a támogatás előzetes összegét, amelynek kiszámításakor enyhítő tényezőket nem vettek figyelembe. Ezért a Bizottság felbecsülte a piacon nem forgalmazott eszközök feltételezhető piaci értékét, és a szakértők véleményére hagyatkozott. A Bizottság ugyanakkor a szakértői zárójelentés részletes adataira támaszkodva – a portfólió mélyreható elemzésével – finomítani tudta becslését.
- (129) A 6. táblázat részportfóliónkénti bontásban áttekintést nyújt a piaci értékekről:

6. táblázat

az első eszközátruházás piaci értéke (milliárd EUR-ban)

Az átruházott eszközök portfóliója		könyv szerinti érték	A Bizottság becslése szerinti piaci érték
Strukturált értékpapírokból álló portfólió	Phoenix	22 764	13 200
	Európai szuper szenior portfólió	2 918	1 750
	Egyéb eszközfedeztetű értékpapírok	3 188	2 900
Értékpapír -portfólió	Kötvények	16 501	(722)
	Banque D'Orsay Portfolio	2 749	23 749
	Hitel-nemteljesítési csereügyletek és származtatott termékek	(65)	(102)

⁽¹⁾ A C 29/2009. sz. HSH-ügyben 2011. szeptember 20-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (157) preambulumbekzdése.

Az átruházott eszközök portfóliója		könyv szerinti érték	A Bizottság becslése szerinti piaci érték
Hiteltermékek	Lehívott pozíciók	20 061	17 355
	Le nem hívott hitelkeretek	—	(748)
Összesen		68 116	52 887

- (130) Az értékpapír-portfólió, valamint a strukturált értékpapírokból álló portfóliónak az eszközfedeztetű értékpapírokat tartalmazó részportfóliója esetében a piaci értékek már eleve rendelkezésre álltak vagy levezethetők voltak az eleve rendelkezésre álló piaci értékkel rendelkező, hasonló eszközök értékeléséből (18,430 milliárd EUR [a következő bontásban: 15,762 milliárd EUR + 2,770 milliárd EUR – 0,102 milliárd EUR = 18,430 milliárd EUR], illetve 2,9 milliárd EUR).
- (131) A hitelportfólió esetében a súlyos stresszhelyzeti forgatókönyvet⁽²⁾ használták fel közelítő piaci értéként, ami a le nem hívott ígervények 748 millió EUR összeggel való diszkontálását eredményezte (teljes összeg: 16,607 milliárd EUR, a következő bontásban: 17,355 milliárd EUR – 0,748 milliárd EUR = 16,607 milliárd EUR).
- (132) Az európai szuper szenior részportfólió esetében a WestLB várható tőkeveszteségre vonatkozó eredeti becslése nagyon konzervatívnak és a kiszámított piaci értékhez közel állónak tekintendő. Ennek eredményeképpen az európai szuper szenior portfólió WestLB által levezetett tényleges gazdasági értéke felhasználható becsült piaci értéként (1,750 milliárd EUR)⁽³⁾. A strukturált értékpapírokból álló és összetett, lépcsőzetes kifizetési struktúrával rendelkező Phoenix portfólió tekintetében a következőképpen becsülték fel a piaci értéket: először a mögöttes biztosítékok piaci árfolyammal meghatározott értékét megközelítőleg 54 %-ban (12,375 milliárd EUR) állapították meg. Figyelembe véve a rendelkezésre álló készpénzt (a felszámítandó 1,325 milliárd EUR-t) és a valószínűsíthető tőkekiáramlásokat (kedvezőtlen, a piaci árfolyammal való értékelést magában foglaló forgatókönyv esetén levonandó mintegy 0,5 milliárd EUR-t), a piaci érték megközelítőleg 13,2 milliárd EUR-ra becsülhető⁽⁴⁾.
- (133) A teljes összeg (52,887 milliárd EUR) átruházási értékkel (68,116 milliárd EUR) való összehasonlításával meghatározható a támogatás összege, amelyet néhány enyhítő tényező figyelembevételével kell csökkenteni. Az enyhítő tényezők közé az EAA fenti 93 preambulumbekzdésben említett, 3,267 milliárd EUR összegű tőkéje, a fentiekben

⁽²⁾ Lásd a bizottsági szakértők által „A C 40/2009 sz., WestLB AIDA ügyben a tényleges gazdasági érték meghatározásáról készített összefoglaló” címmel készített jelentés 22. oldalát (hivatkozással a 4A. forgatókönyvre, a hitel-egyenértékesítési faktor 1).

⁽³⁾ Lásd a bizottsági szakértők által a WestLB AIDA részletes elemzéséről készített zárójelentés 29. oldalát (Főbb megállapítások), továbbá lásd a 2. táblázat 2. oszlopát.

⁽⁴⁾ Lásd a bizottsági szakértők által a WestLB AIDA részletes elemzéséről készített zárójelentés 12. és 16. oldalát (A piaci árfolyammal meghatározott értékek táblázata).

szereplő, a korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségekből származó 882 millió EUR, valamint a Phoenix-struktúrán belüli, hitelkockázathoz kapcsolt értékpapírok átruházásából származó 268 millió EUR összeg tartozik. Ezért az állami támogatás végösszege 10,812 milliárd EUR, azaz 15,229 milliárd EUR – 4,417 milliárd EUR.

- (134) A támogatás összege tartalmazza a WestLB részvényesei által az EAA veszteségeinek fedezésére vállalt kezesség összegét (lásd a 33 - 40 preambulumbekendést), mivel ez a kezességvállalás felváltja majd azt a kötelezettségvállalást, amelyet a szövetségi állam tett, amikor az EAA-n keresztül eszközöket vásárolt a WestLB-től. Megjegyezendő, hogy az FMStFG szerint a részvényeseknek kártérítést kell nyújtaniuk a szövetségi államnak a jövőben felmerülő veszteségeikért. Ezért a szövetségi állam felelősségét tulajdonképpen felváltja a WestLB részvényeseinek a szervezetben belüli felelőssége. Ez azonban semmilyen hatással nincs a kedvezményezettre, a kezességvállalások különálló támogatási forrásként való kezelése pedig a támogatás kétszeres beszámítását jelentené. Ezek a kezességvállalások ezért nem növelik a támogatás összegét az EAA-ra való első eszközáttruházás során.

f. A MÁSODIK ESZKÖZÁTRUHÁZÁS – AZ EAA FELTÖLTÉSE

- (135) A második eszközáttruházás az EAA-nak a WestLB forgóeszközeivel és kötelezettségeivel való feltöltését foglalja magában. Figyelembe kell venni, hogy csak a WestImmo elkülönített portfóliójának az EAA-ra való átruházása megy végbe biztosan, míg a Verbundbankhoz és Pfandbriefbankhoz köthető eszközök és kötelezettségek átruházása csak lehetőségként merül fel. A WestLB továbbá az összes részlegét és üzleti egységét értékesítésre bocsátotta, ennek eredményeképpen pedig még előfordulhat, hogy a kapcsolódó eszközök és kötelezettségek piaci áron kelnek el 2012. június 30. előtt, így azokat nem ruházzák át az EAA-ra. A következő értékelés azonban kizárólag azon az óvatos feltételezésen alapul, miszerint 2012. június 30-án a WestLB összes forgóeszközét és kötelezettségét átruházzák az EAA-ra.
- (136) A WestImmo esetében a hozzávetőleg [5,3–6,9] milliárd EUR összegű (HGB könyv szerinti érték) eszközt és kötelezettséget tartalmazó, elkülönített portfóliót leválasztják és átruházzák az EAA-ra. A piaci értéket a fenti 4. táblázatban szereplő adatoknak megfelelően állapították meg. A Bizottság a piaci értékre vonatkozó számadatok vizsgálata alapján elfogadhatónak találta az arra a kérdésre adott magyarázatot, hogy az összeg miért tekintendő kellően óvatosnak. Ezért a Bizottság megállapítja, hogy az átruházási érték és a piaci érték közötti különbség, vagyis a támogatási összeg a második eszközáttruházás WestImmóra eső része esetében [300–800] millió EUR.
- (137) Németország továbbá előadta, hogy amennyiben az elkülönített portfóliótól megszabadított WestImmót nem sikerül Pfandbriefbankként értékesíteni, ezért pedig az EAA-ra kell átruházni, akkor az átruházási értéke megegyezne a piaci értékével. Ez az állítás

elfogadhatónak tűnik, figyelembe véve azt, hogy a Pfandbriefbankot szándékosan mentesítették a értékvesztett eszközöktől.

- (138) A WestLB esetében hozzávetőleg [120–150] milliárd EUR összegű (HGB könyv szerinti érték) eszközt és kötelezettséget választanak le. A portfólió piaci értékét [1,0–1,8] milliárd EUR-val a HGB könyv szerinti érték alatt állapították meg, az 47 preambulumbekendésben szereplő 3. táblázatban ismertetett módon. A Bizottság megvizsgálta a WestLB fennmaradó eszközeinek és kötelezettségeinek a piaci értékére vonatkozó számadatokat. Nem tárt fel ellentmondásokat a piaci értékelésben. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a WestLB az első eszközáttruházás keretében megszabadult az értékvesztett eszközöktől, és ez jelentős tőkeátvételt eredményezett. Ezért nem meglepő, hogy a portfólió minősége és egyúttal piaci értéke sokkal magasabb, mint az első átruházott portfólióé. A Bizottság ezért elismeri, hogy az eszközök és kötelezettségek portfóliójának piaci értéke összesen [1,0–1,8] milliárd EUR-val alacsonyabb az átruházási értéknél (HGB könyv szerinti értékek), továbbá hogy a második eszközáttruházás WestLB-re eső részére nyújtott támogatás összege így [1,0–1,8] milliárd EUR-t tesz ki.
- (139) A második eszközáttruházás esetében a piaci érték összességében [1,3–2,6] milliárd EUR-val alacsonyabb az eszközök átruházási értékénél. A második eszközáttruházásra nyújtott támogatás teljes összege így [1,3–2,6] milliárd EUR.

g. A WESTLB RÉSZVÉNYESEI ÁLTAL 2012 ELSŐ FELÉBEN NYÚJTANDÓ LIKVIDITÁSI TÁMOGATÁS

- (140) Miután a WestLB összes eszközét átruházták az EAA-ra, finanszírozásukról az EAA gondoskodik majd. A WestLB részvényesei 2012. június 30-ig (vagyis az átruházás végrehajtásáig) biztosítják az eszközök EAA-ra való átruházásának lebonyolításához esetlegesen szükséges likviditási támogatást. Ez az intézkedés az átfogó felszámolási forgatókönyv szerves részének tekinthető, mivel csupán védelmet nyújt az átalakítás során arra az esetre, ha 2012. június 30-a előtt piaci zavarok lépnének fel. Ennek ellenére további ideiglenes előnyt jelent a WestLB számára⁽¹⁾, amely [...]. Mivel a WestLB részvényesei olyan hatóságok vagy végső soron hatóságok felügyelete alatt álló gazdálkodó egységek, amelyeknek az átalakítás keretében a likviditás biztosításával kapcsolatos döntések tulajdoníthatók, ezért az intézkedést állami forrásból finanszírozzák. A 118 preambulumbekendésben kifejtettek szerint a németországi bankszektor jellemzői alapján arra lehet következtetni, hogy ilyen előny biztosítása alkalmas lenne a verseny torzítására és érintené a tagállamok közötti kereskedelmet. Ennek eredményeképpen a WestLB részvényesei által 2012 első felében nyújtandó likviditási támogatás állami támogatásnak minősül.

⁽¹⁾ A Bizottság jóváhagyta a különböző programok keretében nyújtott likviditási támogatás biztosítását, lásd az N637/2008. sz., *Szlovénia pénzügyi ágazatának likviditási programja* ügyben 2009. március 20-án hozott bizottsági határozatot (HL C 143., 2009.6.24., 2. o.) és az NN68/2009. sz., *a magyar bankok likviditási programja* ügyben 2010. január 14-én hozott bizottsági határozatot (HL C 47., 2010.2.26., 16. o.).

h. KÖVETKEZTETÉS

Összefoglalva, a WestLB az alábbi állami támogatásokban részesült:

7. táblázat

A West LB számára nyújtott állami támogatások összefoglalása

Tőke- vagy tőkejellegű intézkedések	Támogatástartalom (milliárd EUR)
A Phoenix portfólió kockázatfedése	5
Az első eszközátruházás keretében nyújtott tőkeinjekció	3
Az SPM bank számára nyújtott kiegészítő tőkeinstrumentum	1
Az Észak-Rajna-Vesztfália által az SPM bank számára nyújtott kiegészítő veszteségfedezet	[0,5–2,0]
Az első eszközátruházás	10,812
A második eszközátruházás – az EAA feltöltése a WestImmo eszközeivel és kötelezettségeivel (elkülönített portfólió)	[0,3–0,8]
A második eszközátruházás – az EAA feltöltése a WestLB eszközeivel és kötelezettségeivel	[1,0–1,8]
Összesen	[21,6–24,4]
A támogatás százalékos aránya a 88,5 milliárd EUR értékű, kockázattal súlyozott eszközökhöz mérten (2008. december 30-án)	[24,4–27,6]%
Likviditási intézkedések	[...]

2 A TÁMOGATÁS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE A BELSŐ PIACCAL

a. AZ EUMSZ 107. CIKKE (3) BEKEZDÉSE B) PONTJÁNAK ALKALMAZÁSA

- (141) Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy a támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsa, ha azt „egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére” szánják. A Bizottság elismerte, hogy a pénzügyi világválság komoly zavart okozhat egy tagállam gazdaságában, és a bankokat támogató intézkedések alkalmasak ennek a zavarnak a megszüntetésére. Ezt az álláspontot megerősítette „A pénzügyi világválságban: a támogatás szükséges minimális szintre történő korlátozása és az indokolatlan versenytorzulás kiküszöbölését célzó biztosítékok” című bizottsági közlemény⁽¹⁾ (a továbbiakban: a feltőkésítésről szóló

közlemény), az értékvesztett eszközökről szóló közlemény és a szerkezetátalakításról szóló közlemény is. A Bizottság továbbra is úgy véli, hogy az állami támogatásnak az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdése b) pontja szerinti jóváhagyása iránti követelmény teljesül, tekintettel arra, hogy a pénzügyi piacokon ismét feszültségek jelentek meg. A Bizottság ezen álláspont megerősítése érdekében 2010 decemberében közleményt fogadott el, amely 2011. december 31-ig meghosszabbítja az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre való alkalmazását⁽²⁾. A Bizottság azóta a 2011. december 31. utáni időszakra is kiterjesztette e szabályok alkalmazását⁽³⁾.

- (142) A német gazdaság tekintetében ezt az elemzést a Bizottság a német hatóságok által a pénzügyi válság elleni küzdelem céljából bevezetett intézkedések jóváhagyásával, különösen a német mentőcsomag elfogadásával és többszöri meghosszabbításával is megerősítette⁽⁴⁾.

- (143) Egy, a WestLB-hez hasonló bank ellenőrzés nélküli összeomlása közvetlenül befolyásolhatja az érintett tagállam pénzügyi piacait, ezáltal pedig a teljes gazdaságát. A Bizottság a bankszektorban nyújtott állami támogatási intézkedések értékelését továbbra is az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontjára alapítja, figyelembe véve a pénzügyi piacokon megfigyelhető tartósan instabil helyzetet.

b. AZ ÉRTÉKVESZTETT ESZKÖZÖKKEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE

- (144) A 125 és 126 preambulumbekkezdésben kifejtett okok miatt az EAA-ra való első eszközátruházás összeegyeztethetőségét az értékvesztett eszközökről szóló közlemény alapján kell vizsgálni. A összeegyeztethetőség vizsgálata arra összpontosít, hogy az eszközátruházás a piaci áron, de az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 40. pontjában meghatározott tényleges gazdasági érték túllépése nélkül megy-e végbe. A támogatási intézkedés abban az esetben lesz összeegyeztethető, ha az átruházási érték az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 41. pontja szerint nem haladja meg a tényleges gazdasági értéket, az átruházási különbözet pedig nulla. Az alábbi vizsgálat először az átruházási különbözet értékére összpontosít (lásd a 144–159 preambulumbekkezdést). Amennyiben az átruházási különbözet nem nulla, tehát meghaladja a tényleges gazdasági értéket, akkor vissza kell téríteni vagy vissza kell követelni (lásd a 161 és a 162 preambulumbekkezdést).

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre 2011. január 1-jétől való alkalmazásáról (HL C 329., 2010.12.7., 7. o.).

⁽³⁾ A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre 2012. január 1-jétől való alkalmazásáról (HL C 356., 2011.12.6., 7. o.).

⁽⁴⁾ Lásd az N 625/2008. sz., német bankmentő program ügyben 2008. december 12-én hozott bizottsági határozattal módosított, valamint az N 330/2009. sz. ügyben 2009. június 22-én hozott bizottsági határozattal (HL C 160., 2009.7.14., 4. o.) meghosszabbított, az N 512/2008. sz., német bankmentő program ügyben 2008. október 27-én hozott bizottsági határozatot (HL C 293., 2008.11.15., 2. o.), és az N 222/2010. sz. ügyben 2010. június 23-án hozott bizottsági határozatot (HL C 178., 2010.7.3., 1. o.).

⁽¹⁾ HL C 10., 2009.1.15., 2. o.

i) **Az EAA-ra való első eszközátruházás összeegyeztethetősége**

- (145) Németország az EAA-ra való első eszközátruházás tekintetében vitatta a tényleges gazdasági érték meghatározásának módját. Észrevételeivel cáfolni kívánta a 2010. novemberi határozatban szereplő megállapítást, miszerint az átruházási különbözet értéke 3,414 milliárd EUR. A Bizottság megvizsgálta Németország észrevételeit. Az elemzés eredményei a következőképpen foglalhatók össze:

— **Az értékelésről általánosságban**

- (146) Az átruházandó eszközök tényleges gazdasági értékének meghatározására szolgáló, átfogó értékelési eljárás tekintetében a Bizottság fenntartja, hogy az általa végzett értékelés nem volt túlzottan konzervatív és összhangban volt az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 37. pontjával. Az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 37. pontja alapján a Bizottság az eszközértékelés során, többek között az összetettebb és kevésbé likvid eszközök esetében is köteles helyes és következetes megközelítést alkalmazni a verseny indokolatlan torzulásának megelőzése érdekében. A Bizottság a 2010. novemberi határozatában kifejtette, hogy az általa alkalmazott megközelítés megfelel a hatályos döntéshozatali gyakorlatnak. A más szervek, például az EBBF által alkalmazott megközelítések szintén hitelesek, ugyanakkor az említett értékelési eljárás szempontjából nem relevánsak.

- (147) A Bizottság továbbra sincs meggyőződve arról, hogy a WestLB által javasolt megközelítés összhangban van az állami támogatásokra vonatkozó döntéshozatali gyakorlattal. A Bizottság megjegyzi, hogy a Bundesbank nem erősítette meg a WestLB által közölt tényleges gazdasági értéket, ehelyett a WestLB által alkalmazott módszert és paramétereket kifogásolta⁽¹⁾. Ez a kifogás ellentmond Németország azon állításának, miszerint a WestLB módszere általában véve szakmailag elismert. A Bizottság ezért fenntartja, hogy a WestLB módszere eltér a bevett esetgyakorlattól⁽²⁾.

— **A részportfóliók szintjén végzett értékelésről**

- (148) A Bizottság a részletes értékelés tekintetében először a strukturált értékpapírokból álló portfólióval kapcsolatosan megjegyzi, hogy nincsenek jelentős eltérések. Valójában a Bizottság által a teljes eszközosztályra vonatkozóan meghatározott, tényleges gazdasági érték nagyon közel van a WestLB által megállapított értékhez. A Bizottság tartózkodott attól, hogy konzervatív feltételezéseket alkalmazzon, ha az az egyes portfólióértékelések jóváhagyását vagy elvetését eredményezte volna. Ehelyett szakértőinek véleményét követve újraértékelte a WestLB által az „európai szuper

senior” részportfólió esetében alkalmazott, túlzottan konzervatív megközelítést. A Bizottság megvizsgálta az eszközök főbb kategóriáinak (ABS CDO-k⁽³⁾, egyéb CDO-k⁽⁴⁾, egyesült államokbeli RMBS⁽⁵⁾, egyesült államokbeli CMBS⁽⁶⁾, egyesült államokbeli ABS⁽⁷⁾, európai ABS⁽⁸⁾ és pénzügyi eszközök) áttekintését tartalmazó részletes szakértői jelentést, és megállapította, hogy az alkalmazott módszerek és eredmények összhangban vannak más, például az eljárást megindító határozatban említett ügyekkel.

- (149) Másodszor, a hitelportfólió tekintetében a Bizottság nem fogadja el Németország azon állítását, miszerint a bizottsági szakértők értékelése átláthatatlan és ellentmondásokat tartalmaz. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a tényleges gazdasági érték meghatározásához alkalmazott bizonyos módszerek helyénvalóságára vonatkozóan próbált iránymutatást nyújtani. A Bizottság például a jelenlegi minősítési rendszerek, az eredményül kapott nemteljesítési valószínűség és nemteljesítési veszteség megfelelőségének értékelése érdekében a hitelportfólió nagyobb mintavételen alapuló, ismételt eszközátvágítását javasolta. Németország nem követte ezt az ajánlást. A Bizottság az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 41. pontjának megfelelően azt is hangsúlyozta, hogy a nemteljesítési veszteségre és a nemteljesítési valószínűségre vonatkozóan kellően óvatos stresszhelyzeti forgatókönyveket kellett használnia. A Bizottság döntéshozatali gyakorlata szerint az eszközátruházást az eszközök tényleges gazdasági értéke alapján kell vizsgálni. Összességében, a Bizottság megerősíti a korábbi álláspontját, miszerint az értékelést kb. 1 milliárd EUR-val korrigálni kell.

- (150) Harmadszor, az értékpapír-portfólió tekintetében a Bizottság egyetért Németországgal abban, hogy a különbségek abból a feltevésekből fakadnak, hogy a releváns piacok működésüket tekintve ki vannak-e téve zavaroknak. A kérdés tulajdonképpen úgy is feltehető, hogy a portfólió ezen része az értékvesztett eszközökről szóló közlemény szerint támogatónak minősül-e egyáltalán. Lehetne azzal érvelni, hogy bár némi rugalmasság biztosítható azzal, ha a bankok megszabadulhatnának a pénzügyi válság korai szakaszában elsődlegesen nem érintett eszközöktől, azonban az átruházáskor értékvesztettnek nem tekinthető eszközök nem vonhatók be eszközátvételi intézkedésbe. Ezzel kapcsolatosan megjegyzendő, hogy az eszközátvételi intézkedés nem nyújthat egyfajta nyílt végű biztosítást a recesszió következményeivel szemben. Másrészt, a nagy, több milliárd eurós portfóliók értékesítése éppen e piacok torzulását idézné elő. Az értékvesztett eszközökről szóló közlemény a pénzügyi stabilitás fenntartása iránti célkitűzés és a versenytorzulás megakadályozásának szükségessége közötti egyensúly megteremtése érdekében lehetővé teszi ezen

⁽³⁾ Az ABS CDO az eszközfedeztetű értékpapírok és fedezett adósságkötelezvények (*asset backed securities collateral debt obligation*) rövidítése.

⁽⁴⁾ Az egyéb CDO az egyéb fedezett adósságkötelezvény (*other collateral debt obligation*) rövidítése.

⁽⁵⁾ Az US RMBS az egyesült államokbeli, lakóingatlanl fedezett értékpapír (*US residential mortgage backed security*) rövidítése.

⁽⁶⁾ Az US CMBS az egyesült államokbeli, üzleti ingatlanl fedezett értékpapír (*US commercial mortgage backed security*) rövidítése.

⁽⁷⁾ Az US ABS az egyesült államokbeli, eszközfedeztetű értékpapír (*US asset backed security*) rövidítése.

⁽⁸⁾ Az EUR ABS az európai, eszközfedeztetű értékpapír (*EUR asset backed security*) rövidítése.

⁽¹⁾ A módszerrel kapcsolatos konkrét kritika a Bundesbank jelentéseiben fogalmazódott meg, lásd: Erster Teil des Berichts (Phase I) über die Prüfung nach §6 FMStFG bei der WestLB AG, Düsseldorf (2009.10.5.); Zweiter Teil des Berichts (Phase I) über die Prüfung nach §6 FMStFG bei der WestLB AG, Düsseldorf (2009.10.5.); Bericht (Phase II) über die Prüfung nach §6a bzw. §8a FMStFG bei der WestLB AG, Düsseldorf (2009.11.26.).

⁽²⁾ A 2010. novemberi határozat (83) preambulumbekzdése.

eszközök átruházását. Mivel azonban ezen eszközök piaca teljesen megfelelően működik (tehát értékvesztéssel nem érintett), így a tényleges gazdasági érték megegyezik vagy megközelítőleg azonos a piaci értékkel.

- (151) Míg a WestLB a megfelelően működő piac meglétét pusztán likviditási követelmény alapján vizsgálja, a Bizottság megjegyzi ⁽¹⁾, hogy a piaci zavar vizsgálatának kiindulópontja az adott eszköz esetében a megfelelően működő piaccal való összehasonlítás. Rendesen működő piacon az ügylet egy eladni szándékozó eladó és egy vásárolni szándékozó vevő között megy végbe. Az eladni szándékozó eladó és a vásárolni szándékozó vevő fogalma feltételezi, hogy az ügylet önkéntes, ezért kényszerből mentes.
- (152) A Bizottság szakértői a rendesen működő piacra vonatkozóan átlátható követelményeket állítottak fel, amelyeket a Bizottság jóváhagyott ⁽²⁾. Míg a megfelelő likviditás és a vételi-eladási árfolyam közötti csekély különbség jól működő piacra utal, ennek ellentétje azonban nem feltétlenül igaz. Előfordulhat például, hogy a fizetőképes és megbízható kibocsátó által zártkörűen kibocsátott értékpapír nem likvid. Mindazonáltal szükség esetén könnyen szerezhető olyan versenypiaci vételi ajánlat, amely megközelíti a hasonló, likvid értékpapírok alapján kiszámított modellalapú értéket. Ezért a WestLB által javasolt követelmények túl szűkre szabottak a piac rendes működésének felméréséhez.
- (153) Megjegyzendő, hogy az értékvesztéssel nem érintett eszközök értékvesztett eszközként való, helytelen megjelölése önmagában nem okoz problémát a tényleges gazdasági érték meghatározásakor. Arra lehetne számítani, hogy az ilyen eszközpozíciókra vonatkozóan kiszámított tényleges gazdasági érték megfelelő módszer és kalibrálás alkalmazása esetén közel van az eszköz piaci értékéhez. A tényleges gazdasági érték kiszámítására használt bármely módszernek a piaci árhoz közeli eredményt kellene hoznia, ha az adott piac megfelelően működik. A helytelen megjelölések esetei tulajdonképpen a tényleges gazdasági érték kiszámításához felhasznált módszer és paraméterek alkalmasságát teszik próbára.
- (154) Németország azon állításával kapcsolatosan, miszerint az államkötvénypiacok 2009 végén nem működtek rendesen, a Bizottság megjegyzi, hogy akkor a megfelelően

működő piacra vonatkozó követelmények teljesültek. Ezzel szemben 2010 második negyedévének vége körül ⁽³⁾ és azt követően egyes államkötvény-részipiacok valóban mutattak zavarokat, amit igazolnak az EKB által végrehajtott és más európai szintű beavatkozások. 2009. december 31-én vagy 2010. március 31-én, az értékelési eljárás során használt két referenciaidőpontban azonban még nem ez volt a helyzet.

- (155) A Bizottság ezért fenntartja azt az álláspontját, miszerint a WestLB vagy helytelen értékelési módszert alkalmazott, vagy rossz paramétereket használt az értékelési módszerhez, ezért az értékelést hozzávetőleg 600 millió EUR-val korrigálni kell.
- (156) Következésképpen a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy mindhárom részportfólió szakértői jelentésben meghatározott, tényleges gazdasági értéke helytálló és összhangban van a bizottsági döntéshozatali gyakorlattal. Ennek eredményeképpen a Bizottság a portfólióban található eszközök átruházási értéke és tényleges gazdasági értéke közötti különbséget 6,949 milliárd EUR-ban állapítja meg ⁽⁴⁾.
- (157) A Bizottság a 2010. novemberi határozatban kételyeinek adott hangot azzal kapcsolatosan, hogy az összes eszköz átruházásra alkalmas-e. A Bizottság az EAA első éves jelentésében szereplő kijelentéseket bizonyítéknak tekinti arra nézve, hogy egyes eszközök esetében már az átruházáskor is voltak veszteségek, bár ezek az eszközök nem tartoznak az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 32. pontjának hatálya alá. Németország ezután azonban további tájékoztatást nyújtott, és ismertetette az EAA által vállalt kockázatmegelőzést, valamint az EAA-ra átruházott eszközök esetében fennálló veszteségek összegét. Az ismertetett információk helytállóak voltak, és megszüntették a Bizottság kételyeit. Nincs tehát szükség az eszközök alkalmasságával kapcsolatos további korrekcióra.

— Enyhítő tényezők

- (158) A Bizottság a 2010. novemberi határozatban jóváhagyott enyhítő tényezőkön kívül nem fogad el más enyhítő tényezőket. A Bizottság emellett a tőkeinjekció (3,267

⁽¹⁾ Lásd a Bizottság által jóváhagyott, a C40/2009. sz., WestLB AIDA ügyben a tényleges gazdasági érték meghatározásáról szóló bizottsági szakértői zárójelentés (Société Générale, Dirk Bangert, Professor Wim Schoutens) 76. oldalát.

⁽²⁾ A piacok megfelelő működésének jelei: likvid piac közepes vagy nagy mennyiségű ügylettel; csekély különbség a vételi-eladási árfolyam között; az az általános vélekedés, hogy szükség esetén vételi és eladási ajánlatok szerezhetők; számos, régóta meglévő piaci szereplő; a piac működésére vonatkozó strukturális korlátok hiánya; és a kibocsátó nincs kitéve hitelkockázati eseményeknek vagy a hitelminőséggel kapcsolatos fokozott aggodalomnak. Piaci zavarokra utaló jelek: a piacon nincs vagy nagyon kevés az ügylet; „vékony” piacok és alacsony volumenek; jelentős különbség a vételi-eladási árfolyam között; csak vételi vagy csak eladási ajánlatokra utaló jelek; vételi vagy eladási ajánlatok huzamosabb ideig nem szerezhetők; kevés a régóta meglévő piaci szereplő, amelyek közül némelyik esetlegesen a piac elhagyását fontolgatja; a piac működésének strukturális korlátai vannak; és a kibocsátó hitelkockázati eseményeknek van kitéve.

⁽³⁾ A szakértői jelentés az államadósság-válság tényleges megjelenésének idejeként 2010 májusát jelöli meg (pl. a 86. oldalon).

⁽⁴⁾ Végül megjegyzendő, hogy az eljárást megindító, 2010. novemberi határozat (lásd a (105) preambulumbekendést) szerint nem helytelen a tényleges gazdasági érték kiigazítása, ahogyan azt Németország az eszközök értékelésének és átruházásának tényleges időpontja közötti eltérés miatt javasolta. Németország előadta, hogy a 2010. márciusi (amely időpont a 2010. áprilisi átruházás referenciaidőpontjaként szolgált volna) tényleges gazdasági értéket kiszámíthatja úgy, hogy a 2009. decemberi tényleges gazdasági érték és a 2009. decemberi, könyv szerinti érték arányát megszorozza a 2010. márciusi, könyv szerinti értékkel. A Bizottság szakértői szerint az átruházási érték ugyan módosulhatott, a portfólió ilyesfajta köztes értécsökkenését azonban elsősorban a problémamentes eszközök okozták. Ezért a tényleges gazdasági értékre nem lenne hatással, a kiigazítás pedig a fennmaradó portfólió tényleges gazdasági értékének túlbecsüléséhez vezetne, ezért elvetendő.

milliárd EUR) és hitelkockázathoz kapcsolt értékpapírok (268 millió EUR) ⁽¹⁾ kompenzációs hatását is elfogadta a 44 preambulumbekkezdésben szereplő 2. táblázatban foglaltaknak megfelelően. A Bizottság felkérte Németországot arra, hogy a Bundesbanktól kérjen észrevételeket a kompenzációs hatásokról, valamint a portfólió értékelésének javasolt módosításait az értékvesztett eszközökről szóló közleményben adott iránymutatásnak megfelelően ellenőrizze és erősítse meg egy szabályozó hatósággal, például a Bundesbankkal. Szabályozó hatóság általi ellenőrzés és megerősítés nem történt.

- (159) A korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségekkel kapcsolatosan a Bizottság megjegyzi, hogy önmagában véve a kötelezettségek értékelésével az értékvesztett eszközökről szóló közlemény nem foglalkozik. A Bizottságnak ezért meg kellett vizsgálnia, hogyan kezelje a jelen esetben is előforduló, eszközöket és kötelezettségeket ötvöző átruházást. A Bizottság elismeri, hogy az alacsony kamatozású kötelezettségek átruházása esetlegesen gazdasági hátránnyal jár, ugyanakkor egyensúlyt kellett teremtenie az eszközoldalon található összeegyeztethető összegek és a kötelezettségoldalon található összegek között. A Bizottság a támogatás teljes összegének vizsgálatakor (lásd a 133 preambulumbekkezdést) ezért figyelembe vette ugyan a korábbi szabályozás hatálya alá tartozó kötelezettségek hatását, azonban megítélése szerint a tényleges gazdasági érték vizsgálata esetében az nem érvényesül.
- (160) Az átruházott eszközök jövőbeli pozitív eredményei tekintetében a Bizottság nem fogadja el Németország érvét, és hangsúlyozza, hogy az eszközök átruházása után a jövőbeli nyereség a továbbiakban nem vehető figyelembe. A hitelportfólió tényleges gazdasági értékének megállapításához használt módszer összhangban van a Bizottság döntéshozatali gyakorlatával ⁽²⁾.
- (161) A le nem hívott hitelkeretek tekintetében a Bizottság megerősíti, hogy azok könyv szerinti értéke valóban lehet nulla. Ez a lehetőség azonban nem zárja ki, hogy a le nem hívott hitelkeretek negatív értékkel járuljanak hozzá a tényleges gazdasági értékhez. Nem kizárt a hitelkeret lehívása, mivel szerződés szerint nem kerülhető el. Ezért az, hogy egy hitelkeretet még nem hívtak le, nem változtat a tényleges gazdasági értéken még akkor sem, ha ennek a pozíciónak a könyv szerinti értéke nulla.
- (162) A várt veszteségek diszkontálását illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a WestLB a várt veszteségek diszkontálásával egyszerűen megváltoztatja saját értékelési megközelítését, ezt ráadásul a Bundesbank támogatása nélkül teszi. Németország ezzel a tényleges gazdasági értékre vonatkozó saját becslésével kerül ellentmondásba, de nem hoz fel további érveket a Bizottság véleményével szemben.

- (163) Összefoglalásképpen, mivel a tényleges gazdasági érték a fentiekben elfogadásra került és összhangban van az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 40. és 41. pontjával, ezért a Bizottság a várt veszteségeket és a Németország észrevételeiben ismertetett három enyhítő tényezőt nem tekinti a tényleges gazdasági érték meghatározása szempontjából lényegesnek.

— Vagyonkezelés

- (164) A Bizottságnak az értékvesztett eszközök megfelelő kezelésével kapcsolatos kételyei az eszközátruházást követően eloszlottak. A Bizottságnak fenntartásai voltak azzal kapcsolatosan, hogy a WestLB folytatni kívánja az értékvesztett eszközök kezelését, mivel a banknak új tevékenységekre kellene összpontosítania, és kerülnie kellene a leépítés és az új tevékenységek közötti ütközéseket. Mivel azonban a WestLB/SPM bank 2012. június 30. után nem folytat új banki tevékenységeket, hanem kizárólag vagyonkezelési szolgáltatásokat nyújt, a Bizottság kételyei eloszlottak.

Következtetés

- (165) Összefoglalásképpen, a Németország által közölt összes további lehetséges enyhítő tényező és érv vizsgálata után a Bizottság kételyei nem oszlottak el. A Bizottság szerint ezért az átruházási különbözet továbbra is 3,414 milliárd EUR.

ii) Visszakövetelés

- (166) Az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 41. pontja szerint a banknak vissza kell térítenie az átruházási különbözetet, hogy enyhítse az adott időben fennálló piaci hiányosság kompenzálására elfogadhatónak ítélt érték felett végrehajtott eszközátruházásból fakadó versenytorzulást. Amennyiben a visszafizetésre nincs lehetőség azonnal, akkor idővel visszakövetelés formájában kell teljesíteni. Amennyiben a visszafizetés visszaköveteléssel nem lehetséges anélkül, hogy ne eredményezne átmeneti fizetéseképtelenséget, akkor a versenytorzítást gyökeres szerkezetátalakítással kell ellensúlyozni, amely akár a felszámolásig is terjedhet ⁽³⁾.
- (167) A WestLB a 2011. februári szerkezetátalakítási tervében jelezte, hogy életképessége veszélyeztetése nélkül még az EAA-ra való első eszközátruházásból származó 3,4 milliárd EUR-t sem tudja visszafizetni. Emellett a WestLB feltehetőleg nem értékesíthető, ha az esetleges vevőnek kellene visszafizetnie a 3,4 milliárd EUR-t Németországnak. Következésképpen Németország benyújtotta a 2011. júniusi szerkezetátalakítási tervet, amely a WestLB 12 hónapon belüli felszámolásáról rendelkezik. A Bizottság úgy véli, hogy a WestLB felszámolása elegendő a verseny torzulásainak korrigálásához. A Bizottság ezért megállapítja, hogy a támogatás összhangban van az értékvesztett

⁽¹⁾ A C 40/2009. sz., a WestLB vizsgálatának kiterjesztése ügyben 2010. november 5-én hozott bizottsági határozat (HL C 23., 2011.1.25., 27. o.) (109) és azt követő preambulumbekkezdései.

⁽²⁾ Az N422/2009. sz., Royal Bank of Scotland ügyben 2009. december 17-én hozott bizottsági határozat (HL C 119., 2010.5.7., 1. o.).

⁽³⁾ Lásd a C 29/2009. sz. HSH-ügyben 2011. szeptember 20-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (189) preambulumbekkezdését és a C 17/2009. sz. LBBW-ügyben 2010. február 22-én hozott bizottsági határozat (HL L 188., 2010.7.21.) (59) és azt követő preambulumbekkezdéseit.

eszközökről szóló közleménnyel és az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint a belső piacall összegegyeztetetethetőnek tekinthető azzal a feltétellel, hogy a felszámolási tervnek hitelesnek kell lennie, aminek az értékelése a C. szakaszban szerepel.

iii) A feltöltés belső piaccal való összegegyeztetetethetősége

(168) A második részsorozat átruházását elvben szintén az értékvesztett eszközökről szóló közlemény szerint kell értékelni. A Bizottság azonban a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv alapján úgy véli, ennek az értékelésnek az eredménye már nem fejtene ki semmilyen hatást. A második részsorozattal összefüggésben az átruházási különbözetből fakadó további versenytorzulást mindenestre enyhítené a 2011. júniusi szerkezetátalakítási tervben előírt felszámolás. A jelenlegi kivételes helyzetben ezért a Bizottság úgy ítéli meg, hogy nem szükséges elvégeznie az értékelés részletes vizsgálatát, vagyis a tényleges gazdasági érték kiszámítását, amennyiben a támogatás teljes összege az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 41. pontja szerint már összegegyeztetetethető a belső piaccal.

(169) Az eszközátruházás ennél fogva összegegyeztetetethető a belső piaccal, mivel az esetleges versenytorzulásokat enyhíti a WestLB felszámolása, és így összhangban van az értékvesztett eszközökről szóló közlemény 41. pontjával.

c. A SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI/FELSZÁMOLÁSI TÁMOGATÁS BELSŐ PIACCAL VALÓ ÖSSZEGEYZETETHETŐSÉGE

(170) A Bizottságnak valamennyi támogatási intézkedés összegegyeztetetethetőségét a bankok pénzügyi válság idején történő kezelésére vonatkozó iránymutatásai, különösen a szerkezetátalakításról szóló közlemény és az állami támogatásokról szóló szabályoknak a pénzügyi intézetek vonatkozásában a jelenlegi pénzügyi világválsággal összefüggésben tett intézkedésekre történő alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény⁽¹⁾ (a továbbiakban: a bankokról szóló közlemény) alapján kell vizsgálnia.

(171) A Bizottság megjegyzi, hogy a 2011. júniusi szerkezetátalakítási tervnek biztosítania kell a 7. táblázatban szereplő támogatási intézkedések összegegyeztetetethetőségét.

(172) Ezek az intézkedések összesen [21,6–24,4] milliárd EUR támogatási összegre szólnak, amely a kockázattal súlyozott eszközök [24,4–27,6] %-ának felelt meg 2009. december 31-én. Ez a támogatási összeg a kedvezményezett méretéhez képest rendkívül nagy arányúnak tekinthető, ezért átfogó szerkezetátalakítást vagy felszámolást tesz szükségessé. Továbbá a szerkezetátalakítási tervnek figyelembe kell vennie az átruházási különbözet által azonosított, eleve összegegyeztetetetlen támogatási összegből eredő, további versenytorzulásokat. A javasolt szerkezetátalakításnak vagy felszámolásnak alkalmasnak kell lennie a torzulás korrigálására.

(173) A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv megfelel a szerkezetátalakításról szóló közleményben meghatározott követelményeknek. A szerkezetátalakításról szóló közlemény 21. pontja szerint meg kell fontolni a fizetési képessé válni vált bank rendezett felszámolását vagy elárverezését, amennyiben a bank nem tudja hitelesen helyreállítani hosszú távú életképességét. A bankokról szóló közlemény rendelkezik olyan eljárásról, amelynek keretében a rendezett felszámolást végre kell hajtani⁽²⁾. Az effajta ellenőrzött felszámolás olyan egyedi esetekben alkalmazható, ahol a pénzügyi megmentési célú támogatásban részesült, miután egyértelművé vált, hogy a pénzügyi intézet szerkezetátalakítása nem kivitelezhető.

(174) A felszámolási támogatás akkor van összhangban az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontjával, ha a Bizottság döntéshozatali gyakorlata⁽³⁾ szerint teljesíti az alábbi három általános feltételt:

i. bizonyítani kell, hogy a támogatás lehetővé teszi a bank eredményes és rendezett felszámolását, ugyanakkor a támogatás összege a cél eléréséhez szükséges minimumra korlátozódik⁽⁴⁾;

ii. biztosítani kell a megfelelő tehermegosztást, különösen az ellenőrzött felszámolási eljárással összefüggésben a részvényesek támogatásból való részesedésének kizárásával⁽⁵⁾;

iii. az indokolatlan versenytorzulások elkerülése érdekében a felszámolási szakaszban a rendezett felszámoláshoz feltétlenül szükséges időszakra kell korlátozódnia. Amíg a kedvezményezett pénzügyi intézet tovább tevékenykedik, addig új tevékenységekbe nem kezdhet, hanem kizárólag a meglévőket folytathatja. A banki engedélyt a lehető leghamarabb vissza kell vonni⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Lásd a bankokról szóló közlemény 43–50. pontját. A rendezett kilépés elősegítéséhez összegegyeztetetethető minősíthető a felszámolási támogatás abban az esetben, ha az a pénzügyi stabilitás miatt például hídbank vagy-struktúra átmeneti feltőkésítéséhez vagy egyes hitelezők követeléseinek kielégítéséhez szükséges. E támogatástípusra és az összegegyeztetetethetőségének feltételeire vonatkozó példákat lásd az NN 41/2008. sz., az Egyesült Királyság által a Bradford & Bingley javára nyújtott megmentési támogatás ügyben 2008. október 1-jén hozott bizottsági határozatot (HL C 290., 2008.11.13., 2. o.), valamint az NN 39/2008. sz., a Dánia által a Roskilde Bank felszámolásához nyújtott támogatás ügyben 2008. november 5-én hozott bizottsági határozatot (HL C 12., 2009.1.17., 3. o.).

⁽³⁾ Lásd az NN 41/2008. sz., az Egyesült Királyság által a Bradford & Bingley javára nyújtott megmentési támogatás ügyben 2008. október 1-jén hozott bizottsági határozatot (HL C 290., 2008.11.13., 2. o.), valamint az SA 32634. sz., az Amagerbanken javára nyújtott megmentési támogatás ügyben 2011. június 6-án hozott bizottsági határozatot (még nem tették közzé) (52.7) preambulumbekkezdését.

⁽⁴⁾ Lásd a bankokról szóló közlemény 48. pontját.

⁽⁵⁾ Lásd a bankokról szóló közlemény 46. pontját.

⁽⁶⁾ Lásd a bankokról szóló közlemény 47. pontját.

⁽¹⁾ HL C 270., 2008.10.25., 8. o.

i) Rendezett felszámolás bemutatása

- (175) A Bizottság megítélése szerint a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv a WestLB rendezett felszámolásának forgatókönyve, amely a bank részvényesei közötti tehermegosztási megállapodáson alapul. A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv különösen azt a tényt is számításba veszi, hogy több mint két éven át sikertelenül keresték azokat a WestLB számára lehetséges, egyéb piacorientált megoldásokat, amelyek esetlegesen alacsonyabb költséggel jártak volna és kevésbé lettek volna versenytorzítók. Az ellenőrzés nélküli felszámolási eljárás ugyanakkor veszélyeztetné a pénzügyi stabilitást, ezt a kockázatot pedig hatékonyabban kezeli a rendezett felszámolási forgatókönyv. A 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv lehetővé teszi, hogy a Bizottság értékelje a felszámolási eljárást, valamint az azzal járó állami intézkedéseknek a versenyre gyakorolt esetleges hatását.
- (176) A terv legfőképpen azért tekinthető felszámolási forgatókönyvnek, mivel a bank beszünteti valamennyi banki tevékenységét, és kizárólag a meglévő portfóliók leépítése céljából működik tovább anélkül, hogy új ügyleteket kötne.
- (177) A banki tevékenységek beszüntetését többek között a bank fennmaradó eszközeinek és kötelezettségeinek értékesítésével vagy átruházásával kell biztosítani, hogy csak egy töredék maradjon arra az esetre, ha ez a meglévő eszközök leépítésének támogatásához, különösen a portfóliók értékmegőrző felszámolásának biztosításához szükséges.
- (178) A WestLB a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv alapján valamennyi banki eszközt átruházza a takarékpénztárakra vagy az EAA-ra. A bank ezért 2012. június 30-ig szinte az összes, kockázattal súlyozott eszközétől megváltik. Németország kötelezettségvállalásainak megfelelően a bank fennmaradó része legfeljebb három hónapon belül felhagy a „WestLB” márkanév használatával, és új márkanév alatt „SPM bankként” működik tovább. A bank továbbá saját nevében nem folytat banki tevékenységeket, hanem kizárólag az EAA és végül korlátozott számú harmadik fél számára nyújt szolgáltatásokat. A szerkezetátalakítási terv ezért jelentős és visszafordíthatatlan lépéseket határozott meg, amelyek keretében a WestLB a korábbi tevékenységeinek jelentős részével 12 hónapon belül visszavonhatatlanul kilép a piacról.
- (179) Másrészt, a bankokról szóló közlemény 47. pontjában megállapított követelménnyel összhangban a felszámolási szakasznak a rendezett felszámoláshoz feltétlenül szükséges időszakra kell korlátozódnia az indokolatlan versenytorzulások elkerülése érdekében. A WestLB felszámolása ugyan több évig is eltart majd, ennek ellenére azonban a lehető legrövidebb időre kell korlátozódnia. Kizárólag a kezelőársaság vesz majd részt piaci versenyben a harmadik feleknek kínált, korlátozott számú vagyonekezelési szolgáltatásaival. Németország vállalta, hogy 2016. december 31. előtt sor kerül a kezelőársaság értékesítésére. A 2016. december 31-ig tartó átalakítási időszaknak lehetővé kell tennie a vezetőség számára az SPM bankon belüli szervezeti struktúrák átszervezését, a kezelőársaság leválasztását és a potenciális befektetők bevonása érdekében legalább minimális tapasztalat szerzését. Az EAA-ra fizikailag át nem ruházható eszközökért az SPM bank felel, amelynek élettartama ezért ezen eszközök lejárától függ. A portfóliók értékmegőrző felszámolása feltehetőleg 2028-ig tart majd, és ez az időtáv nem csökkenthető. Az eszközök birtoklása önmagában azonban nem gazdasági tevékenység, ezért a versenyt nem befolyásolja. Az SPM bank alkalmazotti létszámának 1 000 főre való csökkentése ugyan évekig tart majd, ez a létszámleépítés azonban összhangban van az SPM bank tevékenységeinek leépítésével, mivel az SPM bank átszervezése munkaerő-igényes folyamat lesz még akkor is, ha a banki tevékenységek már megszűntek. Összefoglalva azonban elmondható, hogy valamennyi említett folyamat a lehető legrövidebb időre korlátozódik.
- (180) A harmadik követelmény szerint a bank az eszközei értékesítésétől eltekintve nem folytathatja tevékenységeit a piacon, ezzel biztosítva, hogy csak a korábbi banki tevékenységeinek elenyésző részével maradjon a piacon.
- (181) A Verbundbankban csoportosított egyes feladatokat a Helaba veszi át. Mérlegfőösszeg tekintetében a Verbundbank tevékenységei a WestLB korábbi mérlegének kevesebb mint 20 %-át teszik ki (a Verbundbank-portfólió legfeljebb 45 milliárd EUR mérlegfőösszeget képvisel majd, szemben a WestLB 2008. évi 288 milliárd EUR-s mérlegfőösszegével). Az alkalmazotti létszám tekintetében a Bizottság megjegyzi, hogy a WestLB egykori személyzetének kevesebb mint 10 %-a dolgozik majd a továbbiakban a leválasztott Verbundbank-ágazatban (megközelítőleg 400 alkalmazott lesz a Verbundbank-ágazatban, míg a WestLB személyzete 5 661 fő volt 2008-ban). Továbbá megjegyzendő, hogy a Verbundbank az eszközök és kötelezettségek leválasztása révén jön létre, nem pedig teljes értékű bankként kerül átruházásra. Mivel az ügylet a WestLB-t nem, csak eszközeinek és kötelezettségeinek kis részét érinti, ezért nem tekinthető a bank jelentős értékesítésének.
- (182) Emellett a Bizottságnak nincsenek információi arra vonatkozóan, hogy teljesülnek-e a bankokról szóló közlemény 49. pontjának követelményei, amelyek szerint az ügyleteket piaci feltételek mellett kell végrehajtani úgy, hogy maximalizálják az érintett eszközök és kötelezettségek vételárát. Ezzel kapcsolatosan a Bizottság megjegyzi, hogy a WestLB sikertelen adásvételi folyamatot hozott létre, amellyel az összes eszköze és kötelezettsége vételárát maximalizálni kívánta. A WestLB azonban nem kapott elfogadható ajánlatot. Továbbá a Verbundbank tevékenységeinek az eszközökkel, kötelezettségekkel és a megközelítőleg 400 alkalmazottat magában foglaló szervezeti struktúrával együtt számított

vállalati értékét több külső könyvvizsgáló bevett értékelési módszerei alapján felülvizsgálja. Németország vállalja, hogy a Verbundbank tevékenységeinek – amelyeket a Helaba vagy a takarékpénztárak vesznek át – vállalati értéke a keretmegállapodás értelmében nulla lesz. Valójában a más felszámolások ⁽¹⁾ esetén végrehajtott adásvételi folyamatoktól eltérően a Verbundbank tevékenységeinek a WestLB általi elidegenítéséhez nincs szükség további hatósági kifizetésekre. A Bizottság álláspontja szerint ezért a Verbundbank tevékenységeit átvevő gazdálkodó egység nem tesz szert jogosulatlan előnyre, így a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a Verbundbank tevékenységeinek elidegenítéséből fakadóan sem a Helaba, sem a takarékpénztárak nem jutnak támogatáshoz.

- (183) Mindenesetre az egész bank értékesítésére vonatkozóan a szerkezetátalakításról szóló közlemény 17. és azt követő pontjaiban meghatározott szabályok is teljesülnek jelen esetben annak ellenére, hogy ebben az esetben nem alkalmazhatók ⁽²⁾. Az ilyen jellegű adásvételre vonatkozó szabályok a következő követelmények teljesítését írják elő: életképesség helyreállítása, tehermegosztás és a versenytorzulás enyhítése. A Helaba elidegenítése megfelel ezeknek a követelményeknek. Egyrészt a Helabának képesnek kell lennie arra, hogy biztosítsa az átruházott bank életképességét, mivel a Verbundbank a mérlegfőösszeg és az alkalmazotti létszám tekintetében a Helabához viszonyítva meglehetősen kis méretű, és csak csekély hatást gyakorolna az összefonódással létrejött vállalkozás jövedelmezőségére. Ugyanakkor az összefonódás eredményeképpen csökkennének azok a költségek, amelyek miatt a Verbundbank önálló bankként nem értékelhető pozitívan ⁽³⁾. Másrészt a tehermegosztás biztosított azáltal, hogy a WestLB részvényesei nem részesülnek az értékesítésből származó bevételből, hanem elvesztik a WestLB-ben lévő tőkéjüket. Harmadrészt, mivel a WestLB tevékenységei ezután a bank eredeti állapotához képest kevesebb mint 20 %-ra szűkülnek, ezért a Bizottság a döntéshozatali gyakorlata szerint nem követeli meg kiegészítő kompenzációs intézkedések végrehajtását ilyen értékesítés esetén ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Vö. az N 194/2009. sz., az Egyesült Királyság által a Bradford & Bingley javára nyújtott felszámolási támogatás ügyben 2010. január 25-én hozott bizottsági határozattal (HL C 143., 2010.6.2., 22. o.), valamint az NN 19/2009. sz., egyesült királyságbeli Dunfermline Building Society ügyben 2010. január 25-én hozott bizottsági határozattal (HL C 101. 2010.4.20., 8. o.).

⁽²⁾ Felszámolási eljárás esetében e rendelkezés helyett a bankokról szóló közlemény 49. pontja alkalmazandó.

⁽³⁾ Valószínűtlennek tűnik, hogy a Verbundbank 2,2–4,5 %-os várt tőkearányos jövedelmezősége elegendő lett volna ahhoz, hogy önálló gazdálkodó egységként is életképes legyen. A Bizottság a közel-múltban hozott határozatait alapján a 8–10 %-os tőkearányos jövedelmezőséget tekinti megfelelőnek. Lásd az SA.28264. (C 15/2009., korábbi N 196/2009.) sz., *Hypo Real Estate* ügyben 2011. július 18-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé) (111) preambulumbekzdését, a C 32/09. (korábbi NN 50/09.) sz., *Sparkasse KölnBonn* ügyben 2010. szeptember 29-én hozott bizottsági határozat (HL L 235., 2011.9.10., 12. o.) (82) preambulumbekzdését, az SA.32745. (2011/NN) sz., *Kommunalkredit Austria AG* ügyben 2011. június 23-án hozott bizottsági határozat (HL C 239., 2011.8.17., 2. o.) (80) preambulumbekzdését és az SA.31154. (N 429/10) sz., *Agricultural Bank of Greece* ügyben 2011. május 23-án hozott bizottsági határozat (HL C 317., 2011.10.29., 5. o.) (77) preambulumbekzdését.

⁽⁴⁾ A C 14/2008. sz., *Northern Rock* ügyben 2009. október 28-án hozott bizottsági határozat (HL L 112., 2010.5.5., 57. o.) (154) preambulumbekzdése.

- (184) Emellett a Bizottságnak nincs oka azt feltételezni, hogy a Verbundbank eszközcsoomagként a WestLB gazdasági utódjának tekinthető. A Helaba nem a WestLB jogutódja, a Verbundbank pedig nem mutat funkcionális azonosságot a WestLB-vel. A Helaba ezért nem teljesíti a jogelőd vállalkozás tevékenységeit folytató gazdálkodó egység meglétének megállapítása iránti követelményeket, amelyeket a Bizottság annak megállapításához használt fel, hogy az állami támogatást az eredeti társaság tevékenységeit továbbvivő társaságra terjesztették-e ki ⁽⁵⁾.

- (185) Végül az a követelmény is teljesül, hogy a támogatásnak a szükséges minimumra kell korlátozódnia. Az eszközök EAA-ra való átruházása elsősorban abban az esetben megy végbe, amennyiben az eszközök nem értékesíthetők magánfelek részére. Továbbá az SPM bank számára nyújtott kiegészítő tőkeinjekcióra a várható leépítési költségek fedezéséhez van szükség. Végül a likviditási támogatás az átfogó felszámolási forgatókönyv szerves részének tekinthető, mivel csupán védelmet nyújt az átalakítás során arra az esetre, ha 2012. június 30. előtt piaci zavarok lépnének fel. A likviditási támogatás ezért biztosítja, hogy a rendezett felszámolási eljárás 2012. június 30. előtt nem alakul át rendezetlen felszámolássá.

ii) Saját hozzájárulás és teherviselés

- (186) Az értékelés második része a teherviseléssel foglalkozik. A bankokról szóló közlemény 46. pontja szerint a felszámolás során különös figyelmet kell fordítani a morális kockázat minimálisra csökkentésére, nevezetesen azáltal, hogy a részvényeseket és esetleg a hitelezőket bizonyos kategóriáit kizárják abból a körből, amely az ellenőrzött felszámolás keretében bármilyen támogatásban részesülhet. A Northern Rock ⁽⁶⁾ és a HRE ⁽⁷⁾ esetében a tehermegosztást államosítással valósították meg. A részvényesek azokhoz az esetekhez hasonlóan a jelen esetben is elveszítik saját tőkéjüket. Emellett a WestLB részvényesei, valamint elsődleges hibridtőke-szolgáltatói minőségében a SoFFin egyéni felelősséget vállalnak a WestLB felosztásából létrejövő különböző részekért, továbbá kiegészítő tőkét biztosítanak.

⁽⁵⁾ Lásd a 2005/536/EK sz., Seleco SpA ügyben 1999. június 2-án hozott bizottsági határozatot (HL L 227., 2000.9.7., 24. o.). A gazdasági utódlás hiánya különösen egyértelmű az átruházás célja alapján, amely arra irányult, hogy a WestLB megtisztított részeinek további működtetését beszüntessék, nem pedig arra, hogy a takarékpénztárak bizonyos kötelezettségeinek menedéket találjanak és a WestLB egyes részeinek felszámolásával járó terhek egy részét átvégyék. A Verbundbank üzleti célkitűzése valójában az, hogy a takarékpénztárakkal folytatott együttműködés szempontjából lényeges termékekre (főként kkv-knak nyújtott hitelek, valamint egyszerű tőkepiaci termékek) összpontosítson, így jelentősen eltér a WestLB jelenlegi üzleti célkitűzésétől. Végül, amennyiben a Verbundbank átruházzák a Helabára, akkor a részvényesek kiléte nem ismert a takarékszövetkezetektől eltekintve, amelyek az általuk nyújtott tőkéért cserébe a Helaba kisebbségi részvényeseivé válnak.

⁽⁶⁾ A C 14/2008. sz., *Northern Rock* ügyben 2009. október 28-án hozott bizottsági határozat (HL L 112., 2010.5.5., 38. o.).

⁽⁷⁾ Az SA.28264. (C 15/2009., korábbi N 196/2009.) sz., *Hypo Real Estate* ügyben 2011. július 18-án hozott bizottsági határozat (még nem tették közzé).

(187) A takarékpénztárak felelősséget vállaltak a Verbundbank tevékenységeiért, e célra pedig tőkét vonnak be; Észak-Rajna-Vesztfália vállalta a teher nagyobb részének viselését azáltal, hogy átvállalta az SPM bank összes működési és felszámolási költségét. A SoFFin továbbá azt vállalta, hogy a teher jelentős részét átvállalja azzal, hogy csendes részesedésének kétharmadát a WestLB-ben hagyja, így nagy valószínűséggel lemondott a befektetése visszafizetéséről. Ezért az átfogó megállapodás kellőképpen figyelembe veszi a felek teherviselési lehetőségeit, valamint azt, hogy a felek korábban milyen mértékben vettek részt a bank stratégiájának alakításában és mekkora befolyást gyakoroltak a bank vállalatirányítására.

iii) A versenytorzulások korlátozása

(188) A felszámolási terv biztosítja a versenytorzulások korlátozását a WestLB esetében, mivel ez a bank 2012. június 30-ig eltűnik a piacról. Ezt követően a WestLB-ből banki tevékenységeket nem folytató gazdálkodó egységet hoznak létre, amely az EAA-val együtt végrehajtja az eszközök leépítését.

(189) Továbbá a felszámolás során felmerülő túlzott versenytorzulások elkerülése érdekében a WestLB 2012. június 30. után kizárólag a felszámoláshoz szükséges ideig működik tovább, új tevékenységekbe pedig nem kezd, kizárólag a meglévőket folytatja. Jelen esetben ennek végrehajtása érdekében a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2012. december 31-ig visszavonják a WestLB banki engedélyének azon részeit, amelyek nem szükségesek az eszközök birtoklásához vagy a vagyonkezelési szolgáltatások nyújtásához.

(190) Az SPM bank azon szándékát illetően, hogy leválasztással létrehoz egy kezelőtársaságot, amely vagyonkezelési szolgáltatásokat nyújt harmadik feleknek, és ezáltal a hasonló szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókkal versenyez, a Bizottság megjegyzi, hogy ez a lépés a WestLB-ben lévő állami támogatás mennyiségének 2012. június 30. utáni csökkentését célozza. Tulajdonképpen az SPM bankért felelős Észak-Rajna-Vesztfália vállalta a legnagyobb terhet a WestLB részvényesei közül. Ezért indokolt lehet az SPM bank működési költségeit csökkenteni azzal, hogy a bank szolgáltatásokat kínál harmadik feleknek.

(191) Emellett Németország több kötelezettségvállalással mérsékli annak lehetőségét, hogy a kezelőtársaság torzítsa a versenyt. Egyrészt harmadik felekkel szerződést csak az SPM bank különálló gazdálkodó egysége köthet, amelynek banki engedélye csak a minimálisan szükséges tevékenységekre korlátozódik, és amelyet 2016. december 31-ig értékesítenek. Másrészt a választható tevékenységek részletes listája szolgál azon szolgáltatások jellegének alátámasztására, amelyeket az SPM bank nyújthat. Ezzel összefüggésben Németország vállalja, hogy 2012. december 31-ig a WestLB összes olyan banki engedélyének visszavonása megtörténik, amelyek vagyonkezelési szolgáltatások nyújtásához nem szükségesek. Harmadrészt az SPM bank személyi állományát a szerkezetátalakítás során jelentősen leépítik, az

alkalmazotti létszám 2016-ban nem haladja meg az 1 000 főt, ami kevesebb mint 20 %-át teszi ki a WestLB 2008-ban 5 661 fős induló személyzetének. Negyedrészről az SPM bank kezelőtársasága által a piacon harmadik felekkel bonyolított ügyletek volumene nem haladhatja meg összbevételének [40–60] %-át, ezzel üzleti kilátásai eredményesen korlátozhatók. Ötödrészről Németország vállalja, hogy az SPM bank kizárólag méltányos piaci áron kínálja vagyonkezelési szolgáltatásait, és hogy a kínált kamatlábak elegendőek a különálló gazdálkodó egység minden költségének fedezésére. Végül Németország vállalja, hogy amennyiben a harmadik feleknek vagyonkezelési szolgáltatásokat nyújtó kezelőtársaságot 2016. december 31-ig nem sikerül értékesíteni, akkor az SPM bank is felszámolásra kerül. E korlátozások együttesen biztosítják, hogy a korábbi tevékenységek közül csak kevés maradjon a piacon, azok pedig csak rendkívül korlátozott mértékben legyenek alkalmasak a verseny torzítására.

(192) A kezelőtársaságnak továbbá kellően nyereségesnek kell lennie. A Németország által benyújtott dokumentáció szerint reális esély van arra, hogy a kezelőtársaság kellően nyereséges legyen, különösen a [...] kiigazítását követően. A tervezett költségcsökkentési intézkedések végrehajtása és üzleti lehetőségek kialakítása esetén megvan annak az esélye, hogy a kezelőtársaság piaci befektetőket vonzzon.

(193) Németország kötelezettségvállalásai megfelelően biztosítják, hogy az SPM bank a továbbiakban ne kínáljon szolgáltatásokat a piacon, amennyiben tevékenységei a vártól kevésbé nyereségesnek bizonyulnak, emiatt pedig nem lehet értékesíteni 2016-ban.

d. KÖVETKEZTETÉS

(194) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv a WestLB rendezett felszámolásának forgatókönyve, amely az e határozat mellékletében található kötelezettségvállalásokra figyelemmel teljesíti a szerkezetátalakításról szóló közlemény és a bankokról szóló közlemény összes vonatkozó követelményét, és ezáltal biztosítja a 7. táblázatban szereplő támogatási intézkedések összeegyeztethetőségét. A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő, a kiegészítő támogatás összeegyeztethetőségével kapcsolatos kételyei ezért eloszlottak.

(195) E határozat kidolgozása során a Bizottságnak a 2009. májusi határozat alapján biztosított intézkedéseket is mérlegelnie kellett. A határozat és a hozzá kapcsolódó 2009. áprilisi szerkezetátalakítási terv nem foglalkozott a későbbi támogatásokkal, emellett pedig a 2009. áprilisi szerkezetátalakítási terv alkalmas arra, hogy biztosítsa azt az elvárt életképességet, tehermegosztást és a versenytorzulás korlátozását, amelyek a későbbi támogatásokat összeegyeztethetővé tennék. A Bizottság ezért a 2009. decemberi és a 2010. novemberi határozatában új,

átfogó szerkezetátalakítási terv kidolgozását kérte. E terv a 2011. júniusi benyújtása után az összes korábbi terv helyébe lépett. E terv emellett a WestLB előzőekben tervezett szerkezetátalakítását felszámolási folyamatá alakította át. A 194 preambulumbekkezdésben leírtak szerint a 2011. júniusi szerkezetátalakítási terv biztosítani tudja a 2008 és 2012 között a WestLB javára nyújtott összes támogatás összeegyeztethetőségét. Következésképpen a 2009. májusi határozat tárgyalanná vált és hatályon kívül kell helyezni. A hatályon kívül helyezésnek a 2009. májusi határozattal összefüggésben tett valamennyi kötelezettségvállalásra és felmerült kötelezettségre is ki kell terjednie.

VI. A TAKARÉKPÉNZTÁRAK SZÁMÁRA BIZTOSÍTOTT ELŐNY

- (196) A Bizottság kételyei eloszlottak azzal kapcsolatosan, hogy a takarékpénztárak nem vettek részt kellőképpen a tehermegosztásban és rendkívül jelentős előnyökre tettek szert az eszközátvételi intézkedésből.
- (197) Egyrészt nem lehetett alátámasztani a Bizottság aggodalmát azzal kapcsolatosan, hogy a takarékpénztárak kötelesek voltak hozzájárulni a WestLB feltőkésítéséhez, ugyanis a takarékpénztárak valójában nem vállaltak ilyen különleges kötelezettséget.
- (198) Másrészt a Bizottság jelentős mértékű tehermegosztást állapított meg, amely kompenzálta a takarékpénztárak kitétségének 4,5 milliárd EUR-ra való korlátozását. Bizonyos mértékben kétségkívül enyhítették a takarékpénztáraknak az EAA megszüntetések esetlegesen felmerülő veszteségek megtérítése iránti kötelezettségét azzal, hogy e kötelezettséget 4,5 milliárd EUR-ban maximalizálták. A takarékpénztárak azonban eleve nem voltak kötelesek átruházni az eszközöket az EAA-ra, és bizonyos fokú szerződési szabadsággal rendelkeztek a veszteségek iránti felelősség belső rendezésére. Ennek ellenére a takarékpénztárak a 2009. decemberi határozat óta jelentős részt vállaltak a tehermegosztásban, és elvesztették WestLB-ben lévő tőkéjüket. Következésképpen semmi sem indokolja a takarékpénztárak ügyének további vizsgálatát e tekintetben.
- (199) Végül az is megjegyzendő, hogy a takarékszövetkezetek tagjai látszólag semmilyen előnyre nem tesznek szert a WestLB felszámolásán túl. A Helaba-résztvényekért cserébe a Helaba javára végrehajtott eszközáttruházás és tőkejuttatás a WestLB felszámolása részének tekinthető, és kifejezetten ezt a célt szolgálja. Még abban az esetben is, ha állami támogatásnak minősülne, a belső piaccal összeegyeztethető lenne a WestLB javára nyújtott felszámolási támogatással összefüggésben,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A Németország által a WestLB javára végrehajtott és végrehajtani kívánt alábbi intézkedések:

- a) a Phoenix portfólió 2009. évi, 5 milliárd EUR összegű kockázatlanfedése;
- b) az első eszközáttruházás keretében 2010-ben nyújtott, 3 milliárd EUR összegű tőkeinjekció;
- c) az Erste Abwicklungsanstalt részére 2010-ben végrehajtott első eszközáttruházás 10,812 milliárd EUR összegű támogatással;
- d) az Erste Abwicklungsanstalt részére 2012-ben végrehajtott második eszközáttruházás [1,3–2,6] milliárd EUR összegű támogatással;
- e) az SPM bank számára 2012-ben nyújtott, 1 milliárd EUR összegű kiegészítő tőkeinstrumentum;
- f) az Észak-Rajna–Vesztfália tartomány által az SPM bank számára 2012-ben nyújtott, [0,5–2,0] milliárd EUR összegű kiegészítő veszteségfedezet; és
- g) a WestLB AG részvényesei által 2012 első felében nyújtandó likviditási támogatás [...] állami támogatásnak minősülnek.

(2) Az (1) bekezdésben említett támogatások a mellékletben található kötelezettségvállalási jegyzékre tekintettel a belső piaccal összeegyeztethető.

2. cikk

Németország gondoskodik arról, hogy az e határozatról szóló értesítés időpontjától kezdődően részletes negyedéves jelentéseket nyújtson be a Bizottságnak a határozatnak való megfelelés érdekében hozott intézkedésekről.

3. cikk

A C 43/2008. számú. ügyben 2009. május 12-én hozott bizottsági határozat hatályát veszti.

4. cikk

E határozatnak a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2011. december 20-án.

A Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök

MELLÉKLET

1. **Cégnév:** Németország vállalja, hogy a WestLB AG, a Verbundbank, az SPM bank és a WestLB-csoport minden (utód)vállalata 2012. június 30. után felhagy a „WestLB” név használatával, amennyiben a névváltoztatást nem késleltetik technikai akadályok legfeljebb három hónappal. Ez a tilalom a „WestLB” másik név részeként való használatára is vonatkozik.

2. A **Verbundbank** tekintetében Németország vállalja, hogy:

a) A Verbundbank önállóvá válására nem kerül sor.

b) A 2011. június 23-i keretmegállapodás (*Eckpunktevereinbarung*) II.2. pontjának megfelelően a Verbundbank iránti felelősség legkésőbb 2012. június 30-ig a WestLB-ről a takarékszövetkezetekre és a takarékpénztárak pénzügyi csoportjára száll. Az üzleti tevékenységeknek és az üzlet terjedelmének a 2011. június 30-án bejelentett szerkezetátalakítási terv szerinti korlátozása szerkezetátalakítási időszak egészére vonatkozik, azaz 2016. december 31-ig érvényes. E kötelezettségvállalás megszűnik, ha a későbbiekben olyan egyéb megoldás születik, mint például a Verbundbank értékesítése vagy másik (tartományi) bankba való beolvadása (különösen a 2.c) esetben).

c) Amennyiben az átvilágítás pozitív eredménnyel zárul, a Landesbank Hessen-Thüringen (Helaba) rendelkezésre kíván állni a Verbundbank „befogadó” partnereként.

d) Minden fél módosítások nélkül és időben végrehajtja a keretmegállapodás szerinti kötelezettségvállalásokat az ügylet megfelelő bizonyosságának biztosítása érdekében, különös tekintettel az ügylet tárgyára és a „nulla vállalati érték” elvre, a Verbundbank átruházására pedig legkésőbb 2012. június 30-ig sor kerül ⁽¹⁾.

e) A vállalati értéket megfelelő időben a könyvvizsgáló határozza meg, a felek pedig ennek eredményét a 2011. június 23-i keretmegállapodás alapján tiszteletben tartják.

f) Észak-Rajna–Vesztfália tartomány a jövőben nem tölt be tulajdonosi pozíciót és nem szerez részesvényeket a Verbundbankban, valamint azt egyéb módon pénzügyileg nem támogatja. Az Észak-Rajna–Vesztfália tartomány által biztosított elszámoló-központi funkció (*Girozentrafunktion*) e tekintetben nem minősül támogatásnak.

A fenti kötelezettségvállalásoknak továbbra is meg kell felelniük a 2011. június 23-i keretmegállapodás VIII. szakaszában található feltételeknek és hatékonysági követelményeknek.

3. Az SPM bank (a WestLB átnevezett jogutódja) tekintetében Németország vállalja, hogy:

a) A szerkezetátalakítást a teljes, 2016 végéig tartó időszakban ellenőrző megbízott segítségével felügyelik, végrehajtásáról pedig negyedéves jelentésekben számolnak be. A német szövetségi kormány, Észak-Rajna–Vesztfália tartomány, a WestLB és a Bizottság különálló megállapodást köt az ellenőrző megbízott 2012. június 30-i hatállyal történő kinevezéséről és feladatainak meghatározásáról.

b) Az SPM bank kizárólag vagyongazdálkodást végez majd, a továbbiakban nem működik általános bankként, banki ügyleteket pedig kizárólag vagyongazdálkodási tevékenységei keretében bonyolít.

Ezzel összefüggésben a vagyongazdálkodás azt jelenti, hogy az SPM bank az alábbi szolgáltatásokat nyújthatja:

i. általános portfóliókezelés és -ellenőrzés, ideértve a követeléskezelést, a felszámolást és az adásvételt, a hitelkockázat-elemzést, a hitelkockázat-feldolgozást és -felügyeletet;

ii. hitelkockázati kontroll, szabályozói jelentéskészítés, működési kockázatok, piaci kockázatok kezelése;

iii. hitelügyintézés, értékpapír-kezelés és -felügyelet, az értékpapír-adatbázis általános karbantartása és kezelése;

iv. háttériródi tevékenységek (csoportműveletek), ideértve a biztosítékekezelést;

v. finanszírozás, fedezetbiztosítás, kézpénzkezelés;

vi. pénzügyi jelentéskészítés, kontroll;

vii. vállalatközi funkciók, például jogi, megfelelőségi funkciók, pénzmossá megelőzése, részesedések kezelése, lényeges dokumentumok letéti őrzése, könyvvizsgálat, projektvezetési feladatok;

⁽¹⁾ A felek általános megegyezése szerint a Verbundbank és az EAA számára elkülönítendő portfóliók szerepelnek majd a WestLB 2012. évi felvétele pénzügyi kimutatásában, átruházásukra pedig közvetlenül ezután kerül sor.

- viii. a kötvénypool kezelése, amennyiben a WestLB Verbundbankra/WestImmóra átruházandó kötvényüzletágát nem sikerül értékesíteni;
- ix. informatikai szolgáltatások a fenti tevékenységekkel összefüggésben és az operatív platform biztosítása keretében;
- x. a fentiekben fel nem sorolt, hasonló vagyongazdálkodási tevékenységek.

Az SPM bank üzleti tevékenységei nem terjednek ki a saját részre végzett kereskedelemre, bármilyen befektetési jegy kibocsátására vagy egyéb jegyzési garanciavállalásra, projektek és kereskedelmi ügyletek finanszírozására, eszköz-alapú finanszírozásra, értékpapírosításra és szindikált hitelek nyújtására, valamint nemzetközi vállalati banki szolgáltatásokra. Felszámolási stratégiájának részeként az első követeléskezelő társaság (EAA) megújíthatja, értékesítheti vagy értékpapírosíthatja a rá szintetikusán átruházott eszközöket. Ilyen esetben kizárólag az SPM bank jár el az EAA nevében és felügyelete alatt.

c) Ami az SPM bank üzleti tevékenységeit illeti, a jelenleg rendelkezésre álló információk ismeretében csak az alábbi részengedélyek szükségesek a német banktörvény (KWG) szerint:

- i. másik féltől származó pénzeszközök elfogadása betétként vagy más visszafizetendő pénzeszközök gyűjtése (a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 1. pontja) ⁽¹⁾;
- ii. a fedezett kötvényekről szóló német törvény (*Pfandbriefgesetz*) 1. paragrafusa (1) bekezdésének második mondatában említett műveletek (a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 1a. pontja);
- iii. pénzkölcsönök és elfogadványhitelek nyújtása (hitelezési tevékenység; a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 2. pontja) ⁽²⁾;
- iv. pénzügyi eszközök vétele és eladása a hitelintézet saját nevében, másik felek számlájára (a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 4. pontja);
- v. értékpapírok biztonságos őrzése és letétkezelése másik felek számlájára (a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 5. pontja);
- vi. kezesség és egyéb biztosítékok másik felek nevében (a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 8. pontja);
- vii. készpénz nélküli fizetési és elszámolási műveletek végrehajtása (a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 9. pontja);
- viii. központi szerződő fél tevékenységei a (31) bekezdés szerint (a KWG 1. paragrafusa (1) bekezdésének 12. pontja).

A Bizottságot haladéktalanul értesíteni kell, ha a KWG szerint egyéb kötelező részengedélyekre van szükség.

A jelenlegi általános banki engedély szükségtelessé vált részengedélyeire vissza kell adni vagy a jelenlegi banki engedélyt a megfelelően korlátozott banki engedéllyé kell alakítani a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2012. december 31-ig ⁽³⁾.

A külföldi műveletek és a WestLB AG leányvállalatai tekintetében a banki engedélykérés szükségességét még meg kell vizsgálni az „alterületek értékesítésével” kapcsolatos 3. alprojekttel, valamint a nem értékesített portfóliók EAA-ra való átruházásának végleges módjával összefüggésben.

d) Ami a harmadik felekkel folytatott ügyleteket illeti, Észak-Rajna-Vesztfália tartomány a WestLB-t a banki portfóliókkal foglalkozó szolgáltató és portfóliókezelő bankká („SPM bank”) alakítja, amely több társaságból állhat. Emellett a harmadik felek portfólióinak kezelése egy kezelőtársaság formájában elkülöníthető és értékesíthető. A WestLB személyzete a kezelőtársaságban a jelenlegi 4 400 főről legfeljebb 1 000 főre csökken 2016. december 31-ig.

A későbbi értékesíthetőség érdekében az SPM bank a 2012. január 1. és 2014. december 31. közötti időszakban harmadik felek portfóliói (vagyis a harmadik felekkel folytatott, WestLB-portfóliókon kívüli ügyletek) tekintetében az SPM bank bruttó bevételének legfeljebb [40–60] %-ig a kezelési tevékenységet is átveszi. Ilyen esetben a kezelési tevékenységet 2014. december 31-ig el kell különíteni az SPM bank egy leányvállalatába, amelynek banki engedélye tartalmi szempontból kizárólag a kezeléshez szükséges terjedelemmel rendelkezik, és amelyet teljes egészében értékesítenek 2016. december 31-ig. Az SPM bank megnevezett leányvállalata, azaz a kezelőtársaság hasonlóképpen végezheti az EAA, a Verbundbank és más WestLB-portfóliók kezelését.

⁽¹⁾ Németország tisztázta, hogy ez a részengedély kizárólag az EKB-hozzájárulás miatt és a meglévő üzleti tevékenységek megszüntetéséhez szükséges. A bank ezért nem folytat aktív üzleti tevékenységeket ezen az alapon, és nem vesz részt piaci versenyben.

⁽²⁾ Németország tisztázta, hogy ez a részengedély kizárólag az EAA-ra szintetikusán átruházott hitelpozíciók miatt szükséges, amelyek esetében az SPM bank jogilag a hitelszerződés egyik szerződő fele. A bank ezért nem folytat aktív üzleti tevékenységeket ezen az alapon, és nem vesz részt piaci versenyben.

⁽³⁾ A Bizottság kérésre szélesebb körű megoldást is elfogadhat.

A kezelőtársaság értékesítéséről előzetesen értesíteni kell a Bizottságot, és kérni kell annak engedélyét. Ha az értékesítés 2016. december 31-ig nem valósul meg, a kezelőtársaság fokozatos felszámolás alá kerül. Ilyen esetben haladéktalanul beszünteti ügyletek kötését harmadik felekkel, és kizárólag a fennmaradó szerződéses kötelezettségeit teljesíti. A kezelőtársaság tevékenysége nem ruházható vissza az SPM bankra vagy az SPM bank egyéb leányvállalataira vagy fióktelepeire. A kezelőtársaság felszámolása esetén azok az ügyfelek, akik a kezelőtársasággal 2016. december 31. előtt kezelési szerződést kötöttek, átvehetik a kezelőtársaság személyzetét és infrastruktúráját.

A kezelőtársaság 2017. december 31. után is érvényes kezelési szerződéseket akkor köthet, ha 2017. december 31-ig hatályos felmondási jogot biztosít az ügyfél számára a szerződésben arra az esetre, ha a szolgáltató (a kezelőtársaság) nem nyújtott megfelelő szolgáltatást vagy nem tudta felmutatni a szükséges kapacitást a szerződésből hátralévő időszakra. A tervezett értékesítés sikertelensége esetén a kezelőtársaság nem rendelkezik a szükséges kapacitással a szerződésből hátralévő időszakra. Sikertelen privatizáció esetén a német hatóságok gondoskodnak arról, hogy a kezelőtársaság 2017. december 31-i hatállyal beszüntesse tevékenységeit, vagy az összes részesedést megszüntjön, például átruházás útján.

- e) Az SPM bank, illetve leányvállalatai harmadik feleknek is csak piaci áron kínálják a szolgáltatásaikat. A kezelőtársaság árstruktúrájának az általános költségeket is fedeznie kell (teljes költségelosztás). Az általános működési költségeket egyéni szerződésekre vetítik ki a Bizottságnak 2011. november 21-én a kezelőtársaságra vonatkozóan megküldött üzleti esettanulmánynak megfelelően.
 - f) Az SPM holdingtársaság, illetve az SPM operatív társaság a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2016. december 31-ig beszünteti külföldi tevékenységeit, amennyiben jogszabályi előírások nem követelik meg, hogy a tevékenységet 2016. december 31. után is folytassa. A fióktelep működtetésének folytatásához haladéktalanul a Bizottság hozzájárulását kell kérni. A Bizottság megfelelő bizonyítékot, például jogi szakvéleményt kérhet arra vonatkozóan, hogy ezt jogszabályi követelmények teszik szükségessé. Ettől függetlenül, a vagyionkezelési feladat ellátása érdekében a kezelőtársaság képvisellel rendelkezik majd New Yorkban, Londonban és Ázsiában azért, hogy biztosítsa a helyi szakértelmet, az időzónák lefedését, a működési kockázatok csökkentését és a versenyképességet.
 - g) A kezelőtársaságra vonatkozóan megállapított korlátozások érvényüket veszítik abban az esetben, ha a kezelőtársaságot teljes egészében értékesítik.
4. Az **első követeléskezelő társaság számára nyújtott kezelési szolgáltatás** tekintetében Németország vállalja, hogy a szolgáltatási szerződés 2016. december 31-ig történő bővítése vagy meghosszabbítása esetében figyelembe veszi a fenti (3) bekezdés e) pontjában foglalt alapelveket, továbbá hogy a szerződést megfelelő pályázati eljárás útján ítéli oda, és biztosítja a fenti (3) bekezdés d) pontja szerinti felmondási jogot.

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2012. március 7.)

az Oltchim SA Râmnicu Vâlcea számára nyújtott támogatási intézkedések keretében végrehajtott SA.29041. (C 28/2009., korábbi N433/09.) számú állami támogatásról

(az értesítés a C(2012) 1369. számú dokumentummal történt)

(Csak a román nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2013/246/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (a továbbiakban: EUMSZ) és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére, ⁽¹⁾

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

tekintettel az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást a C 28/2009. (korábbi N 433/2009.) számú támogatás tekintetében megindító bizottsági határozatra ⁽²⁾,

miután az említett rendelkezéseknek megfelelően felhívta az érdekelt feleket észrevételeik megtételére és tekintettel a benyújtott észrevételekre,

mivel:

I. ELJÁRÁS

- (1) 2009. július 17-én Románia két támogatási intézkedést jelentett be (a továbbiakban: a bejelentés) az Oltchim SA Râmnicu Vâlcea (a továbbiakban: az Oltchim vagy a vállalat) javára: i. a hatóságokkal szemben fennálló 538 millió RON (hozzávetőleg 128 millió EUR ⁽³⁾) összegű tartozás tőkévé alakítását, valamint ii. egy 424 millió EUR összegű kereskedelmi hitel 80 %-át lefedő állami

kezeségvállalást. Románia jogbiztonsági okokból jelentette be a két állami támogatási intézkedést, és szerinte azok nem foglalnak magukban az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatást.

- (2) A bejelentést megelőzően 2008. április 10-én a németországi duisburgi székhelyű PCC SE vállalat (a továbbiakban: PCC), amely jelenleg 18,31 %-os kisebbségi részesedéssel rendelkezik az Oltchimben, hivatalos panaszt nyújtott be, amelyben azt állította, hogy a hitel-tőkekonverzió összeegyeztethetetlen állami támogatást tartalmaz.
- (3) A panasz iktatását követően a Bizottság levélváltás útján információkat cserélt a román hatóságokkal, az Oltchimmal és a panaszossal, és több ízben találkozott egyrészt a román hatóságokkal és az Oltchim képviselőivel, és másrészt a panaszos képviselőivel.
- (4) 2009. szeptember 15-én a Bizottság a bejelentett intézkedések tekintetében megindította az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat). Románia 2009. november 3-án benyújtotta az eljárás megindításáról szóló határozatra vonatkozó észrevételeit.
- (5) Az eljárás megindításáról szóló határozatot 2009. december 29-én közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ⁽⁴⁾. 2009. december 21-én kelt levelek útján a Bizottság az Oltchim versenytársaiként az eljárásban esetlegesen érdekelt nyolc vállalatot kért fel arra, hogy nyújtsák be az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket.
- (6) A Bizottsághoz öt harmadik fél juttatta el észrevételeit: 2010. január 26-i levelében a Vestolit GmbH & Co. KG (a továbbiakban: Vestolit); 2010. január 26-i levelében az Ineos ChlorVinyls (a továbbiakban: Ineos); 2010. január 27-i, illetve 2010. január 28-i levelében két, névtelenséget kérő vállalat (a továbbiakban: I. és II. névtelen fél); valamint 2010. január 29-i levelében Virgil Bestea magán-személy.

⁽¹⁾ Az EK-Szerződés 87. és 88. cikke 2009. december 1-jei hatállyal az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 107., illetve 108. cikkévé vált. A megfelelő cikkek rendelkezései tartalmukat tekintve azonosak. E határozat alkalmazásában az EUMSZ 107. és 108. cikkére történő hivatkozásokat – adott esetben – az EK-Szerződés 87., illetve 88. cikkére történő hivatkozásként kell érteni. Az EUMSZ bizonyos terminológiai változtatásokat is bevezetett, ilyen a „Közösség” helyett az „Unió”, illetve a „közös piac” helyett a „belső piac” használata. E határozat az EUMSZ terminológiáját követi.

⁽²⁾ A Bizottság 2009. december 15-i C(2009) 6867 végleges határozata (HL C 321., 2009.12.29., 21. o.).

⁽³⁾ Az EKB 2009. július 17-i átváltási árfolyama: 1 EUR = 4,2 RON. Ebben a határozatban valamennyi RON érték EUR-ra történő átváltása ezen az árfolyamon történik, kivéve, ha az adatok csak EUR-ban voltak elérhetők vagy azokat csak EUR-ban bocsátották rendelkezésre, amely esetben csak EUR-értékek szerepelnek.

⁽⁴⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

- (7) Ezeket az észrevételeket 2010. március 2-án levél útján továbbították Romániának. Románia a fenti harmadik felek észrevételeire 2010. április 8-i levelében válaszolt.
- (8) Hatodik harmadik félként a Firebird Management LLC (a továbbiakban: Firebird) – az Oltchim részvényeinek az adott időpontban 1,328 %-át birtokló befektetési alap – 2010. május 27-i és 2010. július 8-i levelében tájékoztatással és észrevételekkel szolgált. A Firebird észrevételeit 2010. június 25-én, illetve 2010. július 27-én levélben továbbították Romániának.
- (9) A panaszos PCC 2010. május 6-i, 2010. május 18-i, 2010. május 19-i, 2010. május 28-i, 2010. június 13-i, 2010. június 18-i, 2010. július 22-i, 2010. augusztus 6-i, 2010. szeptember 2-i, 2010. október 18-i, 2011. április 9-i és 2011. április 14-i levelében információkat nyújtott be az ügygel kapcsolatban. E benyújtott dokumentumokon túl a PCC számos információval szolgált az ügyben, elsősorban újságcikkeket és egyéb, többnyire nyilvánosan hozzáférhető információkat küldött.
- (10) Mindemellett az I. és II. névtelen fél (akik szintén megtették az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket, és névtelenséget kértek) 2010. szeptember 21-én, 2011. február 22-én, 2011. február 28-án, 2011. július 26-án és 2011. október 28-án további információkat nyújtott be.
- (11) Amennyiben a fenti (9) és (10) preambulumbeközlésben említett észrevételek új információkat és érveket tartalmaztak és a jelenlegi eljárás szempontjából jelentőséggel bírtak, a Bizottság továbbította azokat Romániának, mégpedig 2010. június 25-i, 2010. augusztus 2-i, 2010. szeptember 9-i, 2010. szeptember 22-i, 2010. október 20-i és 2011. november 23-i levele útján.
- (12) A további benyújtott észrevételekre Románia a 2010. július 30-i, 2010. szeptember 2-i, 2010. október 12-i, 2010. október 26-i, 2010. november 23-i és 2011. december 7-i levele útján válaszolt. Ezenfelül 2011. március 29-i, 2011. április 14-i, 2011. július 27-i, 2011. szeptember 9-i és 2011. szeptember 21-i levelében kiegészítő információkkal szolgált az ügyről.
- (13) Az eljárás megindításáról szóló határozatot követően a Bizottság szolgálatai és a román hatóságok között több találkozási is sor került Brüsszelben: 2010. június 30-án, 2010. július 15-én, 2011. május 19-én és 2011. szeptember 12-én. A bizottsági szolgálatok ezenfelül a panaszos PCC képviselőivel is több ízben találkoztak.
- (14) 2011. június 22-én kelt levelükben a román hatóságok visszavonták a 424 millió EUR összegű hitelre vonatkozó állami kezességvállalás tekintetében tett 2009. július 17-i bejelentést. Egyúttal tájékoztatták a Bizottságot, hogy a hitel-tőke-konverzió tekintetében fenntartják a bejelentést.
- (15) 2011. augusztus 10-én a román kormány jóváhagyta azt a memorandumot, amely a Gazdasági, Kereskedelmi és az Üzleti Környezetért Felelős Minisztérium, az AVAS⁽⁵⁾ és az Oltchim képviselőit az AVAS és az Oltchim között létrejövő magánjogi megállapodás elfogadásával bízza meg, amely megállapodásban a vállalat elismeri, hogy 2007. január 1. óta kamatok terhelik a köztartozást.
- (16) 2011. szeptember 9-i levelükben a román hatóságok bejelentették, hogy az Oltchim és az AVAS meg kívánja kötni a fent említett magánjogi megállapodást, valamint, hogy az AVAS az így felhalmozódott kamatokat a főköveteléssel együtt tőkév alakítja.
- (17) 2011. október 21-én Emil Boc román miniszterelnök közölte, hogy a román kormány szilárdan elkötelezett az Oltchim teljes körű privatizációja mellett, beleértve az adósságonkonverzió után az állami hatóságok tulajdonába kerülő teljes részesedést. A tervek szerint a privatizációról szóló bejelentést 2012 márciusának végén tették volna meg, és a privatizációnak 2012. május végéig kellett lezajlania. 2012. február 16-i levelében Mihai-Răzvan Ungureanu új román miniszterelnök ismét megerősítette ezeket a kötelezettségvállalásokat.
- (18) 2011. október 12-i és 2011. december 23-i levelében Románia további észrevételekkel és információkkal szolgált.
- (19) A (17) és (18) preambulumbeközlésben említett levelekből kiderül, hogy Románia módosította az 1. intézkedés bejelentését annyiban, hogy az állami hatóságokkal szemben fennálló 538 millió RON összegű tartozás konverzióját a tervek szerint az Oltchimban fennálló ebből eredő részesedés privatizációja fogja követni, és hogy a konverziót a várható privatizáció fényében kell értékelni.

II. AZ ÜGY HÁTTERE

II.1. A vállalat

- (20) Az Oltchim egy PVC-t, nátrium-hidroxidot, klórt, DOP-t és poliéter-poliolokat gyártó román petrokémiai nagyvállalat. A vállalat fő terméke a PVC (jelenleg az össztermelésének hozzávetőleg 37,5 %-a), és 2008-ban 2,1 %-os uniós piaci részesedéssel rendelkezett⁽⁶⁾. Az Oltchim Románia és Délkelet-Európa egyik legnagyobb petrokémiai vállalkozása, amely 40 vegyipari alaptermék 78 különböző típusát gyártja. A vállalat a termelés mintegy 80 %-át Európába és Európán túlra exportálja.

⁽⁵⁾ A román privatizációs ügynökség. Lásd az alábbi 10. lábjegyzetet.

⁽⁶⁾ Az Oltchim saját adatai.

- (21) Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében támogatottnak minősülő romániai Vâlcea régióban az Oltchim a legnagyobb ipari foglalkoztató. 2011. október 15-én 3 470 fős munkaerővel rendelkezett⁽⁷⁾. A jelenlegi nehéz pénzügyi helyzet miatt a vállalat 2011 decemberében ideiglenesen 1 000 munkavállalót, majd 2012 januárjában további 993 munkavállalót bocsátott el⁽⁸⁾.
- (22) A vállalat 1966-ban kezdte meg működését, 1990-ben szerkezetátalakításon ment keresztül, és 1997-ben jegyezték a román tőzsdén. A román állam (jelenleg a Gazdasági Minisztérium révén) 54,8 %-os, irányítást biztosító részesedést tart fenn a vállalatban. A legfőbb kisebbségi részvényes a PCC, amely egyben panaszosként vesz részt ebben az eljárásban, és amely az Oltchim lengyel versenytársában, a Rokita SA-ban 18,31 %-os részesedéssel rendelkezik. A vállalat fennmaradó részvényei a Nachbar Services Ltd. (14,02 %), magánszemélyek (11,04 %) és más jogalanyok (1,81 %) tulajdonában vannak.

II.2. A Románia uniós csatlakozását megelőző események

II.2.1 A köztartozás eredete

- (23) Az 1992–2008 közötti időszakban az Oltchim összesen hozzávetőleg 371 millió EUR-t ruházott be gyártósora korszerűsítésére (ebből 118,8 millió EUR beruházására 2007/2008-ban került sor). E beruházások egyes elemeihez kapcsolódóan az Oltchim az 1995 és 2000 közötti időszakban 12 kereskedelmi hitelt vett fel, összesen mintegy 171 millió DEM + 60 millió USD értékben. A hitelek a Pénzügyminisztérium állami kezességvállalást nyújtott.
- (24) Mivel az Oltchim nem tudta visszafizetni a hiteleket, a bankok 1999 novemberétől kezdődően lehívták az állami kezességvállalásokat.
- (25) 1999 és 2002 között a Pénzügyminisztérium a lehívott kezességvállalások keretében teljesítette a kifizetéseket. Az 1999 és 2002 között lehívott állami kezességvállalások alapján így kifizetett összegeket jelentős mértékű kamattal és kötbérekkel terhelte meg, amelyek összege napi 0,15 % és 0,3 %, azaz évi 54 %–110 % között változott⁽⁹⁾.
- (26) 2002 júniusáig az Oltchim az állami kezességvállalásokból és az arra felszámított kamatból és kötbérekből fakadóan 303 millió RON (hozzávetőleg 72 millió EUR) összegű tartozást halmozott fel a Pénzügyminisztériummal szemben. Ezt az összeget akkor a Pénzügyminisztérium a köztartozások behajtásával megbízott román

ügynökségre, az AVAS-ra⁽¹⁰⁾ ruházta át, és USD-ban 91 millió USD értéken konszolidálta azt annak érdekében, hogy a hiperinflációs környezetben megőrizze a követelés értékét.

- (27) A román joggal (51/1998. sz. rendkívüli kormányrendelettel) összhangban az AVAS-nak nem volt konkrét felhatalmazása arra, hogy az adós vállalatoktól általa behajtandó követelések után kamatot és kötbért számítson fel.

II.2.2 A 2003. évi adósságkonverzió

- (28) Az első privatizációs kísérletre 2001-ben került sor, amikor az AVAS tárgyalásokat követően adásvételi megállapodást írt alá az Exall Resources vállalattal az állam Oltchimban fennálló részesedésre vonatkozóan. Az adásvételi megállapodást érvénytelenítették, mivel a vevő nem tudott eleget tenni fizetési kötelezettségeinek, valamint nem biztosította a vállalat javára történő technológiai/környezeti beruházásokat.
- (29) Az Oltchim privatizációjára másodszor 2003 októberében tettek kísérletet, amikor az APAPS román privatizációs ügynökség az állami részesedés értékesítésére vonatkozó felhívást tett közzé. A lehetséges befektetőket tájékoztatták arról, hogy a köztartozást később tőkévé alakítják, így próbálva növelni a vállalat vonzerejét a potenciális befektetők körében.
- (30) Mivel azonban egy lehetséges befektető (Romp petrol) és a kisebbségi részvényesek a román bíróságon megtámadták a 2003. évi adósságkonverziót, 2003 novemberében visszavonták a privatizációs ajánlatot. Ennek ellenére az AVAS 95 millió USD, azaz 322 millió RON értékű követelését (az átruházott 91 millió USD és a Pénzügyminisztérium által 2002 júniusa óta a kezességvállalások lehívása nyomán teljesített további kifizetések, amelyeket követelésként az AVAS-ra átruháztak) az Oltchim részvényesi közgyűlésének határozatával tőkévé alakították (a közgyűlésben az állami képviselők rendelkeztek a szavazati jogok többségével). Az Oltchimon belüli állami részesedés így 53,26 %-ról 95,73 %-ra emelkedett.
- (31) 2005 novemberében a válceai kereskedelmi bíróság megsemmisítette az Oltchim Közgyűlésének az adósságkonverzióra vonatkozó határozatát azzal az indokkal, hogy az adósságkonverzió végrehajtásakor a kisebbségi részvényesek nem kaptak lehetőséget a tőkeemelésben való részvételre.

⁽⁷⁾ A vállalat profilja megtekinthető a bukaresti tőzsde következő oldalán: <http://investing.businessweek.com/research/stocks/snapshot/snapshot.asp?ticker=OLT:RO>.

⁽⁸⁾ Az információ elérhető az Oltchim webhelyén: www.oltchim.ro.

⁽⁹⁾ Figyelembe véve, hogy az akkori román pénznemet, a ROL-t abban az időben hiperinfláció sújtotta.

⁽¹⁰⁾ A követelést történetesen az akkori AVAB (Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare – a banki vagyon behajtásáért felelős hatóság) elnevezésű román ügynökségre ruházták át, amely 2004 májusában egyesült az APAPS (állami privatizációs és vagyonkezelő hatóság) privatizációs ügynökséggel, és vette fel az AVAS (Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului – az állami vagyon behajtásáért felelős hatóság) nevet. A határozatban az egyszerűség kedvéért az AVAS-ra és az AVAB-ra AVAS-ként hivatkozunk.

- (32) 2006 júniusában a román kormány rendkívüli kormányrendeletet⁽¹¹⁾ adott ki, amelyben arra kötelezte az Oltchim részvényesi közgyűlésében ülő állami képviselőket, hogy szavazatukkal ne támogassák az első adósságkonverziót megsemmisítő bírósági ítélet elleni fellebbezést, és tegyék meg a konverzió visszafordításához szükséges lépéseket. Az adósságkonverziót megsemmisítő bírósági határozat 2006 augusztusában jogerőre emelkedett. A részvénytőke tényleges csökkentésére 2007 novemberében került sor. Az adósságkonverzió megsemmisítéséből származó tartozást a korábbi, 95 millió USD értékben könyvelték újra, amely ekkor 317 millió RON-nek felelt meg.

II.2.3 További felhalmozódott tartozások

- (33) A követelésnek az AVAS-ra történő első, 2002. júniusi átruházását követően a 2002. június és 2006. december közötti időszakban a Pénzügyminisztérium további kifizetéseket teljesített az 1999 novemberében lehívott állami kezességvállalások keretében. 2003–2006 között, amikor a 2003. évi adósságkonverzió még hatályban volt, a Pénzügyminisztérium által a lehívott kezességvállalások alapján teljesített további kifizetések teljes összege 191 millió RON-t tett ki. A 2002 júniusában a Pénzügyminisztérium és az AVAS között az állami követelés átruházásáról létrejött megállapodás alkalmazásában a Pénzügyminisztérium a kezességvállalások alapján teljesített tényleges kifizetéseket követően több részletben valamennyi említett követelést átruházta az AVAS-ra. Az AVAS e követeléseket is USD-ban konszolidálta, 2006-ban összesen 60 millió USD értékben.
- (34) Ennélfogva 2007. január 1-jén, Románia uniós csatlakozásának napján az Oltchim AVAS-szal szemben fennálló tartozásának összege 60 millió USD volt⁽¹²⁾.

II.3. A Románia uniós csatlakozását követő események

II.3.1 Az adósság alakulása

- (35) 2007. január 1. óta az Oltchim a külső hitelekkel kapcsolatos valamennyi kifizetést teljesítette. A Pénzügyminisztérium az állami kezességvállalások keretében további kifizetést nem hajtott végre.
- (36) 2007 novemberében az adósságkonverzió visszafordításából származó 95 millió USD összeget elszámolták az Oltchim könyvelésében, így ez hozzáadódott a további kifizetésekből eredő 60 millió USD-hoz és összesen 155 millió USD (508 millió RON) összegű köztartozást eredményezett. A 155 millió USD összegű köztartozás az Oltchim elszámolásában RON-ben szerepel (508 millió RON). Az USD-ban kifejezett adósság azóta az Oltchim elszámolásaiban RON-ben szerepel, és a román pénznemben kifejezett összeg nem változott, mivel a vállalat

minden új jelentéstételi időszakban a korábbi RON-értéket⁽¹³⁾ tüntette fel a mérlegben, ez pedig minden alkalommal meghaladta az aktuális értéket, mivel az USD a RON-jel szemben időközben veszített az értékéből.

- (37) Az 51/1998. sz. rendkívüli kormányrendeletben (lásd a fenti (27) preambulumbekendést) előírt főszabály alóli kivételként – a 45/2006. sz. rendkívüli kormányrendelet (a továbbiakban: 45/2006. sz. rendkívüli kormányrendelet) 2. cikkének (2) bekezdése alapján – az AVAS 2007-ben az USD-ban elhelyezett betétekre vonatkozó egy éves LIBOR⁽¹⁴⁾ kamatlábon 29,9 millió RON összegű kamatot számított fel a Pénzügyminisztérium által rá átruházott, az Oltchim felé fennálló azon követelésekre, amelyek a 2003–2006 közötti időszakban a 2003. évi adósságkonverzió tárgyát képezték.
- (38) Ennek következtében 2007 novemberétől az Oltchim AVAS-szal szemben fennálló tartozásának teljes összege 155 millió USD (508 millió RON) és további 29 millió RON, összesen 538 millió RON volt. A határozat további részében az adósság összege RON-ben szerepel, mivel a bejelentett adósságkonverziót is RON-ben denominálták.

II.3.2 A második adósságkonverzió

- (39) 2007 januárjában a román parlament a 30/2007. sz. törvénnyel jóváhagyta az AVAS-t az első adósságkonverzió visszafordítására felhatalmazó 45/2006. sz. rendkívüli kormányrendeletet, egyben az AVAS-t újabb adósságkonverzió végrehajtására kötelezte, ezúttal tiszteletben tartva a kisebbségi részvényesek elsőbbségi jogait.
- (40) A hitel-tőke-konverzióra irányuló második kísérlet ellen azonban az új fő kisebbségi részvényes, a PCC emelt kifogást, amely nem volt hajlandó részt venni a műveletben.
- (41) A PCC 7,5 millió EUR-ért 1,2 %-os részesedést vásárolt az Oltchimban 2007 májusában, azaz azt követően, hogy az első adósságkonverziót megsemmisítő nemzeti bírósági ítélet az Oltchim és a román hatóságok által benyújtott fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. Amikor a visszafordított adósságkonverzió megjelent a vállalat elszámolásában, a PCC 1,2 %-os részesedése 12 %-ra emelkedett⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ 2005. július 1-jén a ROL-t felváltotta a RON; 1 RON 10 000 ROL-nek felel meg.

⁽¹⁴⁾ A londoni bankközi piac irányadó kamatlába.

⁽¹⁵⁾ 2011 májusában a PCC további 3,6 %-os részesedést vásárolt a tőzsdén, 2,6 millió EUR értékben. 2011 júniusában a PCC SE szövetségre lépett az egyesült királyságbeli Carlson Ventures Ltd. befektetési alappal, amely szintén vásárolt a tőzsdén Oltchim részvényeket. A PCC és a Carlson Ventures együtt jelenleg az Oltchim 32 %-át birtokolja.

⁽¹¹⁾ 45/2006. sz. rendkívüli kormányrendelet.

⁽¹²⁾ A fenti 32 preambulumbekendésben ismertetetteknek megfelelően az adósságkonverzió visszafordításából származó 95 millió USD összeget csak 2007 során vezették be az Oltchim könyveibe.

(42) 2008 áprilisában a PCC panaszt nyújtott be a Bizottsághoz, amelyben azt állította, hogy az adósságkonverzió összeegyeztethetetlen állami támogatást tartalmaz (lásd a fenti 2 preambulumbekezdést).

(43) A román hatóságok úgy döntöttek, hogy az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésének való megfelelés biztosítása érdekében a második adósságkonverzió végrehajtását megelőzően állami támogatási szempontból jóváhagyást kérnek a Bizottságtól, és bejelentették az intézkedést.

II.4. Az Oltchim jelenlegi helyzete

(44) A román hatóságok érvei szerint a 2003. évi adósságkonverzió 2006-os visszafordítását követően 2006-ban, illetve 2008-ban ismét megpróbálták az adóssággal együtt privatizálni a vállalatot. A román hatóságok szerint ilyen feltételek mellett nem akadt érdeklődő befektető.

(45) Ezenfelül a román hatóságok szerint a vállalat 2008 óta a következő nehézségekkel szembesül: i. a fő beszállító, az Arpechim leállította az alapvető nyersanyagok szállítását; ii. a 2003. évi adósságkonverzió 2007. novemberi visszafordítását követően a jelentős összegű tartozás visszaállítása kedvezőtlenül befolyásolja a vállalat nettó eszközértékét; iii. a vállalat – többek között az adósságkonverzió visszafordítása miatt is – tőkehiánnyal küzd; és végül iv. a pénzügyi és gazdasági világválság hatásai.

(46) A 2008-as pénzügyi évben az Oltchim 71 millió RON (17 millió EUR) működési veszteséget és 226 millió RON (54 millió EUR) nettó veszteséget könyvelt el, így a halmozott veszteség értéke elérte az 1,367 milliárd RON-t (325 millió EUR). A fő etilénbeszállító, az Arpechim 2008. novemberi bezárását követően a vállalat 45 %-os kapacitással üzemelt, és az alkalmazottak körülből egyharmadát ideiglenesen elbocsátották.

(47) 2008 végén az addig az AVAS tulajdonában lévő Oltchim részvényeket áthelyezték a Gazdasági Minisztérium portfóliójába.

(48) 2009 decemberében az Oltchim [0]–[10] EUR-ért (*) felvásárolta korábbi beszállítója, az Arpechim eszközeit (etiléngyártó berendezéseit), és a vállalat részvényeiert/készleteiért [10]–[20] millió EUR-t fizetett. A román hatóságok szerint a felvásárlást az ügyfelek által fizetett előlegekből finanszírozták. Az Arpechim 2011 májusában újrakezdte működését.

(49) 2009. december 31-én az Oltchim 2009-re vonatkozó pénzügyi elszámolásában 26 millió EUR (109 millió RON) működési veszteség, 52,4 millió EUR (220 millió

RON) nettó veszteség, 377 millió EUR (1,584 milliárd RON) halmozott veszteség, valamint 112 millió EUR (469 millió RON) összegű negatív saját tőke szerepelt.

(50) 2010. december 31-én az Oltchim pénzügyi elszámolásában 56 millió EUR működési nyereség, 32 millió EUR (220 millió RON) nettó nyereség és 383 millió EUR halmozott veszteség szerepelt. A pozitív működési és nettó eredmény annak tudható be, hogy az Arpechim [0]–[10] EUR-ért megvásárolt eszközeit újraértékeltek [80]–[100] millió EUR-ra, és a különbözetet „előnyös vételen elért nyereség”-ként könyvelték el.

(51) 2011. június 30-án az Oltchim féléves pénzügyi elszámolásában ⁽¹⁶⁾ 7,4 millió EUR működési veszteség és 17,4 millió EUR nettó veszteség, 401 millió EUR halmozott veszteség, valamint 358 millió EUR összegű negatív saját tőke szerepelt (nem számítva az AVAS-szal szemben fennálló tartozást).

III. AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZAT

(52) 2009. szeptember 15-én a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárást indított a Románia által 2009 júliusában bejelentett, az Oltchim számára nyújtott két támogatási intézkedésre vonatkozóan:

— 1. intézkedés: 538 millió RON (hozzávetőleg 128 millió EUR) összértékű adósságkonverzió; és

— 2. intézkedés: egy további korszerűsítési beruházásokra felvett 424 millió EUR összegű kereskedelmi hitel 80 %-át lefedő „részvényesi garancia”. (Románia a 2011. június 22-i levelében visszavonta a 2. intézkedésre vonatkozó bejelentést.)

(53) A Bizottság felvetette, hogy a bejelentett támogatási csomag – Románia állításával szemben – jogtalan előnyt biztosított-e a vállalat számára, és hogy az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében állami támogatásnak minősült-e.

(54) Ezenfelül az eljárás megindításáról szóló határozat további lehetséges állami támogatásként határozta meg azt, hogy 2007. január 1. óta az állam nem számított fel kamatot és/vagy kötbért a fennálló köztartozásra („3. intézkedés”).

(55) Végül, a Bizottság kétségbe vonta, hogy amennyiben az intézkedésekről bebizonyosodik, hogy állami támogatást tartalmaznak, azok a vonatkozó állami támogatási szabályok értelmében az EUMSZ-szel összeegyeztethetőnek tekinthetők lennének.

(*) Bizalmas információk.

⁽¹⁶⁾ A 2011. június 30-i időközi elszámolások adatait EUR-ban tüntették fel.

IV. ROMÁNIA ÉSZREVÉTELEI AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZATTAL KAPCSOLATOSAN

- (56) Az eljárás megindításáról szóló határozatra adott válaszukban a román hatóságok kitarítottak amellett, hogy a három intézkedés egyike sem minősül az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak, mivel a román állam a piaci elvekkel összhangban járt el.
- (57) Románia különösen ahhoz ragaszkodott, hogy a bejelentett intézkedések (az adósságkonverzió és a részvényesi garancia) a tőkehiány problémájának orvosolása és a növekedési stratégiához szükséges források garantálása révén biztosították volna, hogy az Oltchim ismét nyereséssé váljon. Románia hangsúlyozta továbbá, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie az állam Oltchimmal szembeni kettős, részvényesi–hitelezői szerepét.
- (58) Végül Románia továbbra is úgy vélte, hogy a 3. intézkedés nem minősül állami támogatásnak, mivel az állam azon döntése, hogy a korábbi követelést nem érvényesíti, szigorúan összefüggött a tervezett adósságkonverzióval, valamint hogy e követelés tekintetében a román hatóságok magatartása összhangban állt azzal, ahogyan hasonló helyzetben egy piaci szereplő eljárta volna.

V. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

- (59) Az eljárás megindításáról szóló határozatra vonatkozó, 2010. január 26-i észrevételeiben a Vestolit aggodalmának adott hangot a Románia által 2009 júliusában bejelentett állami támogatási csomaggal kapcsolatban. A Vestolit az Oltchim versenytársának tekinti magát, mivel mindkét fél a PVC-gyártási ágazatban tevékenykedik. A Vestolit szerint egyetlen magánbefektető sem támogatott volna egy olyan beruházási programot, amely kizárólag az Arpechim elavult etiléngyártó berendezésének megvásárlására és felújítására irányult.
- (60) 2010. január 21-i levelében az Ineos úgy fogalmazott, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő információk alapján az Oltchim nehéz helyzetben lévő vállalatnak tűnik, ezért nem valószínű, hogy egy magánbefektető végrehajtotta volna a román állam által az Oltchim javára hozott támogatási intézkedéseket. Az Ineos továbbá arra is felhívta a figyelmet, hogy az európai PVC-piacon jelentős többletkapacitás tapasztalható, és ezért a valamely piaci szereplőnek nyújtott esetleges támogatás feltehetően erős torzító hatással bírna.
- (61) 2010. május 28-án a Firebird a fenti érdekelt felek észrevételeihez hasonló tartalmú megjegyzéseket nyújtott be.
- (62) 2010. január 28-i levelében az Oltchim egy másik versenytársa, az I. névtelen fél szintén a Vestolit és az Ineos állításaihoz hasonló észrevételekkel élt. Ezenfelül azt is hangsúlyozta, hogy a működési támogatás nem tekinthető összeegyeztethetőnek az EUMSZ-szel, és a jelek szerint az Oltchim esetében az összeegyeztethetőség másra nem alapozható.

- (63) 2010. január 27-i levelében a II. névtelen fél kijelentette, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban megnevezett valamennyi támogatási intézkedés összeegyeztethetetlen támogatást képez. A II. névtelen fél továbbá úgy vélte, hogy:
- a) az 1995–2000 közötti időszakban az Oltchim javára nyújtott állami kezességvállalások Románia uniós csatlakozását követően egészen 2009. október 31-ig érvényben maradtak, ezért azokat a csatlakozás napjától kezdődően új támogatásnak kell tekinteni;
 - b) az Oltchim által az állami kezességvállalások 1999. novemberi lehívása óta tapasztalt nehézségek oka a vállalat strukturális problémáiban keresendő (rossz vezetés, helytelen üzletstratégiai döntések, a tényleges és hatékony szerkezetátalakítás hiánya);
 - c) az Arpechim felvásárlása ellentétes az Oltchim üzleti érdekeivel, és az a jövőben nem eredményez majd nyereséget;
 - d) a Pénzügyminisztérium által 2002. június és 2006. december között a lehívott állami kezességvállalások alapján teljesített kifizetések arra utalnak, hogy az Oltchim ebben az időszakban nehéz helyzetben volt;
 - e) Románia valójában csak egyszer, 2001-ben próbálta meg privatizálni a vállalatot, és a későbbi 2003. és 2006. évi „sikertelen” privatizációs kísérletek csupán az állami követelés érvényesítésének elkerülését célzó stratégia részét képezték;
 - f) a 2009 júliusában bejelentett támogatási csomag alapjául szolgáló üzleti terv nem volt hiteles, különösen az érzékenységvizsgálatot és a beruházás várható megtérülését illetően;
 - g) az állam komoly veszteséget halmozott volna fel egy ilyen tekintélyes méretű program támogatásával, mivel az Oltchim privatizációjából várt bevételek nem fedezték volna a támogatási intézkedések költségét;
 - h) tekintettel arra, hogy a bejelentett intézkedések állami támogatást tartalmaztak, Romániának el kellett volna készítenie az Oltchim szerkezetátalakítási tervét, amely lehetővé tette volna a támogatás megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatásokkal⁽¹⁷⁾ való összeegyeztethetőségének értékelését.

⁽¹⁷⁾ A Közösség iránymutatása a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról (HL C 244., 2004.10.1., 2. o.)

(64) Az eljárás későbbi szakaszában a PCC felhívta a Bizottság figyelmét arra, hogy 2010 júniusában a román környezetvédelmi ügynökség 14,34 millió EUR környezetvédelmi bírságot szabott ki az Oltchimra a 2009-re vonatkozó CO₂-tanúsítványok késedelmes benyújtásáért⁽¹⁸⁾. A PCC véleménye szerint a bírság érvényesítésének esetleges elmaradása további állami támogatást jelentett a vállalat javára. A Firebird 2010. július 8-i levelében szintén felveti a környezetvédelmi bírság kérdését.

(65) 2010 októberében és 2011 októberében a PCC továbbá arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az állami tulajdonú SC Electrica SA villamosenergia-szolgáltató (a továbbiakban: Electrica) és más állami tulajdonban álló hitelezők (a Salrom Exploatarea Minieră Rm. Vâlcea, sóoldat- és mészkő-beszállító; valamint a SC CET Govora SA, ipari-gőz-beszállító) jelentős összegű átutemeztett követelésekkel rendelkeznek az Oltchimmel szemben.

VI. ROMÁNIA ÉSZREVÉTELEI AZ ÉRDEKELT FELEK MEGÁLLAPÍTÁSAIVAL KAPCSOLATOSAN

(66) Az érdekelt felek észrevételeire küldött 2010. április 8-i válaszában Románia túlnyomórészt a bejelentésre és az eljárás megindításáról szóló határozatra válaszul benyújtott korábbi észrevételeire hivatkozik.

(67) Románia különösen azt állítja, hogy a harmadik felek egyikének állításával szemben az Arpechim petrokémiai eszközeinek felvásárlása és felújítása minden szükséges szerkezetátalakítást magában foglal, és nélkülözhetetlen a vállalat hosszú távú életképessége szempontjából, valamint hogy az Oltchim–Arpechim petrokémiai egység integrált platformja várhatóan nyereséget termel.

(68) Románia továbbá megismétli azon érveit, amelyek szerint az Oltchimmel szembeni követelések érvényesítése érdekében hozott intézkedések semmiféle előnyt nem biztosítottak az Oltchim számára. Végül Románia kitartott amellett is, hogy szándékában áll az Oltchim privatizálása.

VII. AZ ÁLLAMI KEZESSÉGVÁLLALÁSRA (2. INTÉZKEDÉS) VONATKOZÓ BEJELENTÉS VISSZAVONÁSA

(69) Az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet⁽¹⁹⁾ 8. cikke szerint egy tagállam a hivatalos vizsgálati eljárás megindítását követően megfelelő határidőn belül visszavonhatja a bejelentését, mielőtt a Bizottság meghozná a bejelentett

intézkedés támogatási jellegére vonatkozó határozatát. Ebben az esetben a Bizottság az ügyet okafogyottá nyilvánító határozattal lezárja az eljárást.

(70) A román hatóságok (a 424 millió EUR hitel 80 %-ára vonatkozó) állami kezességvállalás tekintetében visszavonták a bejelentést. Ennélfogva a 2. intézkedést illetően a bizottsági vizsgálat okafogyottá vált.

VIII. ROMÁNIA ÁLLÁSPONTJA A 2. INTÉZKEDÉS VISSZAVONÁSÁT KÖVETŐEN

VIII.1. Az 1. intézkedés módosítása – Románia privatizációra irányuló szándéka

(71) 2011 februárjában Románia a gazdasági növekedés újra-indítása érdekében kérte az EU és a Nemzetközi Valutaalap (a továbbiakban: IMF) közös elővigyázatossági pénzügyi támogatási programjának segítségét, különös tekintettel a strukturális reformokra, valamint a költségvetési fenntarthatóság javítására és a pénzügyi stabilitás megszilárdítására. 2011 májusában a Tanács határozatot⁽²⁰⁾ fogadott el, amellyel 1,4 milliárd EUR összegű középtávú elővigyázatossági pénzügyi támogatást bocsátott Románia rendelkezésére. 2011 márciusában az IMF új elővigyázatossági készenléti-hitel-megállapodást⁽²¹⁾ hagyott jóvá Románia javára. E megállapodás értelmében az IMF az elkövetkező két évben 3 090,6 millió SDR (3,5 milliárd EUR) összegű pénzügyi támogatást bocsát Románia rendelkezésére. A finanszírozás feltételeként Romániának egy sor költségvetésihiány-csökkentési célt kell teljesítenie, amelyeket a román hatóságok által benyújtott szándéknyilatkozatban határoztak meg, és azokat technikai egyetértési megállapodás is tükrözi (a továbbiakban: technikai egyetértési megállapodás). A technikai egyetértési megállapodás céljai között található például a fizetési hátralékok és az állami tulajdonú vállalkozások veszteségeinek csökkentése. A szándéknyilatkozatban és a 2011. december 2-i technikai egyetértési megállapodásban⁽²²⁾ Románia vállalta, hogy 2012. április végéig pályázati felhívást tesz közzé az Oltchim privatizációjára vonatkozóan.

(72) Erre azt követően került sor, hogy a román hatóságok 2011 során többször is úgy nyilatkoztak, hogy a román kormánynak szándékában áll privatizálni az Oltchimet.

(73) Románia emellett a Bizottsággal is közölte, hogy elkötelezett az Oltchim privatizációja mellett. Konkrétan, Joaquín Almunia alelnökhöz intézett 2011. október 21-i levelében Emil Boc román miniszterelnök kijelentette: Románia elkötelezett amellett, hogy 2012 májusáig teljes körűen privatizálja az Oltchimet (az adósságkonverzió tárgyát képező részesedést is beleértve). Az új román kormány 2012. február 9-i kinevezését követően az új miniszterelnök, Mihai Razvan Ungureanu 2012. február 16-án kelt levelében ismét megerősítette ezt a kötelezett-ségvállalást.

⁽¹⁸⁾ A 2003/87/EK tanácsi irányelvet végrehajtó 780/2006. sz. kormányhatározat szerint az üzemeltetőknek április 30-ig kell benyújtaniuk az előző évre vonatkozó CO₂-tanúsítványokat. A tanúsítvány határidőn túli benyújtása pénzbírsággal büntetendő.

⁽¹⁹⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

⁽²⁰⁾ A Tanács 2011/288/EU határozata (HL L 132., 2011.5.19., 15. o).

⁽²¹⁾ Lásd a következőt: <http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=24767.0>.

⁽²²⁾ Elérhető a következő címen: <http://www.imf.org/external/np/loi/2011/rou/060911.pdf>.

- (74) Tekintettel a költségvetési megszorításokra, Románia tehát lemond az Oltchim tulajdonjogáról és nem kívánja állami kezességvállalás révén tovább finanszírozni a szükséges beruházásokat, hanem az Oltchimon belüli részesezésének értékesítésére törekszik.

VIII.2. A 3. intézkedéssel kapcsolatos fejlemények – a kamatmegállapodás

- (75) A román hatóságok 2011. szeptember 9-i levelükben arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy az AVAS-szal szemben fennálló 538 millió RON összegű esedékes tartozásra 2007. január 1-től kamatot kívánnak felszámítani. Románia kifejtette, hogy erre az AVAS és az Oltchim között létrejött adósságkonverziós megállapodás keretében kerülne sor, amellyel a vállalat elfogadná az esedékes kamatot. Ugyanebben a levélben a román hatóságok jelezték, hogy az így felhalmozódott kamatokat az

1. intézkedés keretében bejelentett fő állami követeléssel együtt szintén tőkév alakítanak.

- (76) A román hatóságok 2011. december 23-i levelükhöz mellékelték az AVAS és az Oltchim között 2011. december 22-én megkötött magánjogi megállapodás másolatát, amelyben a vállalat elfogadta a 2007. január 1. és 2011. december 31. között a köztartozáson felhalmozódó, összesen 511 millió RON összegű kamatot. A román hatóságok kifejtették, hogy a kamatot kamatos kamattal számították ki, az érintett időszakokra vonatkozóan késedelmi kamatként a kereskedelmi bankok által 2007. január 1. óta a vállalatnak ténylegesen folyósított hitelekre felszámított legmagasabb kamatlábat, valamint a vonatkozó bizottsági referencia- és leszámítolási kamatlábakat alkalmazva. E megközelítés eredményeképpen az AVAS követelésére a következő kamatlábakat és felhalmozott kamatösszeget kellett alkalmazni:

1. táblázat

Az AVAS által a 2007–2011 közötti időszakra felszámított kamat részletes ismertetése

	2007	2008	2009	2010	2011
Alkalmazandó kamatláb	1.1–6.30. -> 11,17 % 7.1–12.31. -> 10,24 %	14,86 %	18,85 %	14,00 %	13,22 %
Kamatösszeg (millió RON-re kerekítve)	58	87	129	114	123

Az AVAS követelését terhelő kamat 2007 óta összesen: 511 millió RON

- (77) A román hatóságok emellett ugyanebben a levélben azt állították, hogy a privatizáció javasolt ütemezésének betartása érdekében megkezdtek az AVAS-t érintő, 538 millió RON értékű és a felhalmozódott kamatok összegével megnövelt adósságkonverzió végrehajtásának előkészítését.

VIII.3. Románia érvei a privatizációs szándékot érintően

- (78) Amint az fent kifejtésre került, a román hatóságok visszavonták a 2. intézkedést (lásd a fenti VII. szakaszt). Az állami kezességvállalásra vonatkozó bejelentés visszavonását követően a román hatóságok úgy érveltek, hogy a jelenlegi 1. intézkedés, azaz az AVAS-szal szemben fennálló 538 millió RON értékű és az AVAS követelésén 2007. január 1. és 2011. december 31. között felhalmozódott kamattal, összesen további 511 millió RON-jel növelt adósság tőkév alakítása az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében nem minősül állami támogatásnak. Románia szerint az intézkedés megfelel a piaci viszonyoknak, és mint ilyen nem biztosít előnyt az Oltchim számára. Pontosabban, a román hatóságok kifejtették, hogy az AVAS mint hitelező jobban jár a teljes adósság tőkév alakításával és a teljes vállalati részesedés rövid időn belüli értékesítésével annál, mintha megpróbálná érvényesíteni a követelést, mivel az AVAS vállalaton belüli, adósságkonverziót követő részesedésének piaci értéke magasabb, mint az az összeg, amelyre az AVAS a vállalat felszámolásakor számíthatna.

- (79) Románia benyújtotta a Raiffeisen Capital & Investment SA tanácsadói jelentését (a továbbiakban: a tanácsadói jelentés), amellyel azt kívánta alátámasztani, hogy az állam számára a maximális megtérülést biztosító legjobb stratégia a hitel-tőke-konverzió végrehajtása, majd ezt követően a kombinált részvéncsomagok rövid határidős értékesítése.

- (80) A tanácsadói jelentés az AVAS követelésének értékét egyrészt a felszámolási forgatókönyv és másrészt az adósságkonverziót és az azt követő privatizációt tartalmazó forgatókönyv esetén vizsgálja.

- (81) A felszámolási értékelés két felszámolási jelentés (a Raiffeisen egy korábbi, 2011. februári felszámolási jelentése, valamint egy független tanácsadó cég, a Romcontrol SA Bucharest 2011. márciusi felszámolási jelentése) alapján készült. Az adósságkonverziót és privatizációt tartalmazó forgatókönyv esetén az állam számára biztosított eredményt a vállalati érték módszere alapján becslik meg, amely az üzleti értékelés egyik alapvető mértékegysége. (Az alkalmazott módszertanokat és az értékelés eredményét, valamint annak a Bizottság általi kritikai értékelését az alábbi IX.3.3. szakasz ismerteti részletesen.)

- (82) A jelentés megállapítja, hogy a teljes adósság tőkévé alakítása lehetővé tenné a vállalat privatizációjának zökkenőmentesebb és gyorsabb lebonyolítását, valamint hogy ez a lehetőség a felszámolásnál kedvezőbb pénzügyi eredménnyel jár az AVAS számára.

IX. ÉRTÉKEKÉLÉS

IX.1. Általános észrevételek

- (83) Annak meghatározása érdekében, hogy a szóban forgó intézkedések állami támogatásnak minősülnek-e, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy megfelelnek-e az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésében rögzített együttes feltételeknek. Ez a rendelkezés kijelenti, hogy „Ha a Szerződés másként nem rendelkezik, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzíja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”
- (84) A Bizottság megjegyzi, hogy tekintettel a 2. intézkedésre vonatkozó bejelentés visszavonására (lásd a fenti VII. szakaszt), az alábbi értékelés kizárólag az 1. és a 3. intézkedést érinti. Az 1. intézkedést módosították, mivel Románia az adósság tőkévé alakítását összekapcsolta az Oltchim privatizációjával. Az utóbbi intézkedés értékeskor ezért abból a feltételezésből kell kiindulni, hogy a konverziót követően az AVAS tulajdonába kerülő tőke-részesedést tisztességes, nyílt és átlátható, az AVAS bevételeinek maximalizálását célzó értékesítési eljárás keretében azonnal értékesítik egy magánbefektető részére.
- (85) Ezenfelül a Bizottság úgy véli, azt a kérdést, vajon a hitelező AVAS a követelés 2007. január 1. utáni kezelése révén jogtalan előnyhöz juttatta-e az Oltchimet, az 51/1998. sz. rendkívüli kormányrendelet (lásd a fenti (27) preambulumbekendést) és az AVAS-t az adósságkonverzió ismételt végrehajtására kötelező 30/2007. sz. törvény, az adósságkonverzió – az eljárás megindításáról szóló határozat szerinti 1. intézkedés – Bizottságnak történő bejelentése, valamint az 1. intézkedés módosítása fényében kell vizsgálni, amely utóbbira a Bizottság által felvetett kételyek és az EU/IMF programból eredő korlátozások miatt került sor.
- (86) Mindemellett a Bizottság megjegyzi, hogy az 1. intézkedés szerves részét képezi a 2012. május végéig a vállalat teljes körű privatizációjára irányuló szándék, amelyről a román hatóságok 2011. október 21-i levelükben tájékoztattak, és amelyet Ungureanu miniszterelnök 2012. február 16-i levele ismét megerősített.
- (87) Ami a környezetvédelmi bírságot és másrésről a vállalat Electrica SA-val, Salrom Exploatarea Minieră Rm. Vâlcea-ával és SC CET Govora SA-val szemben fennálló tartozásait illeti, a Bizottság megjegyzi, hogy ezek az állítólagos intézkedések nem szerepeltek az eljárás megindításáról szóló határozatban. Ennélfogva azokkal ebben a határozatban nem foglalkozhat. A Bizottság a

659/1999/EK rendelet 10. cikke alapján kellő időben tájékoztatni fogja a panaszt az ezen állításokkal kapcsolatban hozott további intézkedésekről.

IX.2. A Bizottság hatásköre a csatlakozást megelőző időszakban

- (88) Amint az a fenti V. szakaszban is szerepel, a II. névtelen fél kijelentette, hogy az 1995–2000 közötti időszakban az Oltchim javára nyújtott egyes állami kezességvállalások Románia uniós csatlakozását követően egészen 2009. október 31-ig érvényben maradtak, ezért azokat a csatlakozás napjától kezdődően új támogatásnak kell tekinteni. A Bizottságnak ezért meg kell vizsgálnia a fenti állítás érvényességét, valamint annak a bejelentett intézkedés értékelését érintő lehetséges következményeit.
- (89) Főszabályként az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése csak a csatlakozás időpontjától kezdve alkalmazandó. A főszabály alól kivételt képeznek a csatlakozás előtt hatályba lépő, ám azt követően is alkalmazandó intézkedések. A Románia és az EU között létrejött 2005. évi csatlakozási szerződés⁽²³⁾ értelmében a Romániában a csatlakozás időpontja (2007. január 1.) előtt hatályba léptetett és ezt követően is alkalmazandó intézkedéseket, amelyek az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében állami támogatásnak minősülhetnek, de a 659/1999/EK rendelet⁽²⁴⁾ alkalmazásában nem minősülnek létező támogatásnak, a csatlakozástól az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során lehetséges új támogatásnak kell tekinteni.
- (90) A Bulgária és Románia 2005. évi csatlakozási okmányához tartozó V. melléklet (2) bekezdésének 2.1. pontja⁽²⁵⁾ ugyanezen csatlakozási okmány 22. cikke alapján előírja, hogy „minden olyan, a csatlakozás időpontja után is alkalmazandó intézkedést, amely állami támogatásnak minősül és nem felel meg a fenti feltételeknek, a csatlakozástól az EK-Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során új támogatásnak kell tekinteni”.
- (91) A fenti rendelkezés ennélfogva a csatlakozás időpontja (2007. január 1.) előtt hatályba léptetett és azt követően is alkalmazandó intézkedésekre vonatkozik. „A csatlakozás időpontja után is alkalmazandó” kifejezés fogalmát egy sor bizottsági határozatban⁽²⁶⁾ úgy határozták meg, mint amely időben nem korlátozott vagy olyan programokat és egyedi intézkedéseket jelöl, amelyek esetében az állam felelőssége nem pontosan körülhatárolt – azaz olyan eseteket, amikor a csatlakozás időpontjában még nem ismert az állam kötelezettségének pontos mértéke.

⁽²³⁾ HL L 157., 2005.6.21., 268. o.

⁽²⁴⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

⁽²⁵⁾ HL L 157., 2005.6.21., 268. o.

⁽²⁶⁾ Lásd pl. a következőket: a Bizottság E 12/2005. sz. „A Poczta Polska részére nyújtott korlátlan állami garancia” ügyben hozott 2007. április 24-i határozata (HL C 284., 2007.11.27., 2. o.); a Bizottság C 27/2004. sz. Agrobanka ügyben hozott 2007. július 18-i határozata (HL L 67., 2008.3.11., 3. o.), a Bizottság CZ 14/2003. sz. Česka Spořitelna, a.s. ügyben hozott 2004. január 28-i határozata (HL C 195., 2004.7.31., 2. o.) és a Bizottság CZ 58/2003. sz. Evrobanka, a.s. ügyben hozott 2004. március 3-i határozata (HL C 115., 2004.4.30., 40. o.).

A fenti megfontolásokra figyelemmel meg kell határozni, hogy az 1995–2000 közötti időszakban az Oltchim számára nyújtott állami kezességvállalások a fenti esetjogi gyakorlat szerinti meghatározás értelmében „a csatlakozás után is alkalmazandók” voltak-e. E célból ellenőrizni kell, hogy olyan helyzet alakult-e ki, amelyben az állami kezességvállalás időben korlátlan volt, illetve amelyben a csatlakozás előtt még nem volt ismert az állam kötelezettségének pontos mértéke.

- (92) A szóban forgó állami kezességvállalások kibocsátásának feltételeit megvizsgálva a Bizottság megjegyzi, hogy a kezességvállalásokat különálló, egyszeri intézkedésként nyújtották, amelyekkel az állam adott összegű és meghatározott lejáratú hitelek felvételéhez nyújtott segítséget a vállalat számára. A kezességvállalások érvényességi idejét azok kibocsátásakor meghatározták, mivel az egybeesett a kezességvállalások alapjául szolgáló hitelek lejáratú idejével, amelyet e hitelekben pontosan előírtak. Az érvényességi időt később nem módosították. Ennélfogva a csatlakozás időpontjában a kezességvállalások időbeli érvényessége valóban korlátozott volt, és azt a csatlakozást megelőzően, pontosabban a hitelszerződés aláírásakor határozták meg. A Bizottságnak ezért tudomásul kell vennie, hogy az egyik olyan helyzet, amelyben egy adott intézkedés a csatlakozás időpontjától „új támogatásnak” minősül, azaz a csatlakozáskor érvényesülő időbeli korlátozottság hiánya ebben az esetben nem teljesül.
- (93) Másodszor, az állam maximális kötelezettsége a kezességvállalások nyújtásának időpontjában pontosan körülhatárolt volt, mivel a kezességvállalások csak azt az adott hitelt foglalják magukban, amelyre azokat nyújtották. Meg kell tehát állapítani, hogy „a csatlakozás utáni alkalmazandóság” második esete – azaz a csatlakozás időpontjától kezdve ismeretlen mértékű állami kötelezettség – szintén nem alkalmazandó.
- (94) Ezenfelül a Bizottság megjegyzi, hogy az állami kezességvállalásokat a csatlakozás időpontját megelőzően lehívták. A lehívás időpontjától kezdve az állam felel az olyan hitelek hátralékos összegeinek visszafizetéséért, amelyek felvételekor kezességet vállalt, és az állam valóban átválta a vállalatot a szóban forgó hitelek visszafizetésével kapcsolatos kötelezettségeket, így a kezességvállalások alapján kifizetett összegek tekintetében az Oltchim hitelezőjévé vált. Amint az a fenti II.2. szakaszban is szerepel, a lehívott kezességvállalásokból eredő kifizetések 2006-ig tartottak. Ezen a jogcímen további kifizetéseket a csatlakozást követően nem teljesítettek, mivel az Oltchim maga is törleszteni tudta a fennmaradó hátralékos hitelösszegeket.
- (95) Ennélfogva meg kell állapítani, hogy az 1995–2000 közötti időszakban az Oltchimnek nyújtott állami kezességvállalások a Bulgária és Románia 2005. évi csatlakozási okmányához csatolt V. melléklet (2) bekezdése 2.1. pontjának alkalmazásában nem tekinthetők új támogatásnak.

IX.3. A támogatás megléte: előny

IX.3.1 A magánhitelezői kritérium vizsgálata

- (96) Románia érvei szerint az 1 049 millió RON összegű köztartozás tőkévé alakításából, majd ezt követően az ebből eredő teljes állami részesedés rövid időn belül (2012. május végéig) történő értékesítéséből álló bejelentett intézkedés nem juttatja jogtalan előnyhöz a vállalatot, mivel az AVAS állami hitelezőhöz hasonló helyzetben bármely magánhitelező a követelés behajtásának ezt a módját választotta volna a vállalat felszámolása helyett, ez utóbbi ugyanis pénzügyi szempontból kevésbé előnyös az állami hitelező számára.
- (97) Annak meghatározásához, hogy a bejelentett intézkedés jogtalan előnyt biztosít-e az Oltchim számára, a Bizottságnak fel kell mérnie, hogy az AVAS mint állami hitelező ugyanolyan elszántan törekedett-e a köztartozás behajtására, mint azt egy a vele szemben fennálló tartozás minél nagyobb arányú behajtására törekvő magánhitelező tenné⁽²⁷⁾. Ez a megközelítés figyelembe veszi, hogy az állami követelésnek az AVAS-ra történő átruházásával a követelés behajtását olyan intézmény végzi, amelynek a vállalattal a hitelező-adós viszonyon kívül másfajta kapcsolata nincs. Az értékelés nem hagyja figyelmen kívül, hogy a Gazdasági Minisztérium az Oltchim állami részvényese, ugyanakkor azt is számításba veszi, hogy az állami részvényes a köztartozás behajtásában nem játszik szerepet, azzal ugyanis a hitelező AVAS-t bízták meg. A Bizottság ugyanakkor megjegyzi, hogy meg kell vizsgálni az adósságkonverzió és az azt követő privatizáció jelenlegi részvényesre, azaz a Gazdasági Minisztériumra gyakorolt hatását, hogy meg lehessen állapítani, vajon a javasolt adósságkonverzió, majd privatizáció a vállalat teljes körű felszámolásánál kedvezőbb pénzügyi megoldást jelent-e az állam számára.

IX.3.2 A köztartozás behajtása – a 3. intézkedés értékelése

- (98) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság úgy vélte, további állami támogatási elemnek minősülhet az, hogy az állam Románia uniós csatlakozását követően nem számított fel kamatot és/vagy kötbért az Oltchim hátralékos köztartozására. Ez a köztartozás az állami kezességvállalások lehívása nyomán keletkezett (lásd a leírást a fenti 23–27 preambulumbekkezdésben, valamint az állami kezességvállalások értékelését a fenti 88–95 preambulumbekkezdésben). Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kamat felszámításának, illetve az állami követelés érvényesítésének hiánya előnyt biztosított az Oltchim számára, mivel a vállalat díjmentesen jutott tőkéhez.
- (99) Annak értékeléséhez, hogy az állami kezességvállalások lehívásából származó fennálló követelés tekintetében Románia magánhitelezőhöz hasonlóan járt-e el, meg kell vizsgálni a román állam 2007-óta tanúsított magatartását a román hatóságok számára az egyes érintett időpontokban rendelkezésre álló információk alapján.

⁽²⁷⁾ Lásd a következőket: C-342/96. sz., *Spanyolország kontra Bizottság (Tubacex)* ügy, EBHT 1999., I-2459. o., 46. pont, és T-152/99. sz., *HAMSA kontra Bizottság* ügy, EBHT 2002., II-3049. o., 167. pont.

- (100) A Bizottság mindenekelőtt megjegyzi, hogy a kamat és kötbérek felszámításának hiányát a 2007-től az 1. intézkedés bejelentésének módosításáig tartó időszakban az 51/1998. sz. rendkívüli kormányrendelet indokolja (lásd a (27) preambulumbekendést). További szempontként figyelembe kell venni az AVAS-t az adósságkonverzió ismételt végrehajtására kötelező 30/2007. sz. törvényt is. A szóban forgó időpontban a román hatóságok az Oltchim tevékenységének folytatásában gondolkodtak, és felszámolás helyett további beruházásokat terveztek.
- (101) A Bizottságnak ezért mindenekelőtt arról kell meggyőződnie, hogy a követelés érvényesítése és/vagy a vállalat felszámolása helyett 2007-ben a hitel-tőke-konverzió végrehajtása mellett döntő Románia magatartása megfelelt-e egy magánhitelező magatartásának. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy Románia a 2003. évi első (sikertelen) kísérletet követően azzal a céllal folytatta a hitel-tőke-konverziós stratégiát, hogy fenntartsa az Oltchim tevékenységeit. A román hatóságok magatartása tehát ebből a szempontból összhangban állt korábbi magatartásukkal. A korábbi privatizációs kísérletekre adott piaci válaszok, valamint a kisebbségi részvényesek bírósági keresetei arra utaltak, hogy a piac alapvetően életképesnek tartotta az Oltchim üzleti tevékenységét.
- (102) A Bizottság mindemellett megjegyzi, hogy Románia ezenfelül az Oltchim üzleti tervét⁽²⁸⁾ is kézhez kapta, amely alátámasztotta a vállalat életképességét.
- (103) A fenti tényezőkre figyelemmel a Bizottság úgy véli, hogy Románia mint hitelező ésszerűen döntött a hitel-tőke-konverzió végrehajtása, valamint egy olyan megfelelő törvény elfogadása mellett, amely – tekintettel arra, hogy a fennálló követelést mindenképpen tőkév alakítják – nem irányozta elő kamat és kötbér felszámítását e követelés után.
- (104) Nem mond ellent ennek az elemzésnek, hogy Románia a hitel-tőke-konverzió végrehajtása előtt az állami támogatás szempontjából jóváhagyást kért. Románia ezzel valójában csupán az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésében előírt kötelezettségeinek tett eleget. Tekintettel a Románia által a kisebbségi részvényesek részéről korábban, majd a 30/2007. sz. törvény alkalmazása során is tapasztalt nehézségekre, teljesen logikus döntés volt megerősítést kérni a Bizottságtól arra vonatkozóan, hogy a tervezett művelet nem minősül állami támogatásnak.
- (105) Az állami támogatás értékelése és a felfüggesztési kötelezettség alkalmazása nyomán a hitel-tőke-konverzió végül öt éves késéssel valósult meg. Ebben az összefüggésben a Bizottság először is megjegyzi, hogy 2011 közepéig Romániának határozott szándékában állt megvalósítani az Oltchimmal kapcsolatos – több szakértői tanulmány⁽²⁹⁾ által részletesen értékelt – expanzív beruházási stratégiát. Ellentétes lett volna a közép- vagy hosszú távon tervezett privatizáció érdekében a vállalat életképességének helyreállítását és értékének növelését célzó további beruházásokra irányuló állami stratégiával, ha ezzel egyidejűleg kamattal terhelték volna a fennálló köztartozást.
- (106) Az eljárás megindításáról szóló határozatban az expanzív beruházási stratégia kapcsán felvetett bizottsági kételyek eredményeképpen, és még inkább a költségvetési problémák és az EU/IMF program nyomán Románia 2011-ben módosította a stratégiát, és úgy döntött, hogy a hitel-tőke-konverziót követően haladéktalanul privatizálja a vállalatot. Ezzel feladta azt a kezdeti tervét, hogy a privatizációt megelőzően 424 millió EUR összegű további beruházásokat végezzen.
- (107) Ebben az új helyzetben immár ésszerű lépés volt az állam részéről, hogy a követelésre kamatot számítson fel, és így maximalizálja a vele szemben fennálló tartozás visszafizetését.
- (108) Amint az a fenti 75–77 preambulumbekendésben szerepel, a 2007. január 1-jét követő időszakra a köztartozást az Oltchim és az AVAS között 2011 decemberében létrejött magánjogi megállapodás útján további kamatos kamattal terhelték meg. Különösen, a köztartozásra az egyes időszakokra vonatkozó bizottsági referencia-kamatláb, illetve az azonos időszakban a vállalat magánhiteleire alkalmazott kamatláb közül a magasabb értéket alkalmazták, ami megfelelőnek tekinthető.
- (109) A fentiek alapján a Bizottság megállapítja, hogy nem biztosított előnyt az Oltchim számára az, ahogyan a hatóságok a csatlakozás után immár tőkév alakítandó köztartozás behajtását illetően eljárak.

IX.3.3 Az adósságkonverzió – 1. intézkedés

- (110) A Bizottságnak továbbá azt is meg kell vizsgálnia, hogy az összesen 1 049 millió RON értékű köztartozás tőkév alakítását, majd ezt követően az ebből származó állami részesedés egészének rövid határidőn belüli értékesítését (privatizáció) magában foglaló 1. intézkedés (a bejelentés módosítását követően, lásd a fenti 14–16, 69–70 és

⁽²⁸⁾ Különösen rendelkezésre állt az Oltchim vezetősége által a 2006–2010 közötti időszakra készített üzleti terv, valamint a Raiffeisen 2007. májusi független tanácsadói véleménye és a Techno Orbichem 2007. májusi szakmai tanácsadói jelentése.

⁽²⁹⁾ Pl. a Bizottságnak 2009. július 17-én bejelentett üzleti terv és a Roland Berger által készített, 2011. április 13-i tanulmány, amelyet a román hatóságok 2011. április 14-én nyújtottak be a Bizottságnak.

75–77 preambulumbekkezdést) jogtalan előnyt biztosít-e az Oltchim számára. A teljes egészében tőkévé alakítandó köztartozás magában foglalja az AVAS privatizációs ügynökség 538 millió RON összegű főkövetelését, valamint az e követelést terhelő, 2007. január 1. és 2011. december 31. között felhalmozódott, 511 millió RON összegű kamatot.

- (111) Annak értékeléséhez, hogy a javasolt adósságkonverzió jogtalan előnyt biztosít-e az Oltchim számára, meg kell határozni, hogy Románia állításával összhangban valóban az adósságkonverzió-e a leghatékonyabb mechanizmus az állami követelés behajtásának maximalizálására. Gyakorlati szempontból a Bizottságnak azt kell meghatároznia, hogy az AVAS privatizációs ügynökséghez, vagyis az Oltchim hitelezőjéhez hasonló helyzetben egy feltételezett magánhitelező valóban ezt a követelésbehajtási mechanizmust választotta volna-e a többi rendelkezésre álló alternatívával szemben, tekintettel arra, hogy az adós súlyos pénzügyi nehézségekkel küzd. A Gazdasági Minisztérium az Oltchim jelenlegi részvényeseként nem játszik szerepet a köztartozás behajtásában, az alábbi elemzés mindazonáltal azt is figyelembe veszi, hogy a két lehetséges forgatókönyv milyen eredménnyel jár az állami részvényes számára.
- (112) Románia úgy érvel, hogy figyelembe véve a vállalat jelenlegi helyzetét (súlyos tőkehiány és túlzott adósságállomány), az egyetlen reális lehetőség az, ha az AVAS állami hitelezőhöz hasonló helyzetben lévő magánhitelező i. felszámolja a vállalatot vagy ii. az adósságot tőkévé alakítja át, majd az ebből eredő teljes vállalati részesedést értékesíti. Ilyen döntési helyzetben minden magánhitelező azt a megoldást választaná, amely biztosítja a fennálló követelés lehető legnagyobb arányú behajtását. Más szóval, amennyiben a privatizációból várható bevétel meghaladja a felszámolás során visszaszerezhető összeget, a magánhitelező az „adósságkonverziót követő privatizáció” lehetőségét választaná.
- (113) Azt szemléltetendő, hogy az adósságkonverzió, majd az ebből származó részesedés értékesítése a felszámolásnál több bevételt jelent a hitelező számára, Románia független tanácsadói jelentést nyújtott be (lásd a fenti 78–82 preambulumbekkezdést), amely összehasonlítja a két forgatókönyvet, azaz az adósságkonverziót követő privatizáció, illetve a felszámolás hitelezői szempontú eredményét.
- (114) A Bizottság kritikai értékelést készített a jelentésről, hogy meggyőződjön arról, vajon annak eredményei alapos vizsgálat esetén is helytállóak-e, és valóban bizonyítják, hogy a hitel-tőke-konverzió esetén az AVAS magatartása megfelel egy magánhitelező magatartásának. A jelentés részletes vizsgálatát követően a Bizottság az alábbi észrevételeket fogalmazza meg:
- (115) **Az AVAS követelésének értéke felszámolási forgatókönyv esetén:** A felszámolási értékelés a Raiffeisen egy

korábbi, 2011. februári felszámolási jelentése, valamint egy független tanácsadó cég, a Romcontrol SA Bucharest 2011. márciusi felszámolási jelentése alapján készült.

- (116) A román jog értelmében azokat a vállalatokat, amelyekben az állam részesedése legalább 50 % + 1, a 88/1997. sz. rendkívüli kormányrendelettel, az 577/2002. sz. kormányhatározattal és a 137/2002. sz. törvénnyel létrehozott úgynevezett „különleges önkéntes felszámolási eljárás” keretében számolják fel. E különleges önkéntes felszámolási eljárás értelmében a felszámoló a vállalat eszközeinek értékesítéséből származó összeget – a 85/2006. sz. törvényben (a román fizetéseképtelenségi törvényben) meghatározott elsőbbségi sorrendet követve – köteles a vállalat hátralékos tartozásainak rendezésére fordítani. Ennek megfelelően a felszámolásból eredő bevételekből a következő elsőbbségi sorrendet betartva kell kiegyenlíteni a tartozásokat: 1) felszámolási költségek; 2) bérkövetelések; 3) elsőbbséget élvező követelések (azaz záloggal, jelzáloggal és más különleges mellékkötelezettséggel biztosított követelések); 4) költségvetési követelés (adók és más költségvetési kötelezettségek); 5) az állami kezességvállalásokból fakadóan a Pénzügyminisztériummal szemben fennálló tartozás; 6) állami hitelekbeli eredő követelések; 7) rendes (biztosíték nélküli) követelések; 8) részvényesek. A szóban forgó ügyben az AVAS a harmadik hitelezői csoportba (elsőbbségi hitelezők) tartozik, ugyanakkor a rangsorban az Oltchim számos elsőbbségi (magán-)hitelezője mögött helyezkedik el, mivel a köztartozás csak részben volt biztosítékokkal fedezett.
- (117) A Romcontrol tanácsadó cég kiszámította az Oltchim eszközeinek 2010. december 15-i becsült felszámolási értékét, a kiigazított nettó eszközérték módszerét alapul véve, amely figyelembe veszi az értékesítésre kínált eszközök korlátozott idejű piaci kitétségét⁽³⁰⁾.
- (118) A Romcontrol által becsült felszámolási eszközérték eredményei alapján a Raiffeisen becslést készített az AVAS mint hitelező és az állam mint részvényes számára kínált eredményekről, figyelembe véve a vállalat 2010. december 31-én érvényes kötelezettségeit, valamint az ugyanezen a napon kelt előzetes pénzügyi kimutatásait („a Raiffeisen 2011. februári felszámolási tanulmánya”). A tanulmány feltételezése szerint az Oltchim eszközeinek értékesítéséből származó bevételek a vállalat összes kötelezettségei hozzávetőleg [20]–[30] %-ának behajtását tennék lehetővé. A hitelező AVAS részleges biztosítékokat élvező hitelezőként [80]–[100] millió RON-t tudott volna visszakövetelni (ez az akkori 538 millió RON értékű követelés teljes összegének [10]–[30] %-a). Tekintettel a felszámolásból származó bevételek és a vállalat kötelezettségei közötti negatív résre, az állam mint részvényes semmilyen összegre nem számíthatna.
- (119) 2011 októberében a Raiffeisen naprakésszé tette a 2011. februári felszámolási tanulmányban foglalt becsléseket, hogy azok tükrözzék a vállalat 2011. június 30-i pénzügyi adatait, valamint magukban foglalják a 2007 januárjától a köztartozásra felszámított kamatot.

⁽³⁰⁾ A különleges önkéntes felszámolási eljárás időtartama a becslések szerint hozzávetőleg 18 hónap.

- (120) A naprakész becslések alapján az AVAS az Oltchim részlegesen biztosított hitelezőjeként a vállalattal szembeni követelés teljes összegéből [100]–[120] millió RON-hez jutna hozzá (ez az összes követelés, tehát az 538 millió RON értékű főkövetelés és a kapcsolódó kamatok összegének [10]–[20] %-a⁽³¹⁾). A Gazdasági Minisztérium mint állami részvényes ebben az esetben sem számíthatna pénzösszegre. Az AVAS által megszerezhető összeget ezt követően 2011. június 30-i jelenértékre diszkontálták⁽³²⁾. Ennek alapján az AVAS a vállalat felszámolása esetén [10]–[40] millió EUR-hoz jutna.

2. táblázat

Az állami követelés behajtása felszámolási forgatókönyv esetén

	Követelés (millió EUR)	Összes behajtott követelés (millió EUR)	Behajtott követelés nettó jelenértéke 10,7 %-os diszkontrá- tával (millió EUR)
AVAS (hitelező)	209,4	[20]–[30]	[10]–[30]
Gazdasági Minisztérium (részvényes)	Részesedés	[0]–[10]	[0]–[10]
Állam összesen:		[20]–[30]	[10]–[30]

- (121) Ezt követően ezt az összeget össze kell vetni az AVAS követelésének tőkévé alakítása és a vállalat azt követő privatizációja esetén várható megtérüléssel.
- (122) **Az AVAS követelésének értéke az adósságkonverziót és az azt követő privatizációt magában foglaló forgatókönyv esetén:** A jelentésben az adósságkonverziót és privatizációt tartalmazó forgatókönyv esetén az állam számára biztosított eredményt a vállalati érték módszere alapján becsülték meg, amely az üzleti értékelés egyik alapvető mértékegysége.
- (123) E módszer alkalmazása tekintetében a Bizottság megjegyzi, hogy egy vállalkozás saját tőkéjének becsült értéke elvben számos módszerrel meghatározható.
- (124) Az egyik gyakran használt módszer az EBITDA-többszörös (earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation, azaz kamatok, adózás és értékcsökkenési

leírás előtti eredmény). E módszer alapján úgy lehet megbecsülni egy vállalkozás saját tőkéjének az értékét egy X évben, hogy ennek az X évnek az EBITDA-ját fel kell szorozni az ágazatra relevánsnak ítélt számmal (szorzószámmal), és az eredményből ki kell vonni a kötelezettségek nettó értékét.

- (125) Egy másik módszer az úgynevezett „discounted cash flow analysis” A vállalkozás jövőbeli évekre rendelkezésre álló pénzforgalmának („free cash flows”) névleges értékét diszkontálni kell a névleges tőke súlyozott átlagköltségével (WACC)⁽³³⁾, és a kapott értékből ki kell vonni a kötelezettségek nettó értékét.
- (126) A harmadik módszer az üzleti forgalom többszöröse. E módszer alapján úgy lehet megbecsülni egy vállalkozás saját tőkéjének az értékét egy X évben, hogy ennek az X évnek az üzleti forgalmát fel kell szorozni az ágazatra relevánsnak ítélt számmal (szorzószámmal), és az eredményből ki kell vonni a kötelezettségek nettó értékét.
- (127) Mindhárom módszer (a jövőbeli EBITDA, pénzforgalom vagy üzleti forgalom) előrejelzéseket alkalmaz. A szóban forgó esetben nem minden olyan becslési módszer alkalmazható eredményesen, amely az üzleti tervben szereplő előrejelzésekre épül. Tekintettel a vállalat tervezett azonnali privatizációjára, csak az új tulajdonos lesz abban a helyzetben, hogy meghatározhassa a vállalat jövőbeli üzleti stratégiáját, ezért az említett módszerek alkalmazásához szükséges vonatkozó üzleti tervbeli előrejelzések nem állnak rendelkezésre, és nem is jelezhetők előre⁽³⁴⁾. Mivel az új tulajdonosnak jelentős beruházásokat kell végrehajtania, a vállalat korábbi eredményei alapján sem készíthetők a jövőre vonatkozó becslések.

- (128) A Bizottság úgy véli, hogy ilyen körülmények között a román állam összesített, azaz az AVAS és a Gazdasági Minisztérium együttes részesedése értékének megbecslésére kizárólag két módszer áll rendelkezésre: a tőkepiaci érték és a vállalati érték. Meg kell jegyezni, hogy a tőkepiaci érték meghatározásához használt paramétereket a vállalati érték is tartalmazza.

- (129) A tőkepiaci érték a részvényárfolyamnak és a kibocsátott részvények számának szorzata, amely megadja a vállalat forgalomban lévő részvényeinek teljes értékét. Ez a mérőszám a vállalat saját tőkéjének általánosan elfogadott értékét tükrözi, és ezért a vállalat nettó értéke nyilvános megítélésének helyettesítőjeként használható.

⁽³¹⁾ A [10]–[20] %-os behajtási arány alacsonyabb a korábban kiszámított [15]–[25] %-os aránynál, mivel időközben az AVAS által felszámított – biztosíték nélküli követelésnek számító – további kamatok is figyelembe vették.

⁽³²⁾ 10,7 %-os diszkontrátával 2011. június 30-i jelenértékre diszkontálva; a diszkontrátát a Roland Berger tanácsadó cég 2011. április 13-i, a román hatóságok által a Bizottságnak 2011. április 14-én benyújtott tanulmányában meghatározott súlyozott átlagos tőke-költség (WACC) értéke.

⁽³³⁾ Lásd a 32. lábjegyzetet.

⁽³⁴⁾ Noha az eredeti bejelentéshez Románia mellékelte üzleti tervet, az abban szereplő pénzügyi előrejelzések jelentős, 424 millió EUR összegű beruházásokon alapultak, ezért a jelenlegi helyzetben, miután az állam visszavonta a további beruházási terveket, ezekre az előrejelzésekre nem lehet támaszkodni.

(130) Az Oltchim tőkepiaci értékét a bukaresti tőzsdén ⁽³⁵⁾ 44 hónapos időszakban (2008–2011. augusztus) megfigyelt részvényárfolyam alapján számították ki. Ez az időszak kellően hosszú ahhoz, hogy érvényesnek lehessen tekinteni, és a vonatkozó tőkepiaci érték egyben azt is jól jelzi, mennyit hajlandó fizetni a piac a vállalatért.

(131) Ebben az összefüggésben a Bizottság pozitív tényezőként megjegyzi, hogy a részvényárfolyam a közelmúltbeli 2011. május–augusztus közötti időszakban minden esetben meghaladta a 44 havi átlagot. Pontosabban, míg a 44 havi átlagos részvényenkénti árfolyam 0,53 RON, addig 2011 júliusában a részvényenkénti ár a 2,05 RON-t is elérte ⁽³⁶⁾. Ennélfogva a piaci érték meghatározásához használt adatok visszafogottnak tekinthetők.

(132) Ezenfelül a 2011 szeptembere (a Raiffeisen tanulmányában feltüntetett utolsó adattartomány) óta tapasztalható árfolyamváltozást illetően a Bizottság kedvező fejleményként megjegyzi, hogy a közelmúltban (2011. október közepe óta) a részvényárfolyam jelentősen nőtt, és tartósan meghaladja a tőkepiaci érték képletében alkalmazott 0,53 RON súlyozott átlagárát.

1. ábra

Az Oltchim részvényárfolyamának alakulása a bukaresti tőzsdén 2011. február 23. és 2012. február 23. között

Forrás: <http://www.bvb.ro/ListedCompanies/SecurityDetail.aspx?s=OLT&t=0>

(133) A tervezett adósságkonverziót megelőzően az Oltchim súlyozott átlagos tőkepiaci értéke ⁽³⁷⁾ a megfigyelt

⁽³⁵⁾ Ebben az időszakban a kereskedésbe bevont részvények összes részvényhez viszonyított aránya havi 0,01 % és 13,45 % között változott.

⁽³⁶⁾ A 2011. február – 2012. február közötti időszakban az 52 hetes csúcserőérték a részvényenkénti 2,21 RON-t is elérte.

⁽³⁷⁾ A súlyozott átlagérték kiszámítása a kereskedésbe bevont részvény-mennyiség alapján történt.

időszakban (2008. január – 2011. augusztus) 45 millió EUR volt, és a megfigyelt időszak utolsó három hónapjában (2011. június–augusztus) folyamatosan meghaladta a 100 millió EUR-t. A tőkepiaci érték ennél fogva egyértelműen magasabb az Oltchim felszámolási értékénél ([10]–[40] millió EUR), ami az első arra utaló jel, hogy az állami részesedés privatizáció keretében történő értékesítése előnyösebb a vállalat felszámolásánál.

(134) A második alkalmazható módszer a vállalati érték. A vállalati érték a vállalat értékének mértékegysége, amelyet gyakran alkalmaznak az egyszerű tőkepiaci érték helyett, mivel az a megítélések szerint pontosabb képet ad a vállalkozás értékéről. A vállalati érték a vállalat tőkepiaci értékének és nettó pénzügyi kötelezettségeinek összege. A Raiffeisen Capital ezt a módszert alkalmazta.

(135) A tőkepiaci érték kiszámítását követően a vállalati érték másik összetevője, a nettó kötelezettség a vállalat összes pénzügyi kötelezettségének összegeként számítható ki (ez az összes kamattal terhelt vállalati kötelezettség – azaz a banki hitelek és a lejárt/átütemezett kötelezettségek) ⁽³⁸⁾.

(136) Ezt követően kiszámítható a 44 hónapos időszakra vetített medián, átlagos és súlyozott átlagos vállalati érték, valamint a részvényenkénti vállalati érték. A jelentés ezt két forgatókönyvre: a megállapodás szerint kamattal növelt, illetve a kamat nélküli adósságra vonatkozóan is megtette.

(137) Ezzel összefüggésben a Bizottság úgy véli, hogy a megállapodás értelmében felszámított kamatot a vállalati érték kiszámításakor nem kellene figyelembe venni, mivel *ceteris paribus*, ha az adósság nő, a saját tőke csökken. Ez a hatás egymással ellentétes, ezért elvben nem módosítják a vállalati értéket. A kamat ismeretében a piac megfelelő mértékben csökkentené a részvényárfolyamot. A szóban forgó ügyben azonban a kamatösszeg hozzáadása utólag történt, és azzal a piac nem számolt. Ennélfogva az értékelés időpontjában a piac rendelkezésére álló akkori információkat kell figyelembe venni.

(138) E megfontolások fényében a megfigyelt időszakra vonatkozóan a következő részvényenkénti vállalati értékek kiszámítására került sor:

⁽³⁸⁾ A kisebbségi részesedések és az elsőbbségi részvények tétele nulla, továbbá az elhanyagolható összegű pénzeszközöket és pénzeszköz-egyenértékeseket a nettó kötelezettségek kiszámításakor nem vettük figyelembe.

3. táblázat

Az Oltchim megfigyelt időszakra vonatkozóan kiszámított részvényenkénti vállalati értéke

Időszak	Részvények száma	Átlagos részvényár-folyam	Tőkepiaci érték (részvényár-folyam x részvények száma)	Nettó kötelezettség (ezer RON)	Vállalati érték (tőkepiaci érték + nettó kötelezettség) (ezer RON)	Részvényenkénti vállalati érték
2008. jan.	343 023 858	1,10	378	[1 200]–[1 400]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2008. febr.	343 023 858	0,91	314	[1 200]–[1 400]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2008. márc.	343 023 858	0,81	279	[1 200]–[1 400]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2008. ápr.	343 023 858	0,87	300	[1 200]–[1 400]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2008. máj.	343 023 858	1,04	358	[1 300]–[1 500]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2008. jún.	343 023 858	0,96	330	[1 300]–[1 500]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2008. júl.	343 023 858	0,72	247	[1 300]–[1 500]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2008. aug.	343 023 858	0,63	216	[1 300]–[1 500]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2008. szept.	343 023 858	0,47	160	[1 300]–[1 500]	[1 500]–[1 600]	[4]–[6]
2008. okt.	343 023 858	0,37	127	[1 300]–[1 500]	[1 500]–[1 600]	[4]–[6]
2008. nov.	343 023 858	0,21	71	[1 200]–[1 400]	[1 400]–[1 500]	[4]–[6]
2008. dec.	343 023 858	0,16	54	[1 400]–[1 600]	[1 400]–[1 500]	[4]–[6]
2009. jan.	343 023 858	0,15	51	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2009. febr.	343 023 858	0,13	45	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2009. márc.	343 023 858	0,15	53	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2009. ápr.	343 023 858	0,25	84	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2009. máj.	343 023 858	0,27	93	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
2009. jún.	343 023 858	0,30	104	[1 400]–[1 600]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2009. júl.	343 023 858	0,33	113	[1 400]–[1 600]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2009. aug.	343 023 858	0,32	109	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2009. szept.	343 023 858	0,28	96	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2009. okt.	343 023 858	0,27	91	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2009. nov.	343 023 858	0,23	79	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2009. dec.	343 023 858	0,26	89	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2010. jan.	343 023 858	0,23	79	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2010. febr.	343 023 858	0,22	77	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2010. márc.	343 023 858	0,27	92	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
2010. ápr.	343 023 858	0,31	105	[1 600]–[1 800]	[1 800]–[1 900]	[4]–[6]
2010. máj.	343 023 858	0,22	76	[1 600]–[1 800]	[1 800]–[1 900]	[4]–[6]
2010. jún.	343 023 858	0,21	71	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
2010. júl.	343 023 858	0,18	62	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
2010. aug.	343 023 858	0,19	64	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
2010. szept.	343 023 858	0,19	66	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
2010. okt.	343 023 858	0,22	76	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
2010. nov.	343 023 858	0,22	75	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[4]–[6]
2010. dec.	343 023 858	0,20	69	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]
2011. jan.	343 023 858	0,21	74	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]

Időszak	Részvények száma	Átlagos részvényárfolyam	Tőkepiaci érték (részvényárfolyam x részvények száma)	Nettó kötelezettség (ezer RON)	Vállalati érték (tőkepiaci érték + nettó kötelezettség) (ezer RON)	Részvényenkénti vállalati érték
2011. febr.	343 023 858	0,26	88	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]
2011. márc.	343 023 858	0,30	102	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]
2011. ápr.	343 023 858	0,44	152	[2 000]–[2 200]	[2 100]–[2 200]	[5]–[7]
2011. máj.	343 211 383	0,77	265	[2 000]–[2 200]	[2 300]–[2 400]	[5]–[7]
2011. jún.	343 211 383	1,61	551	[2 000]–[2 200]	[2 600]–[2 700]	[6]–[8]
2011. júl.	343 211 383	2,05	702	[2 000]–[2 200]	[2 800]–[2 900]	[6]–[8]
2011. aug.	343 211 383	1,32	452	[2 000]–[2 200]	[2 600]–[2 700]	[6]–[8]

- (139) A fenti táblázat alapján kiszámították a részvényenkénti medián, átlagos és súlyozott átlagos vállalati értéket.

4. táblázat

Az Oltchim medián, átlagos és súlyozott átlagos részvényenkénti vállalati értéke

	Részvényárfolyam	Részvényenkénti vállalati érték
Medián	[0,10]–[0,30]	[4]–[6]
Átlagos	[0,30]–[0,50]	[4]–[6]
Súlyozott átlagos	[0,40]–[0,60]	[4]–[6]

- (140) A fenti módszerrel kiszámított (medián, átlagos és súlyozott átlagos) vállalati érték felhasználásával ezt követően meghatározható az állami részesedés adósságkonverzió utáni értéke, amelyhez a vállalati értékből ki kell vonni a konverzió után fennmaradó vállalati kötelezettség értékét; ez a tartozás a vállalat kötelezettsége marad, amelyet a vállalatnak törlesztenie kell.

- (141) A kapott eredmény a teljes saját tőke piaci értéke, az 5. táblázat szerint.

5. táblázat

A saját tőke piaci értékének kiszámítása a vállalati érték módszere alapján

A teljes saját tőke piaci értékének kiszámítása az adósságkonverzió után	Forgatókönyvek		
	Vállalati érték a 44 havi medián részvényárfolyam alapján	Vállalati érték a 44 havi átlagos részvényárfolyam alapján	Vállalati érték a 44 havi súlyozott átlagos részvényárfolyam alapján
Részvényenkénti vállalati érték (RON)	[4]–[6]	[4]–[6]	[4]–[6]
Részvények száma a konverzió előtt	343 211 383	343 211 383	343 211 383
Vállalati érték (millió RON)	[1 700]–[1 800]	[1 800]–[1 900]	[2 000]–[2 100]
Nettó kötelezettség az adósságkonverzió után (millió RON)	[1 600]–[1 700]	[1 600]–[1 700]	[1 600]–[1 700]
Saját tőke piaci értéke (millió RON)	[100]–[200]	[200]–[300]	[400]–[500]
Saját tőke piaci értéke (millió EUR)	[20]–[30]	[50]–[60]	[90]–[100]

- (142) A fent ismertetett számításban használt nettó pénzügyi kötelezettségek tekintetében elvben a számítás mindkét lépéséhez, azaz i. a vállalati érték képletének kiszámításához és ii. ezt követően a saját tőke piaci értékét megadó kivonáshoz egyaránt a vállalat kötelezettségeinek piaci értékét kell alapul venni.
- (143) Ugyanakkor a Bizottság először is megjegyzi, hogy mivel az Oltchim adósságával nem kereskednek, illetve helyi adósságkereskedési piac hiányában, rendkívül nehéz meghatározni az érintett adósság piaci árát. Ehelyett a vállalat adósságkonverzió előtti és utáni minősítésének meghatározásával lehetőség van az adósság elméleti piaci értékének kiszámítására. A minősítés alapján ezt követően megbecsülhető a nemteljesítés valószínűsége, ez az érték pedig felhasználható az adósság becsült piaci értékének kiszámításához. Ilyen minősítések hiányában a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a számítás nem végezhető el, valamint, hogy egy rosszul megbecsült piaci érték alkalmazása súlyos hibákhoz vezethet.
- (144) Másodszor, feltételezve, hogy a nettó kötelezettséget a konverzió előtt és után ugyanúgy a könyv szerinti értékre diszkontálva értékesítik, a számítás eredményei a diszkontálás mértékétől függetlenül értelemszerűen egyáltalán nem változnának. A nettó pénzügyi kötelezettség értékének változása ennél fogva a tőkepiaci értékben minden esetben arányos, ellentétes előjelű változást idézne elő. A kötelezettség könyv szerinti vagy piaci értékének hozzáadásából eredő hatás egyaránt semleges, mivel a vállalati érték kiszámításakor a kötelezettség értékét először hozzá kell adni, majd a részvények új tőkepiaci értékének kiszámításakor ki kell vonni.
- (145) Harmadszor, feltételezve, hogy a konverzió után fennmaradó kötelezettséget a konverzió előtt alkalmazottól eltérő diszkontálással értékesítik, a számítás csak akkor lenne használható, ha figyelembe venné, hogy a hitel-tőke-konverziót követően a fennmaradó kötelezettség piaci értéke valószínűleg továbbra is alacsonyabb lenne annak könyv szerinti értékénél, de mindenképpen meghaladná a kötelezettség konverzió előtti piaci értékét. Mivel azonban az említett diszkontráták meghatározásának nincs alapja, e diszkontráták változásainak hatása nem szimulálható, mivel ehhez túlságosan sok paraméter egyidejű módosítására lenne szükség.
- (146) Másrészt a Bizottság megjegyzi, hogy az Oltchim pénzügyi kimutatásait a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokkal összhangban készítették el, és azok auditját a KPMG független könyvvizsgáló vállalat végezte. A pénzügyi kimutatásokban a pénzügyi kötelezettségeket az IAS 39. standard előírásaival összhangban azok valós értékén tüntették fel. Az IAS 39. standard meghatározása szerint a valós érték az az összeg, amelyért jól tájékozott, ügyleti szándékkal rendelkező felek között szokásos versenyfeltételek mellett egy eszközt el lehet cserélni, vagy egy kötelezettséget rendezni lehet. Ennek alapján a KPMG tanúsította, hogy a vállalat hosszú lejáratú kötelezettségeinek valós értéke nem tér el jelentősen azok könyv szerinti értékétől.
- (147) A fenti megfontolások fényében a Bizottság úgy véli, hogy a tőkepiaci érték kiszámításához helyénvaló a kötelezettség könyv szerinti értékét alkalmazni.
- (148) A számítás megbízhatóságának ellenőrzése érdekében ugyanakkor a Bizottság ezenfelül érzékenységvizsgálatot is végzett, azaz meghatározta azt a nettó kötelezettség konverzió előtti könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti százalékos különbséget, amely kiegyenlítené az állami részesedés konverzió utáni jelenértékét és a felszámolási értéket, abból a feltételezésből kiindulva, hogy a kötelezettség piaci értéke a hitel-tőke-konverziót követően megegyezik majd annak könyv szerinti értékével. Ez a százalékos érték a kötelezettség piaci értékének becslésekor egyfajta hibahatárnak tekinthető.
- (149) A Bizottság véleménye szerint a forgatókönyvek (a medián, átlagos és súlyozott átlagos értéken alapuló vállalati érték) közül a súlyozott átlagos értéken alapuló a legpontosabb, mivel ebben az esetben az értékeket a kereskedésbe bevont részvények mennyisége szerint súlyozzák. E forgatókönyv esetében a fent említett hibahatár 15 %. A Bizottság megállapítja, hogy ez a hibahatár kellően nagy, ezért úgy tekinthető, hogy a vállalati érték kiszámítása megbízható adatokon alapul.
- (150) Következésképpen, a saját tőke piaci értékének kiszámítását követően a teljes saját tőke piaci értékéből kiszámítható a konverzió utáni állami részesedés értéke, mégpedig az állami részesedés mértéke alapján, amely az adósságkonverzió után a következőképpen alakul ⁽³⁹⁾:

6. táblázat

A román állam részesedése az Oltchimben a tervezett adósságkonverzió előtt és után

	Részesedés az adósságkonverzió előtt	Részesedés az adósságkonverzió után A konvertált adósság az AVAS kamatokkal növelt követelését foglalja magában
AVAS	0 %	[80]–[100] %
Gazdasági Minisztérium	54,81 %	[0]–[5] %
Állam összesen:	54,81 %	[80]–[100] %

- (151) Ennek következtében az AVAS főkövetelésének és a megállapodás értelmében felszámított kamatoknak a konverzióját követően az Oltchim saját tőkéjének piaci értéke [20]–[30] és [90]–[100] millió EUR között lesz, amelynek alapján az együttes állami részesedés ([80]–[100] %) jelenértéke ⁽⁴⁰⁾ [15]–[30] és [75]–[90] millió EUR között alakul. Az alábbi 7. táblázat összefoglalja a különböző forgatókönyvekre vonatkozóan kiszámított vállalati értékeket, és összeveti azokat a felszámolás esetén alkalmazandó értékekkel.

⁽³⁹⁾ Az elemzés céljából a jelentés nem vette figyelembe a magánrészvényeseknek a tőkeemelésben történő esetleges szerepvállalását, mivel ennek a román állam részesedésének értékére gyakorolt hatása semlegesnek tekinthető.

⁽⁴⁰⁾ A felszámolási értékhez hasonlóan 10,7 %-os diszkontrátával 2011. június 30-i értékre diszkontálva.

7. táblázat

Az adósságkonverziót követő privatizáció, illetve a felszámolási forgatókönyv összehasonlítása a vállalati érték módszere alapján

Várható állami bevétel (millió EUR)	Adósságkonverzió és azonnali privatizáció			A felszámolásból származó bevételek nettó jelenértéke	Összehasonlítás
	Vállalati érték a 44 havi medián részvényárfo- lyam alapján	Vállalati érték a 44 havi átlagos részvényárfo- lyam alapján	Vállalati érték a 44 havi súlyo- zott átlagos részvényárfo- lyam alapján		
Saját tőke piaci értéke	[20]–[30]	[45]–[60]	[90]–[100]		
Együttes állami részesedés piaci értéke	[15]–[40]	[45]–[60]	[80]–[100]		
Együttes állami részesedés (98,4 %) nettó jelenértéke	[15]–[40]	[30]–[50]	[75]–[90]	[10]–[40]	Felszámolás < Adósság- konverzió és privatizáció
Az AVAS részesedésének (96,54 %) nettó jelenértéke	[15]–[40]	[30]–[50]	[70]–[80]	[10]–[40]	Felszámolás < Adósság- konverzió és privatizáció
A Gazdasági Minisztérium részesedésének (1,9 %) nettó jelenértéke	[0]–[1]	[0]–[1]	[1]–[2]	[0]–[1]	Felszámolás < Adósság- konverzió és privatizáció

- (152) Valamennyi vállalatértékelési forgatókönyv esetében mind az AVAS, mind a Gazdasági Minisztérium mint állami részvényes számára kedvezőbb eredménnyel jár az adósságkonverziót követő privatizáció, mint a vállalati felszámolása. Az adósságkonverziót követően a jelenlegi állami részvényes, a Gazdasági Minisztérium részesedése csökkenni fog, ami a hitelező AVAS számára így [80]–[100] %-os részesedést eredményez. A Minisztériumnak azonban nincs oka arra, hogy kifogásolja az adósságkonverziót, mivel felszámolás esetén a vállalati részesedése után semmilyen pénzeszközhöz nem jutna. Az AVAS állami hitelező még a legalacsonyabb becült vállalati értékkel rendelkező forgatókönyv esetében is több bevételre számíthat, mint a vállalat felszámolására vonatkozó döntés esetén ([10]–[30] millió EUR szemben [10]–[30] millió EUR-val).
- (153) A fenti eredmények alapján megállapítható, hogy amennyiben a vállalatot az adósságkonverziót követően rövid határidőn belül teljes körűen privatizálják, a bejelentett intézkedés (adósságkonverziót követő teljes körű privatizáció) nem biztosít előnyt az Oltchim számára, mivel ez az intézkedés lehetővé teszi, hogy az AVAS állami hitelező nagyobb összeget követeljen vissza annál, mint amelyre a vállalat felszámolás alá helyezése esetén lehetősége volna. E tekintetben a Bizottság tudomásul veszi a román hatóságok által a vállalat 2012. május 31-ig történő teljes körű privatizációjára vonatkozóan tett kötelezettségvállalást (lásd a fenti 17 és 73 preambulumbekendést).
- (154) A Bizottság úgy véli, hogy a tőkepiaci érték módszerén, valamint a vállalati érték módszerén alapuló mennyiségi értékelést a független szakértő által nem számszerűsített következő két érv is alátámasztja.
- (155) Először is, az értékelés a tőzsdei árfolyamot veszi alapul. Mivel azonban az Oltchim belüli állami részesedést egy egységként fogják értékesíteni, a vevő irányítási jogot szerez a vállalatban belül. A vevő tehát hajlandó lesz a részesedésért az irányítási jogokhoz fűződő felárat fizetni, amint az a hasonló ügyletek esetében bevett gyakorlat.
- (156) Másodszor, a Bizottság megjegyzi, hogy a PCC 2007-ben hajlandó volt 7,5 millió EUR-t fizetni az Oltchim belüli 12 %-os tényleges részesedésért, majd 2011-ben 2,6 millió EUR-ért további 3,6 %-os részesedést vásárolt a vállalatban. Ez egyrészt azt jelzi, hogy egy magánbefektető megítélése szerint 2007 és 2011 között nőtt az Oltchim értéke (hiszen hajlandó volt magasabb részvényenkénti árat fizetni), valamint hogy a 2011. évi ügylet alapján a teljes részvényállomány (100 %) értéke 73 millió EUR-ra tehető, amely számottevően magasabb a felszámolási értéknél.

IX.4. Az előnnyel kapcsolatos feltételre vonatkozó következtetés

- (157) Figyelembe véve a fenti megállapításokat, azaz azt, hogy i. a vállalat számára nem biztosított jogtalan előnyt az, ahogyan a hatóságok a bejelentett intézkedés tárgyát képező köztartozás behajtását illetően eljárak, és ii. az adósságkonverzió önmagában nem juttatja jogtalan előnyhöz a vállalatot, a Bizottság megállapítja, hogy az előnnyel kapcsolatos feltétel a jelenleg bejelentett (a korábbi 1. és 3. intézkedés összevonásából származó) intézkedés esetében nem teljesül. E megállapítás fényében az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdéséből eredő állami támogatási fogalom meghatározásában foglalt további együttes feltételeket a jelenleg bejelentett intézkedés értékelésekor nem kell vizsgálni.

X. KÖVETKEZTETÉS

- (158) Az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése értelmében a 2. intézkedés (az állami kezességvállalás) tekintetében megindított hivatalos vizsgálati eljárás az említett intézkedés visszavonását követően okafogyottá vált, ezért azt meg kell szüntetni.
- (159) A jelenleg bejelentett intézkedés (a korábbi 1. és 3. intézkedés együtt) nem tartalmaz az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatást.
- (160) Ez a megállapítás Románia arra irányuló határozott szándékán alapul, hogy az Oltchimban fennálló részesedését maradéktalanul értékesíteni kívánja, amint arról Emil Boc miniszterelnök 2011. október 21-i levele tájékoztatott, és amint azt Ungureanu miniszterelnök 2012. február 16-i levele ismét megerősítette,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Bizottság úgy határozott, hogy az Oltchim javára nyújtott, bejelentett állami kezességvállalás (2. intézkedés) tekintetében lezárja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást, tekintettel arra, hogy Románia visszavonta bejelentését, és megszüntette az intézkedést.

2. cikk

A Románia által 2009. július 17-én bejelentett, majd 2011. június 22-én, 2011. szeptember 9-én, 2011. október 21-én és 2012. február 16-án módosított 1. intézkedés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében nem minősül állami támogatásnak.

3. cikk

A Románia által 2007-ben megvalósított 3. intézkedés nem minősül az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak.

4. cikk

Ennek a határozatnak Románia a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2012. március 7-én.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2013. január 23.)

a Hollandia által végrehajtott SA.24123. (2012/C) (korábbi 2011/NN.) számú állami támogatásról A leidschendam-voorburi önkormányzat általi, állítólagosan a piaci ár alatt történt földterület-értékesítés

(az értesítés a C(2013) 87. számú dokumentummal történt)

(Csak a holland nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2013/247/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután az említett rendelkezéseknek megfelelően felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ⁽¹⁾, és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. ELJÁRÁS

- (1) A Stichting Behoud Damplein Leidschendam (Leidschendam-Damplein Védelméért Alapítvány, a továbbiakban: az alapítvány), amely a Leidschendam-Voorburg településen (Hollandia) található Damplein lakóinak érdekvédelmére jött létre 2006-ban, 2007. szeptember 10-i levelében panasszal fordult a Bizottsághoz a Leidschendam-Voorburg település által több magánféllel együttműködésben kidolgozott ingatlanprojekt keretében nyújtott feltételezett állami támogatás miatt.
- (2) A Bizottság 2007. október 12-i levelében továbbította a panaszt mérlegelésre a holland hatóságoknak, és bizonyos kérdések megválaszolását kérte. A holland hatóságok 2007. december 7-i levelükben válaszoltak. A Bizottság 2008. április 25-én, 2008. szeptember 12-én, 2009. augusztus 14-én, 2010. február 12-én és 2011. augusztus 2-án további tájékoztatást kért a holland hatóságoktól. A holland hatóságok ezekre a kérelmekre 2008. május 30-án, 2008. november 7-én, 2009. október 30-án, 2010. április 12-én, 2011. szeptember 29-én, illetve 2011. október 3-án válaszoltak. A Bizottság szolgálatai 2010. március 12-én találkoztak a holland hatóságokkal, majd egy 2010. augusztus 30-i levélben kiegészítő információkat kaptak.

- (3) A Bizottság 2012. január 26-i levelében értesítette Hollandiát arról, hogy az ingatlanprojekt keretében hozott intézkedések egyikével kapcsolatosan az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 108. cikkének (2) bekezdése ⁽²⁾ szerinti eljárás megindításáról határozott. Az eljárást megindító bizottsági határozatot (a továbbiakban: az eljárást megindító határozat) az Európai Unió Hivatalos Lapjában ⁽³⁾ közzétette. A Bizottság a határozatban felkérte az érdekelt feleket, hogy tegyék meg az intézkedés előzetes bizottsági értékelésére vonatkozó észrevételeiket.

- (4) Miután a Bizottság kétszer meghosszabbította az észrevételek megtételére vonatkozó határidőt, és 2012. március 12-én az intézkedés kedvezményezettjének jelenlétében ülésre került sor a Bizottság szolgálataival, a holland hatóságok 2012. április 18-i levelükben közölték észrevételeiket az eljárást megindító határozattal kapcsolatban.

- (5) Az alapítvány 2012. április 16-án küldte meg a Bizottságnak az eljárást megindító határozattal kapcsolatos észrevételeit. A Bizottság az észrevételek betekintheső változatát 2012. május 16-án továbbküldte a holland hatóságoknak. A holland hatóságok 2012. június 14-én ismertették álláspontjukat az alapítvány által megtett észrevételekkel kapcsolatban.

2. AZ INTÉZKEDÉSEK ISMERTETÉSE**2.1 Kedvezményezettek és érintett felek**

- (6) Az intézkedések kedvezményezettje a Schouten-de Jong Bouwfonds egyesülés (a továbbiakban: az SJB). Az egyesülést a Schouten & De Jong Projectontwikkeling BV (a továbbiakban: Schouten de Jong) és a Bouwfonds Ontwikkeling BV (a továbbiakban: Bouwfonds) hozta létre a kifogásolt ingatlanprojekt végrehajtása céljából. Az egyesülés nem rendelkezik a holland jog szerinti jogi személyiséggel.

⁽²⁾ Az EK-Szerződés 87. és 88. cikke 2009. december 1-jei hatállyal az EUMSZ 107., illetve 108. cikkévé vált. A megfelelő cikkek rendelkezései tartalmukat tekintve azonosak. E határozat alkalmazásában az EUMSZ 107. és 108. cikkére történő hivatkozásokat – adott esetben – az EK-Szerződés 87., illetve 88. cikkére történő hivatkozásként kell érteni. Az EUMSZ terminológiai változtatásokat is tartalmaz, például az „a Közösség” és a „Közösség” kifejezések, továbbá azok toldalékolt alakjai helyébe az „az Unió”, illetve az „Unió” kifejezés és annak megfelelően toldalékolt alakjai, a „közös piac” kifejezés és annak toldalékolt alakjai helyébe pedig a „belső piac” kifejezés, illetve annak megfelelően toldalékolt alakjai léptek. E határozatban az EUMSZ terminológiáját alkalmazzuk.

⁽³⁾ Lásd a 1. lábjegyzetet.

⁽¹⁾ HL C 86., 2012.3.23., 12. o.

- (7) Emellett az intézkedések kedvezményezettjének tekintendők az SJB egyesülés tagjai, azaz a Schouten de Jong, valamint a Bouwfonds vállalkozás is ⁽⁴⁾.
- (8) A voorburgi (Hollandia) székhelyű Schouten de Jong ingatlanfejlesztéssel foglalkozik a hollandiai Leidschendam és környékén. A vállalkozás árbevétele 2011-ben 60 millió EUR volt.
- (9) A delfti (Hollandia) székhelyű Bouwfonds a Rabo Vastgoed leányvállalata, és a legnagyobb hollandiai ingatlanfejlesztőnek számít, valamint a három legjelentősebb európai ingatlanpiaci szereplő egyike. A Bouwfonds elsősorban Hollandiában, Németországban és Franciaországban fejti ki tevékenységét. Árbevétele 2011-ben 1,6 milliárd EUR volt.
- (10) Leidschendam-Voorburg a hollandiai Dél-Holland tartományban, Hága közelében fekszik.
- (11) Leidschendam-Voorburg önkormányzata (a továbbiakban: az önkormányzat) a kifogásolt ingatlanprojekt projekt-előkészítési szakaszának végrehajtására az SJB-vel közmagán társulást (a továbbiakban: PPP) hozott létre, amely közkereseti társaság formájában valósult meg. Ennek alapján a PPP-ben részt vevő felek 50–50 %-ban viselték a projekt projekt-előkészítési szakaszának költségeit és kockázatait. A PPP határozatait egyhangúlag hozta. A holland hatóságok tájékoztatása szerint az SJB PPP-megállapodásból eredő kötelezettségeinek teljesítésért a Schouten de Jong és a Bouwfonds egyetemlegesen felelős ⁽⁵⁾.

2.2 Ingatlanprojekt

- (12) A képviselő-testület 2004. április 6-án elfogadta a „Concept Grondexploitatie Masterplan Damcentrum” és a „Concept Masterplan Damcentrum” dokumentumot, amelyek keretmegállapodásként szolgálnak Leidschendam városközpontjának megújításához (a továbbiakban: a Leidschendam Centrum projekt) ⁽⁶⁾. A Leidschendam

Centrum projekt mintegy 20,7 hektárnyi területre terjed ki, és a következő munkákat öleli fel: mintegy 280, túlnyomórészt szociális lakás lebontása, közterület- és közművelőújítás (csatornahálózat, útburkolat, világítás stb.), körülbelül 600 új lakás (szociális és piaci bérlakás) megépítése, mintegy 3 000 m² kereskedelmi terület (üzlethelyiségek), valamint egy kétszintes mélygarázs létrehozása, továbbá egy iskola elköltöztetése és újjáépítése. A Leidschendam Centrum projekt különböző alprojektekből állt: ezek egyike volt a Dampleint érintő ingatlanprojekt (a továbbiakban: a Damplein-projekt).

2.2.1 Építési szakasz

- (13) Az önkormányzat a Leidschendam Centrum projekt megvalósítása érdekében 2004. szeptember 9-én együttműködési megállapodást kötött több, magánszférahoz tartozó projektfejlesztővel, köztük az SJB-vel (a továbbiakban: a 2004. évi együttműködési megállapodás). Ebben a 2004. évi együttműködési megállapodásban rögzítették, hogy a tervezett ingatlanokat a magánszférabeli projektfejlesztők a Leidschendam Centrum projekt rájuk eső tervreze tekintetében saját felelősségükre és kockázataikra építik fel és értékesítik.
- (14) A 2004. évi együttműködési megállapodás értelmében az építkezést azután kellett megkezdeni, miután megtörtént az építési terület előkészítése (lásd a (22) preambulumbekendést), valamint a szükséges építési engedélyek beszerzése. A megállapodás azonban lehetőséget biztosított arra, hogy a magánszférabeli fejlesztők mindaddig elhalasszák a piaci bérlakások megépítését, amíg nem sikerül előértékesíteniük a szóban forgó részfelhelyezimen megépítendő lakások (akár a szociális lakásokat is beleértve) 70 %-át (a 2004. évi együttműködési megállapodás 7.5. cikke, a továbbiakban: a 70 %-os előírás). Ez a 70 %-os előírás korántsem számít szokatlanoknak a hollandiai építési szerződések gyakorlatában, és a célja az, hogy korlátozza azt a projektfejlesztőkre háruló kockázatot, hogy az általuk megépített ingatlant esetleg mégsem sikerül eladni. A megállapodás az üzlethelyiségek és a mélygarázs esetében ezzel szemben nem biztosított lehetőséget az építkezés elhalasztására.

⁽⁴⁾ Következésképpen e határozat alkalmazásában az SJB-re történő hivatkozást egyúttal a Schouten de Jong és a Bouwfonds vállalkozásra történő hivatkozásként is kell érteni.

⁽⁵⁾ A 2004. november 22-i projekt-előkészítési célú PPP-megállapodás 4.1. cikke a következőképpen rendelkezik: „Az önkormányzat és az SJB a jelen megállapodás aláírásával közkereseti társaságot hoz létre. Eszerint a felek az említett időponttól egymással konzultálva, külön megkötendő területadási projektmegállapodások alapján közösen gondoskodnak a projekt-előkészítésről. A vonatkozó költségekért és kockázatokért 50 %-ban az SJB, 50 %-ban pedig az önkormányzat visel felelősséget. Az SJB ezen megállapodásból (az együttműködési megállapodásból és a projektmegállapodásból) fakadó kötelezettségeinek teljesítésért a Schouten és a Bouwfonds egyetemlegesen felelős.”

⁽⁶⁾ A projekt neve eredetileg Damcentrumproject volt, majd ezt 2005-ben megváltoztatták Leidschendam Centrum névre. E határozatban az ingatlanprojektet a „Leidschendam Centrum projekt” elnevezéssel jelöljük.

(15) Az SJB-nek mind a 2004. évi együttműködési megállapodás, mind egy másik, 2004. november 22-i projekt-megállapodás (a továbbiakban: az SJB-projektmegállapodás) értelmében összesen 242 lakást kellett megépítenie, amelyek közül eredetileg 74 épült volna meg a Dampleinen ⁽⁷⁾. Az SJB-nek emellett a Dampleinen ki kellett alakítania mintegy 2 400 m² üzlethelyiséget, valamint meg kellett építenie a mélygarázst, amelynek egy magán-célú (75 parkolóhely) és egy nyilvános részből (225 parkolóhely) kellett állnia. Az üzlethelyiségeket és a lakásokat egyaránt a mélygarázs fölé kellett megépíteni.

⁽⁷⁾ A Damplein végleges terveiben azonban már az állt, hogy az SJB-nek csak 67 lakást kell megépítenie.

- (16) Amint azt a holland hatóságok levelükben hangsúlyozták, az önkormányzat nem vett részt a projekt építési szakaszában, és nem viselt semmilyen kockázatot a lakások és az üzlethelyiségek értékesítését illetően. Az értékesítésből befolyó esetleges nyereség közvetlenül a magánszférabeli fejlesztőket illette meg. Meg kell azonban különböztetni a projekt építési szakaszát, valamint az úgynevezett projekt-előkészítési szakaszt: ez utóbbinak ugyanis az önkormányzat is részese volt azért, hogy az SJB-vel PPP-t alakított, és 50 %-ban maga viselte a PPP kockázatait (lásd a (18) preambulumbekendést).

2.2.2 Projekt-előkészítési szakasz

- (17) Az építkezés megkezdése előtt az ingatlanprojekt minden egyes része esetében meg kellett vásárolni a földterületet, fel kellett újítani a közcélú infrastruktúrát, és elő kellett készíteni az építési területet. Mivel várható volt, hogy a projekt-előkészítési szakasz jelentős költségekkel (a jelenlegi becslések szerint mintegy 30 millió EUR) és komoly kockázatokkal jár majd, az önkormányzat elhatározta, hogy e munkálatok elvégzéséhez PPP-t hoz létre az SJB-vel közösen⁽⁸⁾. Ennek érdekében 2004. november 22-én az önkormányzat és az SJB projekt-előkészítési célú PPP-megállapodást kötött (a továbbiakban: a projekt-előkészítési megállapodás).
- (18) Ebben meg állapodtak, hogy az SJB a projekt-előkészítési szakaszban való részvétel fejében megkapja a PPP bevételeinek egy részét, valamint átveszi a korábban az önkormányzatra eső telkek fejlesztési jogait⁽⁹⁾. A projekt-előkészítési megállapodás kimondta, hogy az önkormányzat és az SJB egyaránt közvetlen pénzügyi hozzájárulást nyújt a PPP-nek a projekt-előkészítési munkálatok végrehajtása érdekében⁽¹⁰⁾. A projekt-előkészítési megállapodásban a felek rögzítették továbbá, hogy az önkormányzat, illetve az SJB 50–50 %-ban viseli a projekt-előkészítési szakasz költségeit és kockázatait (a projekt-előkészítési megállapodás 4.1. cikke), a projekt-előkészítésből származó végső bevételeket, illetve veszteségeket pedig a 2004. évi együttműködési megállapodás szabályai szerint osztják fel (a 14.3. cikk). A 2004. évi együttműködési megállapodás erre vonatkozóan azt írta elő, hogy a projekt-előkészítési szakasz lezárultával keletkező esetleges negatív eredményt, illetve a pozitív eredmény 1 millió EUR-t meg nem haladó részét az önkormányzat és az SJB között egyenlően kell elosztani, míg pozitív eredmény esetén az említett összeget meghaladó rész az önkormányzat, az SJB és az ingatlanprojekt építési szakaszában részt vevő többi magánfél között oszlik meg (a 2004. évi együttműködési megállapodás 10.9. cikke).
- (19) A projekt-előkészítési szakaszhoz tartozott az építési terület előkészítése mellett a mélygarázs nyilvános

részének megépítése, ideiglenes hasznosítása és újratervezése, valamint az iskolaépület megépítése (a projekt-előkészítési megállapodás 4. cikke). Ezek vonatkozásában a PPP úgy állapodott meg az SJB-vel, hogy az SJB építi meg a nyilvános mélygarázst, amelyet a mélygarázs magáncélú részével szorosan összetartozónak tekintettek (a projekt-előkészítési megállapodás 9. cikke), és ennek fejében az SJB a PPP-től (2003. január 1-jei árakon) legfeljebb mintegy 4,6 millió EUR-t kap (az SJB-projekt-megállapodás 6. cikke). A mélygarázs magáncélú részének megépítését az SJB egymaga finanszírozta volna. A PPP az egész mélygarázst egy harmadik félnek akarta értékesíteni, és úgy tervezte, hogy az értékesítés bevételei a PPP-hez folynak be, amely azokat majd elosztja az önkormányzat és az SJB között.

- (20) Végül pedig a PPP-nek 50 %-ban hozzá kellett járulnia az iskolaépület és a Leidschendam Centrum projekt egy másik tervrésze megépítésének költségeihez is. A fennmaradó 50 %-ot közvetlenül az önkormányzatnak kellett finanszíroznia (a projekt-előkészítési megállapodás 8. cikke).
- (21) Amint az a (17)–(20) preambulumbekendésből kitűnik, a projekt-előkészítési szakasz költségei elsősorban a következőket foglalták magukban: a földterület megszerzésének költségei (amennyiben még nem állt az önkormányzat tulajdonában), az építési terület előkészítésének költségei, a mélygarázs nyilvános részének költségei, valamint az iskolaépítés költségeinek 50 %-a.
- (22) A tervek szerint a PPP-nek a projekt-előkészítési szakaszban mindenekelőtt abból kellett volna bevételhez jutnia, hogy a földterületet előkészítés után értékesíti a magánszférabeli projektfejlesztőknek, köztük az SJB-nek. Minden projektfejlesztőnek meg kellett vásárolnia a földterület rá eső részét, amelyen a lakásokat és az üzlethelyiségeket kellett felépítenie. A földterületek árát a 2004. évi együttműködési megállapodás 10. cikkében és 3A. mellékletében határozták meg. A 2004. évi együttműködési megállapodás kifejezetten kikötötte, hogy ezek az árak minimálárak, amelyek a tervezettnél nagyobb alapterület megvalósítása esetén emelkedhetnek. Az árak egy független szakértő 2003. március 11-i értékbecslésén alapultak, aki az említett dokumentumban jelezte, hogy piaci alapú árról volt szó. A földterület árát közvetlenül azután kellett kifizetni, hogy az érintett magánfejlesztő megkapta a szükséges építési engedélyeket, de legkésőbb a földterület jogi átruházásakor (a 2004. évi együttműködési megállapodás 10.5. cikke).
- (23) A PPP által a teljes Leidschendam Centrum projekt keretében az SJB-nek értékesített földterület árát (2003. január 1-jei árakon) minimálisan 18,5 millió EUR-ban állapították meg. A PPP által a Dampleinre vonatkozó tervrész keretében az SJB-nek értékesített földterület árát (2003. január 1-jei árakon) minimálisan 7,2 millió EUR-ban állapították meg, amelyet a kifizetés teljesítéséig évi 2,5 %-kal kellett indexálni.

⁽⁸⁾ Ez nyílt versenytárgyalás meghirdetése nélkül történt. Ez a határozat nem érinti a Bizottság nyílt versenytárgyalások szempontjaira vonatkozó esetleges vizsgálátát.

⁽⁹⁾ A „Grondexploitatie Masterplan Damcentrum” című dokumentum (2004. február 10.) 5.1.2. pontja.

⁽¹⁰⁾ A „Grondexploitatie Masterplan Damcentrum” című dokumentum (2004. február 10.) szerint az önkormányzatnak 7,3 millió EUR-val, míg az SJB-nek 2,6 millió EUR-val kellett hozzájárulnia a PPP-hez.

- (24) A PPP a fentiek mellett többletbevételre tett volna szert abból, hogy az egyes magánszférai projektfejlesztőknek a 2004. évi együttműködési megállapodás 10.3. cikke szerint projekt-előkészítési hozzájárulást és minőségi hozzájárulást számít fel⁽¹¹⁾. E hozzájárulások összegét a magánszférai projektfejlesztő által megépítendő lakások száma alapján állapították meg, de az összeget a ténylegesen megépített lakások száma alapján növelni vagy csökkenteni lehetett. A hozzájárulásokat legkésőbb 2004. július 1-jéig kellett befizetni egy összegben az érintett magánfejlesztő által a Leidschendam Centrum projekt keretében épített valamennyi lakásra vonatkozóan.
- (25) A Leidschendam Centrum projekt területén az SJB által megépítendő lakások utáni projekt-előkészítési hozzájárulás összegét (2003. január 1-jei árakon) mintegy 1,1 millió EUR-ban, a minőségi hozzájárulás összegét pedig mintegy 0,9 millió EUR-ban állapították meg, amelyeket a kifizetés teljesítéséig évi 2,5 %-kal kellett indexálni. A projekt-előkészítési hozzájárulás és minőségi hozzájárulás végleges összege a ténylegesen megépített lakások számától függött.
- 2.3 Visszamenőleges árendeménny és a hozzájárulások visszamenőleges elengedése**
- (26) 2004 márciusában úgy tervezték, hogy a Dampleinen tervezett építkezéseket 2005 novemberében kezdik meg. Az építkezés megkezdéséhez szükséges építési engedélyeket azonban végül – különböző, tagállami szintű bírósági eljárások miatt – jóval később, csak 2008 novemberében adták ki.
- (27) Az SJB 2007 februárjában megkezdte a lakások előértékesítését, ám az értékesítés során nehézségekbe ütközött, és végül a tervezett 67 lakásból mindössze 20-at tudott előértékesíteni. A szükséges építési engedélyek beszerzésének elhúzódása miatt ezeket az előértékesítési megállapodásokat 2008 szeptemberében megsemmisítették, így amikor az SJB ugyanazon év novemberében végül megkapta az építkezés megkezdéséhez szükséges engedélyeket, már egyetlen vevője sem volt a Dampleinen építendő lakásokra. Eközben kitört a pénzügyi válság, amely a holland ingatlanpiacot különösen komolyan sújtotta.
- (28) Az SJB a fentiek miatt közölte az önkormányzattal, hogy egyáltalán nem kezdi meg az építkezést, annak dacára, hogy a 2004. évi együttműködési megállapodás kizárólag a lakásokra vonatkozóan engedte meg az építkezés elhalasztását abban az esetben, ha azok kevesebb mint 70 %-át sikerül értékesíteni. Amint az a (14) preambulumbekzdésből kiderül, a 70 %-os előírás az üzlethelyiségek és a mélygarázs megépítésére nem vonatkozott.
- (29) 2008 őszén az SJB felajánlotta a PPP-nek, hogy az eredetileg (2003. január 1-jei árakon) megállapított 7,2 millió EUR helyett 4 millió EUR-t fizet a Dampleinen található földterületért, és 2009 áprilisában megkezdte az építkezést függetlenül attól, hogy hány lakást sikerült értékesíteni. Az SJB az árendeménny fejében hajlandó volt lemondani a 2004. évi együttműködési megállapodásban foglalt 70 %-os előírás szerinti jogáról. Az SJB felajánlotta továbbá, hogy keres olyan befektetőt, aki garantáltan megvásárolja az eladatlan lakásokat. A holland hatóságok szerint ez alacsonyabb árat eredményezett volna, mint ha a lakásokat közvetlenül magánszemélyeknek értékesítették volna.
- (30) 2008. december 18-án a PPP és az SJB elvi megállapodást kötött az árendeménnyről. Mielőtt azonban azt a képviselő-testület elé terjesztették volna elfogadásra, az önkormányzat független szakértőt bízott meg annak megvizsgálásával, hogy piaci alapúnak mondható-e az SJB által megállapított ár. A szakértő 2009. február 11-i értékbécslésében arra a következtetésre jutott, hogy a (2010. január 1-jei árakon számított) 4 millió EUR – amelyet a maradványérték módszerével állapítottak meg – 2010-ben a Dampleinen található földterület piaci alapú árának számít, figyelembe véve, hogy az SJB kötelezettséget vállalt arra, hogy az eladatlan lakásokat egy befektetőnek értékesíti, és beleegyezett abba, hogy az eredeti nyereség- és kockázati rátát 5 %-ról 2 %-ra csökkentse. Az értékbécslésben nem vették figyelembe a projekt-előkészítési hozzájárulás és a minőségi hozzájárulás csökkentését.
- (31) Az említett értékbécslés alapján – mivel az önkormányzat a holland hatóságok szerint további késedelemről tartott, és úgy ítélte meg, hogy az építési szakasz mielőbbi megkezdése közérdek – a képviselő-testület 2009. március 10-i ülésén úgy határozott, hogy a PPP hozzájárul a Dampleinen található földterületre vonatkozó, eredetileg a 2004-ben az SJB-vel megállapodott ár és hozzájárulások csökkentéséhez. A földterület árának csökkentését, valamint a projekt-előkészítési és a minőségi hozzájárulás csökkentését a képviselő-testület tagjainak megküldött 2009. február 18-i képviselő-testületi előterjesztés ismerteti. Ugyanezen előterjesztés megemlíti továbbá, hogy a projekt-előkészítési szakasz, amelyet korábban nullszaldóra kalkuláltak, az engedmény következtében veszteséges lesz. Az előterjesztés felszólítja az önkormányzatot, hogy rendelkezzen a veszteségek 50 %-át fedező tartalékról. Emellett az előterjesztés közli, hogy az SJB a pénzügyi válság miatt nem jutott elegendő finanszírozási forráshoz a Damplein fejlesztéséhez.
- (32) Az árendeménny az önkormányzat, a PPP és az SJB közötti, 2010. március 1-jén kötött megállapodásban rögzítették (a továbbiakban: a kiegészítő megállapodás). Ez a megállapodás módosította a 2004. évi együttműködési megállapodást, az SJB-projektmegállapodást és az önkormányzattal kötött 2004. november 22-i projektmegállapodást. A kiegészítő megállapodás 2.1.2. cikkének első bekezdése kimondta, hogy a Dampleinen található, SJB-nek értékesítendő földterület ára a 2004. évi együttműködési megállapodásban foglaltakkal ellentétben 4

⁽¹¹⁾ Az „Exploitatieverordening Gemeente Leidschendam-Voorburg 2009” című dokumentumból kiderül, hogy az önkormányzat a magánfelektől hozzájárulást kérhetett az infrastrukturális munkálatok költségeihez. A 2004. évi együttműködési megállapodás e tekintetben előírta, hogy a magánfeleknek a földterület árán túlmenően projekt-előkészítési hozzájárulást és – mivel az önkormányzat a közterület-fejlesztéshez kiváló minőségű termékeket kívánt felhasználni – minőségi hozzájárulást kell fizetniük.

millió EUR. A kiegészítő megállapodás 2.1.2. cikkének második bekezdése pedig kimondta, hogy a korábban megállapított projekt-előkészítési hozzájárulás és minőségi hozzájárulás nem alkalmazandó. A második bekezdésben nem hivatkoznak kifejezetten a Dampleinen található földterületre ⁽¹²⁾.

- (33) A kiegészítő megállapodás kimondta továbbá, hogy az SJB már 2009. július 7-én megkezdte az építkezést a Dampleinen, és azt megszakítás nélkül végre kell hajtania. A munkákat 2011. decemberéig kellett befejeznie. Késedelmes átadás esetén az SJB-nek vissza kellett fizetnie az árengedmény egy részét. A földterületet legkésőbb 2010. március közepén át kellett adni, a fizetésnek pedig legkésőbb az átadás napján meg kellett történnie.
- (34) A PPP és az SJB továbbá 2009. július 13-án új megállapodást kötött a nyilvános mélygarázsra vonatkozóan ⁽¹³⁾. E megállapodás szerint az SJB 2009. második negyedében megkezdte a nyilvános mélygarázs építését, és a munkálatokat a megbeszélte határidőre elvégzi. A PPP-nek a nyilvános mélygarázs megépítéséért (2009. április 1-jei áron) 5,4 millió EUR-t kell fizetnie az SJB-nek ⁽¹⁴⁾, ez az összeg az átadásig végleges és nem indexálható.
- (35) 2010. január 15-én az SJB és a Wooninvest Projecten BV (a 2004. évi együttműködési megállapodást aláíró projektfejlesztők egyikéhez kötődő vállalkozás) adásvételi megállapodást kötött 43 lakás megvásárlására, amelyeket a Wooninvest magánszemélyeknek kívánt bérbe adni. A felek megállapodtak abban, hogy amennyiben az SJB bármely lakásra 2010. január 29-ig magánszemély vevőt talál, az érintett lakást nem adja el a Wooninvestnek. A megállapodásban rögzítették továbbá, hogy az SJB 2010. január 29-től a lakások Wooninvestnek történő átadásáig az eladási feltételekkel azonos feltételek mellett visszavásárolhatja a Wooninvestnek értékesített lakásokat, viszont egyrészt kompenzációt fizet a Wooninvestnek az általa viselt költségeikért, másrészt évi 6 % kamatot fizet arra az időszakra, amely akkor kezdődik, amikor a Wooninvest teljesítette a fizetést az SJB-nek, és addig tart, amíg a Wooninvest vissza nem adta a lakásokat az SJB-nek (24. cikk).

⁽¹²⁾ A kiegészítő megállapodás 2.1.2. cikke a következőképpen rendelkezik: „Az indokolásban megnevezett megállapodások rendelkezéseitől eltérően i. a Vevő által az Eladónak teljesítéskor fizetendő vételár összege az e megállapodásban felsorolt feltételek mellett (a Vevőt terhelő hiba nélkül) 4 000 000, azaz négy millió EUR, 2010. január 1-jétől 5 % kamattal növelve; ii. nem fizetendő az eredeti megállapodásban szereplő projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulások; iii. az építési területet előkészítve kell átadni. A vételár a 2010. január 1-jei áron alapul, és nem számolható el.”

⁽¹³⁾ Ebben az új megállapodásban 208 parkolóhely szerepel, ami az eredetileg tervezett 225-nél kevesebb.

⁽¹⁴⁾ Ez a korábban (2003. január 1-jei áron) megállapított 4,6 millió EUR-nak felel meg, amelyet 2010. január 1-jéig 2,5 %-kal indexáltak.

3. AZ ELJÁRÁST MEGINDÍTÓ HATÁROZAT

- (36) A Bizottság az eljárást megindító határozattal megindította az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást, mivel a földterület árának a PPP által az SJB javára történő visszamenőleges csökkentése, valamint a projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulás elengedése (a továbbiakban: a kifogásolt intézkedések) esetlegesen az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, és mivel a Bizottság kétli, hogy ezek a belső piaccal összeegyeztethetők lennének.
- (37) A Bizottság különösen úgy vélte, nem valószínű, hogy egy, az önkormányzatához hasonló helyzetben lévő, a piacgazdasági befektető elve szerint eljáró hipotetikus magánadó beleegezett volna ugyanebbe az árengedménybe és a hozzájárulások elengedésébe. Azzal, hogy a PPP – és vele együtt az önkormányzat – visszamenőlegesen csökkentette az SJB-nek értékesített földterület árát, voltaképpen magára vállalta az ingatlanpiaci visszaesés kockázatát. Ez ráadásul ellentétes a holland hatóságok nyilatkozataival, amelyek szerint a projekt építési szakaszával járó kockázatokat és felelősséget teljes egészében a magánszférabeli projektfejlesztők – köztük az SJB – viselik. Mivel a PPP – mint a földterület eladója – a projekt ezen szakaszában pénzügyi szempontból nem volt érintett, nem feltételezhető, hogy egy, az önkormányzatához hasonló helyzetben lévő hipotetikus magánadó csak azért beleegezett volna az adott földterület megállapított vételárának visszamenőleges csökkentésébe, mert a vevő nehezen tudta eladni az általa ott megépítendő lakásokat. Ugyanígy a jelek szerint a projekt-előkészítési és a minőségi hozzájárulás elengedése sincs összhangban a piacgazdasági befektető elvével, mivel nem valószínű, hogy egy magánbefektető bármely ellenszolgáltatás nélkül visszamenőlegesen elengedte volna a költségeihez megállapított hozzájárulást.
- (38) Végül a Bizottság kétségesnek látta, hogy a kifogásolt intézkedések az EUMSZ 107. cikke szerinti valamelyik kivétel hatálya alá tartoznának.

4. HOLLANDIA ÉSZREVÉTELEI

- (39) A holland hatóságok 2012. április 18-i levelükben nyújtották be az eljárást megindító bizottsági határozatra vonatkozó észrevételeiket.

4.1 A tényállással kapcsolatos észrevételek

- (40) A holland hatóságok rámutattak, hogy ellentétben azzal, ami a kiegészítő megállapodás 2.1.2. cikke alapján feltételezhető, az önkormányzat nem engedte el teljes egészében a 2004. évi együttműködési megállapodásban eredetileg megállapított projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulás összegét, mindössze azokat a hozzájárulásokat engedte el, amelyeket az SJB-nek a Dampleinen építendő lakások után kellett fizetnie. A holland hatóságok szerint ez összesen 551 544 EUR-t jelentett

(2003. január 1-jei árakon, ami 2010. január 1-jei árakra átszámítva összesen 719 400 EUR-nak felel meg). A holland hatóságok álláspontjuk alátámasztásául utalnak a képviselő-testületnek szóló 2009. február 18-i önkormányzati előterjesztésre, valamint a 2004. évi együttműködési megállapodáshoz mellékelt építési programra, amely kimondja, hogy a Dampleinre vonatkozó projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulás összege 551 554 EUR.

- (41) A holland hatóságok közölték továbbá a Bizottsággal, hogy a PPP-n belül már 2006 és 2008 között is szóba kerültek az SJB-nek nyújtandó árengedmények. A PPP a jelek szerint 2006-ban úgy döntött, hogy csökkenti az üzlethelyiségekre vonatkozó földterületárat, miután az eredeti terveknél kevesebb üzlethelyiséget sikerült kialakítani, majd 2008-ban úgy határozott, hogy kompenzációt ítél meg az SJB-nek az építési engedély beszerzésének elhúzóda miatt. Az említett engedmények feltétele az volt, hogy az SJB 2008. október 1-jéig megkapja az érvényes építési engedélyt. Mivel ez nem történt meg, a felek az engedmény újratárgyalása mellett határoztak. A holland hatóságok szerint a Dampleinen található földterület árának csökkentését és a hozzájárulások elengedését az 1. táblázat szerint kell kiszámítani.

1. táblázat

Árengedmény és elengedett hozzájárulások a holland hatóságok számításai szerint

Damplein – árengedmény	2010. január 1-jei árakon
Földterület ára	8 622 480
Projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulás	719 400
Földterület ára és hozzájárulások összesen	9 341 880
A 2006-ban és 2008-ban megállapított engedmények	- 1 734 245
Az engedményekkel csökkentett ár	7 607 635
A 2010. márciusi kiegészítő megállapodásban előírt ár	- 4 000 000
Teljes engedmény	3 607 635

4.2 Az állami támogatás fennállásával kapcsolatos észrevételek

- (42) A holland hatóságok szerint a kifogásolt intézkedések nem minősülnek az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak. A holland hatóságok alapján véve úgy ítélik meg, hogy az SJB nem jutott a kifogásolt intézkedések révén olyan előnyhöz, amelyben normál piaci körülmények között nem részesülhetett volna.
- (43) A holland hatóságok úgy ítélik meg, hogy az önkormányzat a piactudományi befektető elve szerint járt el, hiszen a Damplein-projekt végrehajtásának elmaradása az egész Leidschendam Centrum projektet befolyásolta volna, és közvetlen vagy közvetett károkat okozott volna az önkormányzatnak.

- (44) A közvetlen károk kiszámítása során az önkormányzat először is abból indult ki, hogy ha nem kötötték volna meg a kiegészítő megállapodást, akkor legalább két évig eltartott volna, mire az SJB a válság idején értékesíteni tudta volna a lakások 70 %-át, és megkezdhetné volna az építkezést. Az önkormányzat becslései szerint a további két éves elhúzóda a PPP számára 2,85 millió EUR kárt okozott volna, amelynek 50 %-áért az önkormányzat felelne. Az önkormányzat becslései szerint továbbá az elhanyagolt terület kezelése egymagában további 50 000 EUR közvetlen költséget jelentett volna az önkormányzatnak (lásd a 2. táblázatot).

2. táblázat

Közvetlen károk a holland hatóságok számításai szerint

Közvetlen károk 2 év alatt	PPP	Önkormányzat (50 %)
Hitelkeret kamatköltségei (2 éven keresztül 5 %, kintlévőség 2009. január 1-jén: 17 millió EUR)	1 800 000	900 000
Átmeneti intézkedések: kerítés, közlekedési jelzőtáblák, karbantartás és igazgatás	60 000	30 000
Az intézkedések költségének emelkedése (2,5 %-os indexálás)	385 000	192 500
Tervezési többletköltségek, azaz a projektiroda költségei (pénzügyi adminisztráció, biztosítások stb.)	600 000	300 000
Az elhanyagolt terület kezelése		50 000
Összesen	2 845 000	1 472 500

- (45) A holland hatóságok érvelése szerint az önkormányzat közvetett károkat is elszenvedett volna az említett késedelemmel, ezek pedig a közterületek hanyatlása, a lakosság és a leendő ingatlanvevők körében jelentkező, a terület iránti bizalomvesztés, az üzletek átszervezési költségei, a vállalkozások kártérítési igényei, valamint az egyéb tervrészek kezelési és tervmódosítási költségei révén jelentkeztek. A késedelem akár az üzleti létesítmények megszűnését is jelenthetné a fejlesztés alatt álló területen, holott azok az egész terület életképességéhez hozzájárulnak. Az üzletek mintegy 23 %-a már a projekt megkezdése előtt is üresen állt, 2010-ben pedig már az üzletek 27 %-a volt használaton kívül. A szükséges megújulás nélkül a környék még jobban elszegényedne.
- (46) A holland hatóságok ezért úgy vélik, hogy az önkormányzat a piactudományi befektető módjára járt el, mivel figyelembe vette a pénzügyi előrejelzéseket, és saját érdekében korlátozni igyekezett a projekt további elhúzódaiból fakadó közvetlen és közvetett károkat. Ugyanakkor biztosítékot kapott a Dampleinen zajló építkezések megvalósítására.

- (47) A holland hatóságok szerint az önkormányzat abból a szempontból is magánbefektető módjára járt el, hogy a kifogásolt intézkedéseket annak fejében ítélte oda, hogy az SJB hajlandó legyen lemondani a 70 %-os előírás szerinti jogáról. Miután az SJB a továbbiakban nem hivatkozhatott a 70 %-os előírásra, ez befolyásolta a földterület 2003. évi eredeti értékbecslésekor és a 2004. évi együttműködési megállapodásban megállapított árának alapjául szolgáló feltevések érvényességét. A holland hatóságok szerint az önkormányzat annak ellenszolgáltatásként csökkentette a földterület vételárát és engedte el a hozzájárulásokat, hogy az SJB hajlandó volt lemondani a 70 %-os előírásban biztosított jogáról. A kiegészítő megállapodás nélkül az SJB nem kezdte volna meg az építkezést a Dampleinen.

4.3 Az állami támogatás összeegyeztethetőségével kapcsolatos észrevételek

- (48) Amennyiben a Bizottság arra a következtetésre jutna, hogy a kifogásolt intézkedések állami támogatásnak minősülnek, ez a támogatás a holland hatóságok szerint az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint összeegyeztethető a belső piaccal.

4.3.1 Közérdek

- (49) A holland hatóságok szerint a projekt megvalósítása önkormányzati érdek volt. Mivel a Damplein nagyrészen kihasználatlanul hevert, és a környék állapota egyre romlott, az önkormányzat úgy ítélte meg, hogy az építkezések megkezdése nemcsak a Damplein fejlődése, de Leidschendam városközpontjának egésze szempontjából is nagy jelentőséggel bír. A mélygarázs késedelmes megépítése például veszélybe sodorta volna több más tervrész megvalósítását is.

4.3.2 A közös érdekű cél megléte

- (50) A holland hatóságok szerint Leidschendam városközpontjának megújulása az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 3. cikke és az EUMSZ 174. cikke szerint hozzájárul a gazdasági és társadalmi kohézió céljának megvalósításához. A városközpont felújítása során új lakások, üzleti létesítmények és mélygarázs kialakításával hatékonyan oldják meg Leidschendam helykihasználását, míg a nyilvános infrastruktúra fejlesztése az egész városközpont kohézióját előmozdítja.

4.3.3 A kiegészítő megállapodás megfeleltetése

- (51) A holland hatóságok szerint a 2004. évi együttműködési megállapodásban foglalt 70 %-os előírás miatt nem lehetett az SJB-t az építkezés megkezdésére kötelezni a Dampleinen. Az érvényes építési engedély kiadását követően a holland ingatlanpiacon kitört a hitelválság, így még kevésbé vált magától értetődővé, hogy az SJB gyorsan el tudja adni a piaci bérlakások 70 %-át. Ezért tárgyalták újra a 2004. évi együttműködési megállapodást, mivel az önkormányzat rendkívül fontosnak találta a Dampleinen tervezett építkezés megkezdését. A kiegészítő megállapodás tehát megfelelő és szükséges volt az önkormányzat céljának, azaz a Damplein megújulásának eléréséhez.

4.3.4 Arányosság

- (52) Mivel az önkormányzat ragaszkodott az építkezés azonnali megkezdéséhez, ennek az volt a módja, hogy az SJB lemondjon a 70 %-os előírás szerinti jogáról, és megkezdje az építkezést azon kockázat mellett, hogy a lakásokat nem feltétlenül sikerül eladni. Az SJB ennek fejében újraszámította a korábban megállapított árat. Ezt a számítást később független szakértő ellenőrizte, aki a megállapított árat piaci alapúnak tartotta.

- (53) A holland hatóságok szerint az árengedmény arányos voltát bizonyítja, hogy a független szakértő a megállapított árat piaci alapúnak tartotta. Következésképpen az SJB nem részesült túlkompensációban. Az árengedmény ellenszolgáltatás volt az önkormányzat részéről azért, amiért az SJB hajlandó volt lemondani a 70 %-os előírásban biztosított jogáról. Az SJB a kiegészítő megállapodás nélkül egyáltalán nem kezdte volna meg az építkezést a Dampleinen.

- (54) Az SJB továbbá a PPP-ben való részvételével maga viselte a projekt-előkészítési kockázatok és költségek 50 %-át, ezáltal maga is osztozott a vételár megállapított csökkentésében. Annak érdekében, hogy a projekt-előkészítés eredménye nullszaldós legyen, elhatározták, hogy az SJB 2,6 millió EUR-t fizessen a PPP-nek (a „Grondexploitatie Masterplan Damcentrum” című dokumentum 5.2.1. pontja), valamint mivel a PPP az iskola költségeinek 50 %-át viselte, ennek 25 %-a (0,7 millió EUR) is az SJB-t terhelte.

4.3.5 A verseny torzulása

- (55) Végül a visszamenőleges árengedmény a holland hatóságok szerint 67 lakás és 14 üzlethelyiség megépítésére vonatkozik, amelyeket a független szakértő által piaci alapúnak ítélt áron értékesítettek volna. A versenytorzulás tehát csak helyi szinten következne be, és így nem nyomna többet a latban, mint a projekt befejezésének kedvező következményei.

5. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

- (56) Az eljárást megindító határozat nyomán kizárólag az alapítvány tett észrevételeket. Az alapítvány elégedettségének adott hangot az eljárást megindító határozattal kapcsolatban, de közölte, hogy szerinte az abban kifogásolt intézkedések egy jóval nagyobb támogatási művelet részét képezik, amellyel kapcsolatban hivatkozik az általa benyújtott panaszra és kiegészítő információkra. Az alapítvány hivatkozik különösen arra, hogy az önkormányzat feltehetőleg térítésmentesen ruházta át a földterületet a PPP-re.

- (57) Az alapítvány szerint a projekt elhúzódnása nem az alapítvány által indított, tagállami szintű bírósági eljárásoknak tudható be, és nem is a pénzügyi válság késleltette a Dampleinen épülő lakások értékesítését. Az alapítvány szerint már a projekt 2004. évi kezdetekor sem volt kereslet a Dampleinen tervezett lakások iránt.

- (58) Az alapítvány szerint a földterület értékét sem 2003-ban, sem 2009-ben nem független szakértő becsülte fel.

6. A HOLLAND HATÓSÁGOK ÉSZREVÉTELEI AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEIVEL KAPCSOLATOSAN

- (59) A holland hatóságok érvelése szerint az önkormányzat projekttel kapcsolatos elképzelései átláthatók voltak, azokat ugyanis ismertették a 2004. április 6-án jóváhagyott „Concept Masterplan Damcentrum” dokumentumban. Kizárólag a pénzügyi szempontból kényes megállapodásokat, illetve azok egy részét tartották titokban.
- (60) A földterületnek az önkormányzat által a PPP-re történő térítésmentes átruházását illetően az önkormányzat kifejtette, hogy ez nem volt része az eljárást megindító határozatnak, és utalt a Bizottságnak 2009-ben benyújtott tájékoztatásaira, amelyekben úgy nyilatkozott, hogy az átruházás korántsem volt térítésmentes, mivel a PPP ennek fejében szolgáltatásokat nyújtott. Az önkormányzat a korábban általa benyújtott tájékoztatásokban ugyanis hangsúlyozta, hogy a PPP által elvégzett munkákat normál esetben az önkormányzatnak kellett volna elvégeznie.
- (61) A holland hatóságok szerint a Dampleinre tervezett lakások értékesítését hátrányosan befolyásolta egyrészt az alapítvány által indított több különböző jogi eljárás – amelyek igen rossz hírbe hozták a projektet –, másrészt pedig a hitelválság. Amikor azonban 2007-ben először megkezdtek az értékesítést, mégis sikerült csaknem a lakások egyharmadát értékesíteni. Ezeket az adásvételi megállapodásokat később a szükséges építési engedélyek késedelmes kiadása miatt megsemmisítették. Ebből az következik, hogy a projekt kezdetekor még lett volna kereslet a lakások iránt.
- (62) A holland hatóságok megjegyzik továbbá, hogy a független szakértőket az önkormányzat választotta, akinek nem fűződött érdeke ahhoz, hogy alacsonyan állapítsák meg földterület árát.

7. A KIFOGÁSOLT INTÉZKEDÉSEK ÉRTÉKELÉSE

7.1 Állami támogatás fennállása az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében

- (63) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki: „a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzíja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet”.
- (64) Egyrészt nem vonható kétségbe, hogy az SJB e rendelkezés értelmében vállalkozásnak minősül, csakúgy, mint az egyesülés tagjait képező Schouten de Jong és a Bouwfonds, mivel az eljárást megindító határozatban foglaltak szerint gazdasági tevékenységet végeznek azáltal, hogy a piacon árukat és szolgáltatásokat kínálnak.
- (65) Másrészt megállapítható, hogy mivel a kifogásolt intézkedéseket a PPP nyújtotta, azokat szükségszerűen az önkormányzat hozzájárulásával ítélték oda, hiszen az

önkormányzat 50 %-os részesedéssel bír a PPP-ben. Mivel a PPP egyhangúlag hozza meg határozatait, és a képviselő-testület kifejezett jóváhagyása nélkül nem született volna egyetértés ezen intézkedésekről, a PPP azon határozata, amellyel jóváhagyta a kifogásolt intézkedéseket, az államnak tulajdonítható. Amennyiben az önkormányzat nem egyezett volna bele a kifogásolt intézkedésekbe, a PPP-ben való részvétele során arányaiban kisebb pénzügyi kockázatnak tette volna ki magát. Az tehát, hogy a PPP engedett az árból és elengedte a hozzájárulásokat, állami források elvesztésének minősül.

- (66) Harmadrészt meg kell állapítani, hogy ezek az intézkedések szelektívnek tekintendők, mert kizárólag az SJB – és végső soron az egyesülés tagjai, a Schouten de Jong és a Bouwfonds – javára történtek.
- (67) A holland hatóságok kétségbe vonják azonban, hogy az önkormányzat – azáltal, hogy beleegyezett az SJB-nek eladott földterület eredetileg megállapított árának csökkentésébe és a hozzájárulások elengedésébe – olyan gazdasági előnyhöz juttatta volna az SJB-t, amelyben a szokásos piaci körülmények között nem részesült volna. Vitatják továbbá, hogy a kifogásolt intézkedések torzítanák a versenyt, és érintenék az Unión belüli kereskedelmet.
- (68) A Bizottság ezen kérdések tekintetében a (69)–(89) preambulumbekkezdésben ismertetett okokból nem ért egyet a holland hatóságokkal.

7.1.1 Előny

- (69) Az állandó ítélkezési gyakorlat⁽¹⁵⁾ szerint állami támogatásnak minősül, ha a hatóság úgy értékesít egy vállalkozásnak vagy gazdasági tevékenységet folytató magánszemélynek földterületet vagy épületet, hogy az értékesítés nem piaci áron történik, azaz az ár nem felel meg annak az árnak, amelyet egy, a szokásos versenyfeltételek mellett eljáró magánbefektető vélhetően fizetett volna.
- (70) A Bizottság ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a földterülettel kapcsolatos ügyleteket elvileg a hatóságok általi földterület- és épületértékesítés állami támogatási eleméről szóló bizottsági közlemény⁽¹⁶⁾ alapján kell értékelni, amely a tagállamoknak útmutatást nyújt annak biztosításához, hogy a földterület vagy ingatlan közszervek általi értékesítése ne tartalmazzon állami támogatást. A közlemény két olyan módszert ismertet, amellyel a szóban forgó ügyletek esetében kizárható az állami támogatás: az egyik az, ha a földterületet és az épületeket teljes mértékben nyilvános, nyílt és feltétel nélküli ajánlattételi eljáráson (például árverésen) értékesítik, és ennek során a legjobb vagy az egyetlen ajánlatot fogadják el, a másik

⁽¹⁵⁾ A C-239/09. sz., Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe GmbH & Co. KG kontra BVVG Bodenverwertungs- und -verwaltungs GmbH. ügyben 2010. december 16-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-13083. o.) 34. pontja és a C-290/07 P sz., Bizottság kontra Scott SA ügyben 2010. szeptember 2-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-7763. o.) 68. pontja, valamint a T-244/08. sz., Konsum Nord ekonomisk förening kontra Bizottság ügyben 2011. december 13-án hozott ítélet (az EBHT-ben még nem tették közzé) 61. pontja.

⁽¹⁶⁾ HL C 209., 1997.7.10., 3. o.

pedig az, ha független szakértővel előzetes értébecslést végeztetnek. Ezeknek a módszereknek garantálniuk kell, hogy az az ár, amelyért a közintézmény a földterületet értékesíti, a lehető legpontosabban tükrözze a földterület piaci értékét, következésképpen megfeleljen a piacgazdasági befektető elvének, és így az értékesítés során a földterület vevője ne részesüljön gazdasági előnyben. Nem zárható azonban ki más módszerek alkalmazása sem ezekben az esetekben, feltéve, hogy az adott módszerek biztosítják, hogy a vevő által fizetett tényleges ár a lehető legjobban megközelítse a földterület piaci értékét⁽¹⁷⁾.

- (71) Ebben az ügyben nem került sor feltétel nélküli ajánlatvételi eljárásra. Bár egy szakértővel 2003 márciusában értébecslést végeztek a 2004. évi együttműködési megállapodásban rögzítendő vételárak megállapítására, később 2010-ben a kiegészítő megállapodással csökkentették a Dampleinen található földterület SJB-vel megállapodott árát, és elengedték a korábban megállapított hozzájárulásokat.
- (72) A (30) preambulumbekazdésben említett 2009. februári szakértői értébecslést illetően a Bizottság úgy véli, hogy az ebben az utólag elkészített értékelésben alkalmazott maradványérték-módszer nem alkalmas az SJB-nek eladott földterület piaci értékének megállapítására, mivel a földterület ára teljes mértékben elnyelte volna a lakásértékesítési bevételekben várt visszaesést. A földterület értékének megállapítása során alkalmazott maradványérték-módszernél a házak vételárából indultak ki. Ebből az árból azután levonták az építési költségeket és egy nyereség- és kockázati előirányzatot. A különbség volt a földterület értéke. Világos, hogy egy olyan visszaesésben lévő lakáspiacra, mint amiről jelen esetben szó van, a maradványérték-módszer esetében az ingatlan értékcsökkenése teljes mértékben áthárul a földterület értékére. Így elméletileg akár negatív földterület-érték is keletkezhetne.
- (73) Végül a holland hatóságok szerint az önkormányzat a kifogásolt intézkedések jóváhagyásakor a piacgazdasági befektető elve szerint járt el. Ez azt jelenti, hogy egy, az önkormányzathoz hasonló helyzetben lévő hipotetikus magánadó szintén hozzájárult volna ehhez az árendmennyhez és a hozzájárulások elengedéséhez, tehát a kedvezményezett nem juthatott előnyhöz a kifogásolt intézkedések következtében. Ezt a holland hatóságok egyrészt azzal támasztják alá, hogy az önkormányzat számára pénzügyi és szociális szempontból egyaránt nagy jelentősége volt annak, hogy a Damplein építkezései mihamarább megkezdődjenek, mivel minden további késedelem közvetlen és közvetett károkat okozott volna az önkormányzatnak, ez a kár pedig az önkormányzat számára nagyobb lett volna, mint annak a költségvonzata, hogy az önkormányzat beleegyezett a kifogásolt intézkedésekbe. Másrészt a holland hatóságok úgy vélik, hogy az önkormányzat magánbefektető módjára járt el, mivel a kifogásolt intézkedések fejében elfogadta, hogy az SJB lemondjon a 70 %-os előírás szerinti jogáról.
- (74) A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel. Egyrészt emlékeztetni kíván arra, hogy az önkormányzat kizárólag

az ingatlanprojekt projekt-előkészítési szakaszában volt érintett, míg a projekt építési szakasza során felmerülő felelősséget és kockázatot már az érintett magánfejlesztők – köztük az SJB – viselték (lásd a (13) és a (16) preambulumbekazdést). Nem valószínű, hogy egy szokásos versenyfeltételek mellett eljáró magánbefektető átvette volna az SJB-től a visszaesésben lévő lakáspiac korábban nem is őt terhelő kockázatát azáltal, hogy beleegyezett a földterület eredetileg megállapított árának csökkentésébe és a hozzájárulások elengedésébe anélkül, hogy egyértelműen nagyobb pénzügyi előnyhöz jutna, mint amekkora veszteségeket a határozat következtében elszenved. Amint az a (75)–(86) preambulumbekazdésből kiderül, a Bizottság arra vonatkozó következtetésén, hogy az önkormányzat a piacgazdasági befektető elve szerint járt-e el, nem változtat sem az, hogy az önkormányzat kárt szenvedne a további késedelmektől, sem pedig az, hogy az SJB úgy döntött, hogy lemond a 70 %-os előírásban biztosított jogáról.

Feltételezett károk

- (75) Ami az önkormányzat által a Damplein-projekt további elhúzóda miatt elszenvedett állítólagos közvetlen károkat illeti, a Bizottság megállapítja, hogy a holland hatóságok által a 2. táblázatban felsorolt költségek a Leidschendam Centrum projekt egészének projekt-előkészítési szakaszára vonatkoznak. A holland hatóságok abból indulnak ki, hogy az SJB legkorábban két év múlva kezdené meg az építkezést, ami azt jelenti, hogy becslésük szerint mintegy 1,8 millió EUR kamat terhelné a PPP-t az egész Leidschendam Centrum projekt projekt-előkészítési szakaszára felvett kölcsönének fennmaradó összege után, mivel alacsonyabb bevételek folynának be a PPP-hez a földterület SJB-nek történő eladásából, és a Leidschendam Centrum projekt többi része feltehetőleg hasonlóképpen elhúzódt volna. A két éves késedelem emellett tervezési és egyéb többletköltségeket is jelentene a teljes Leidschendam Centrum projekt vonatkozásában, amelyek összege mintegy 1 millió EUR lenne.
- (76) Amint a holland hatóságok maguk is elismerik, a projekt-előkészítési szakaszban elszenvedett veszteségekhez a kifogásolt intézkedések is hozzájárultak, hiszen a PPP az SJB-től a földterületért a 2004. évi együttműködési megállapodásban eredetileg megállapodott árnál alacsonyabb árat kapott, továbbá bizonyos hozzájárulásokat elengedett⁽¹⁸⁾. Egy magánbefektető, aki a földterület értékesítése során normál piaci körülmények között maximális megtérülésre törekedne, feltehetőleg nem egyezett volna bele a kifogásolt intézkedésekbe, amelyek hozzájárultak a projekt-előkészítési szakasz veszteségeségéhez, miközben 50 %-ban maga a magánbefektető viselné a veszteségekért a felelősséget. Egy olyan magánbefektető, aki pénzügyileg kizárólag a projekt-előkészítési szakaszhoz járul hozzá, sokkal inkább a projekt-előkészítési munkálatok mielőbbi befejezéséről és a földterület projektfejlesztőknek való átadásáról gondoskodott volna, a magánfejlesztőtől pedig a földterület szabadon megtagyalt megállapodásban rögzített vételárának és a hozzájárulásoknak a megfizetését követelte volna.

⁽¹⁷⁾ A C-239/09. sz., *Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe GmbH & Co. KG* kontra *BVVG Bodenverwertungs- und -verwaltungs GmbH*. ügyben hozott ítélet (lásd fentebb) 39. pontja.

⁽¹⁸⁾ Az önkormányzat az eljárást megindító határozatra adott válaszában közölte, hogy számításai szerint a projekt-előkészítési szakaszban elkönyvelt veszteség (2011. január 1-jei árákon) 4,5 millió EUR volt, amit többek között az árendmenny és a hozzájárulások elengedése okozott.

(77) A költségek megállapítása mindenesetre akkor sem helytálló, ha a holland hatóságok által említett állítólagos közvetlen költségekkel alátámasztható lenne, miért fogadta el az önkormányzat a kifogásolt intézkedéseket, bár ez utóbbit a Bizottság kétségesnek tartja. A költségek megállapítása egyrészt azért nem helytálló, mert a PPP-nek biztosított, a kamatterhek alapját képező hitelkeret a Leidschendam Centrum projekt egészére vonatkozott, nem pedig csak a Damplein-projektre, amely a nyolc alprojekt egyike volt. A tervezési többletköltségeket szintén a Leidschendam Centrum projekt egészére számították. Nem feltételezhető pedig, hogy amennyiben a Damplein-projekt befejeződött volna, minden más alprojekt is befejeződött volna, így ezeket a kamatköltségeket nem kellett volna megfizetni.

(78) Másrészt az 5 %-os kamatláb nem valódi kamatláb, csak egy belső számításokhoz használt százalék. A Leidschendam Centrum projekt hitelkerete után fizetendő valódi kamatláb ennél jóval alacsonyabb⁽¹⁹⁾, így a PPP révén az önkormányzatra háruló kamatköltségek alacsonyabbak annál, amit a holland hatóságok közöltek.

(79) Harmadrészt amennyiben a kifizetést akkor és olyan összegben hajtották volna végre, amikor és ahogyan azt az a 2004. évi együttműködési megállapodás előírta, sokkal alacsonyabb lett volna a hitelkeret felhasznált összege és vele együtt a kamatköltség is.

(80) Negyedrészt egyértelmű, hogy a kifogásolt intézkedések következtében a PPP-re háruló pénzügyi teher (mintegy 3,6 millió EUR) még a holland hatóságok számításai szerint is meghaladja azokat az állítólagos közvetlen költségeket, amelyeket a Dampleinen tervezett ingatlan megépítésének SJB általi további elhalasztása jelentett volna (ez a holland hatóságok becslései szerint mintegy 2,8 millió EUR-t tett volna ki).

(81) Végül a holland hatóságok nem számszerűsítették, milyen feltételezett közvetett költségekkel járt volna projekt további két évvel való szüneteltetése, így a Bizottság ezt nem tudja ellenőrizni.

70 %-os előírás

(82) Ami azt illeti, hogy az SJB hajlandó volt lemondani a 70 %-os előírásban biztosított jogáról, a Bizottság először is megállapítja, hogy ez az előírás, amely egyébként a Leidschendam Centrum projekt többi magánfejlesztőjére

is vonatkozott, Hollandiában korántsem számít szokatlannak. Amikor az önkormányzat beleegyezett ebbe az előírásba, voltaképpen ahhoz járult hozzá, hogy a piaci bérlakások tényleges megépítése attól függően kezdődjön meg, hogy milyen eredménnyel sikerül a magánszférabeli projektfejlesztőknek – köztük a SJB-nek – előértékesíteni a lakásokat. Az önkormányzat ugyanis eredetileg csak a projekt-előkészítési szakaszban volt érintett, míg az építési szakaszban felmerülő felelősséget és kockázatokat a magánfejlesztők viselték. Amennyiben az önkormányzatnak valóban érdekében állt volna az építkezések gyors megkezdése, megtehetette volna, hogy a magánfejlesztőkkel kötött 2004. évi adásvételi megállapodás tárgyalásakor nem járul hozzá a 70 %-os előírás szerződésbe foglalásához, vagy szankciókról gondoskodik arra az esetre, ha az építési szakasz egy bizonyos időpontig nem kezdődne meg, illetve fejeződne be.

(83) Ezzel kapcsolatban meg kell továbbá jegyezni, hogy a 2004. évi együttműködési megállapodásba foglalt 70 %-os előírás csak a piaci bérlakásokra vonatkozott, de nem érintette sem az üzlethelyiségek, sem a mélygarázs megépítését, az SJB mégsem volt hajlandó megkezdni egyik építkezést sem a Dampleinen. Valószínű, hogy egy normál versenyfeltételek mellett eljáró magánbefektető, akinek érdekében áll a teljes ingatlanprojekt megvalósítása, ilyen esetben elvárta volna az SJB-től, hogy tegyen eleget az üzlethelyiségek és a mélygarázs megépítésére vonatkozó szerződéses kötelezettségeinek. Ha helytálló is az SJB azon állítása, hogy a munkák azért nem kezdődhettek meg, mert az ingatlanprojekt különböző részei egymással műszakilag összefüggésben álltak, ezt a kockázatot az SJB-nek kellett volna viselnie, mivel ő volt az egyetlen felelős a projekt építési szakaszáért. Alaptalan volna azt feltételezni, hogy ezt a kockázatot egy normál versenyfeltételek mellett eljáró magánbefektető átvette volna az SJB-től.

(84) Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a PPP már 2004-ben elhatározta, hogy a mélygarázs nyilvános részének megépítésével az SJB-t bízta meg nyilvános pályázat nélkül, a munkák maximális összegét pedig (2003. január 1-jei árakon) 4,6 millió EUR-ban határozták meg. Az SJB tehát nem utasíthatta el pénzügyi okokra hivatkozva a mélygarázs építésének megkezdését, és nem feltételezhető, hogy egy normál versenyfeltételek mellett eljáró magánbefektető elfogadta volna az annak következtében fellépő további késedelmet, hogy a mélygarázs megépítését a piaci bérlakások értékesítésének sikerétől tették függővé.

(85) Nem valószínű tehát, hogy egy normál versenyfeltételek mellett eljáró magánbefektető – az önkormányzattal ellentétben – beleegyezett volna a kifogásolt intézkedésekbe anélkül, hogy előzőleg mérlegelt volna más, üzleti szempontból érdekes lehetőségeket, mint például a 2004. évi együttműködési megállapodás felbontását, az SJB-től való késedelmi kártérítés követelését vagy pályázat kiírását. A holland hatóságok nem bizonyították be, hogy a PPP megvizsgálta volna ily módon a lehetőségeit.

⁽¹⁹⁾ A PPP 2008. évi éves beszámolója szerint a hitelkeret után fizetendő kamatláb az egynapos euró indexátlag (EONIA) plusz 0,14 %. 2009 első napján az EONIA-index 2,2 % volt, majd az év során folyamatosan csökkent, 2010 első napján 0,3 % volt, 2010-ben pedig soha nem emelkedett 1 % fölé. A felhasznált hitelkeret után ténylegesen fizetendő kamatláb tehát 2009-ben és 2010-ben jóval alacsonyabb volt 5 %-nál.

- (86) Mindezek alapján megállapítható, hogy a kifogásolt intézkedések előnyhöz juttatják az SJB-t, és nem felelnek meg a piacgazdasági befektető elvének, hiszen a holland hatóságok nem bizonyították be, hogy egy normál versenyfeltételek mellett eljáró hipotetikus magáneladó beleegyezett volna ugyanezekbe az intézkedésekbe.

7.1.2 A verseny torzítása és az Unión belüli kereskedelemre gyakorolt hatás

- (87) Mivel a kifogásolt intézkedések olyan költségek viselése alól mentesítik az SJB-t, amelyeket a 2004. évi együttműködési megállapodás értelmében a vállalkozásnak kellett volna viselnie, ezek az intézkedések az uniós szintű verseny és kereskedelem szempontjából nyitott piacon erősítik az SJB többi ingatlanfejlesztővel szembeni versenyhelyzetét, így már önmagában is torzíthatják a versenyt és érinthetik az Unión belüli a kereskedelmet. Minden, a belső piacon tevékenykedő vállalkozásnak nyújtott támogatás alkalmas ugyanis versenytorzításra, és érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet ⁽²⁰⁾.
- (88) Ami a projekt állítólagos korlátozott hatókörét vagy helyi jellegét illeti, attól, hogy a támogatásokat olyan vállalkozásnak ítélik oda, amely csak helyi vagy regionális szolgáltatásokat kínál, és a származási tagállamon kívül nem nyújt szolgáltatásokat, még nem zárható ki, hogy ezek a támogatások érinthetik a tagállamok közötti kereskedelmet ⁽²¹⁾. A Bizottság ezzel kapcsolatban emlékeztet arra, hogy úgy kell tekinteni, hogy a kifogásolt intézkedések érinthetik a kereskedelmet, mivel mind az építőiparban, mind az ingatlanfejlesztési ágazatban az Unión belül határokon átnyúló kereskedelem zajlik, és mivel a Leidschendam Centrum projektben részt vehettek volna más tagállambeli ingatlanfejlesztők vagy azok leányvállalatai is, az SJB pedig – amely a kifogásolt intézkedéseknek köszönhetően pénzügyi teher alól mentesül – Hollandián kívüli tagállamokban is gyakorolhatja tevékenységét. Végül a Bizottság megjegyzi, hogy az SJB egyesülés egyik vállalkozása – a Bouwfonds – ténylegesen tevékenykedik Hollandián kívül, méghozzá Franciaországban és Németországban. A Bouwfonds a legnagyobb hollandiai ingatlanfejlesztőnek számít, és a három legnagyobb európai ingatlanpiaci szereplő egyike. Azzal, hogy a kifogásolt intézkedések kedveznek az SJB-nek, előnyt biztosítanak a Bouwfonds-nak is, amely így megerősítheti európai ingatlanpiaci pozícióját.
- (89) Mivel a kifogásolt intézkedések megfelelnek az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésében felsorolt valamennyi feltételnek, a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy ezek az

intézkedések az említett rendelkezés értelmében állami támogatásnak minősülnek. Mivel a támogatást az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerint a Bizottságnak történő előzetes bejelentés és a Bizottság általi jóváhagyás nélkül ítélték oda a kedvezményezetteknek, a kifogásolt intézkedések jogellenes állami támogatásnak minősülnek.

7.2 Az összeegyeztethetőség értékelése

- (90) Miután megállapítást nyert, hogy a kifogásolt intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, meg kell vizsgálni a holland hatóságok azon állítását, hogy ezek az intézkedések az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethetők a belső piaccal.
- (91) Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás összeegyeztethető a belső piaccal, amennyiben nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.
- (92) Annak értékelésekor, hogy egy támogatási intézkedés a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítható-e az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján, a Bizottság megvizsgálja, hogy a támogatás világosan meghatározott közös érdekű célra irányul-e, valamint hogy a támogatási intézkedés megfelelő és arányos-e az említett célkitűzés eléréséhez, és nem vezet-e a verseny túlzott torzulásához.
- #### 7.2.1 A közös érdekű cél megléte
- (93) A holland hatóságok szerint Leidschendam városközpontjának megújulása hozzájárul az EUSZ 3. cikkében és az EUMSZ 174. cikkében meghatározott gazdasági és társadalmi kohézióhoz, és az SJB a kifogásolt intézkedések nélkül nem kezdte volna meg a Dampleinre tervezett építkezést, ezzel pedig a Leidschendam Centrum projekt egésze veszélybe került volna.
- (94) Ez az érvelés azonban nem győzte meg a Bizottságot. Egyrészt a holland hatóságok nem bizonyították, hogy a Damplein olyan hátrányos helyzetű városrész lenne, ahol nem működik megfelelően a piac, és amelynek a tervezett felújítása piaci körülmények között nem ment volna végbe. Sőt, a projekt elindításakor nyilvánvalóan több magánfejlesztő – közöttük az SJB is – kész volt saját felelősségére és kockázatára részt venni a projekt építési szakaszában, amint arról a 2004. évi együttműködési megállapodás tanúskodik.

- (95) Másrészt azzal, hogy az önkormányzat beleegyezett a 2004. évi együttműködési megállapodásban foglalt 70 %-os előírásba, alárendelte saját érdekeit (a kitűzött cél megvalósítását, azaz Leidschendam városközpontjának megújulását) az SJB kereskedelmi érdekeinek arra az esetre, ha az SJB az építkezés előtt nem tudná előértékesíteni a tervezett lakások 70 %-át. Az önkormányzat nem érvelhet immár azzal, hogy közös érdekű cél elérésére törekedne a 2010-ben megállapított kifogásolt intézkedésekkel, amelyek feltételeként az SJB kötelezte magát, hogy lemond az előírásban biztosított jogáról.

⁽²⁰⁾ A 730/79. sz., *Philip Morris Holland BV kontra Bizottság* ügyben 1980. szeptember 17-én hozott ítélet (EBHT 1980, 2671. o.) 11. és 12. pontja, a C-75/97. sz., *Belgium kontra Bizottság* ügyben 1999. június 17-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-3671. o.) 47–48. pontja, a T-214/95. sz., *Vlaams Gewest kontra Bizottság* ügyben 1998. április 30-án hozott ítélet (EBHT 1998., II-717. o.) 48–50. pontja, a T-92/00. és T-103/00. sz., *Diputación Foral de Álava kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2002. március 6-án hozott ítélet (EBHT 2002, II-1385. o.) 72. pontja, valamint a T-222/04. sz., *Olaszország kontra Bizottság* ügyben 2009. június 11-én hozott ítélet (EBHT 2009, II-1877. o.) 43. pontja.

⁽²¹⁾ A C-280/00. sz., *Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* ügyben 2003. július 24-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-7747. o.) 77–78. pontja.

7.2.2 A támogatás megfelelősége

- (96) Bár a kifogásolt intézkedések célja feltételezhetően csakugyan Leidschendam városközpontjának megújulása volt, a holland hatóságok nem bizonyították be, hogy ezek az intézkedések e cél elérésének megfelelő eszközül szolgáltak.
- (97) A benyújtott információk szerint ugyanis a Leidschendam Centrum projektben érdekelt többi magánfejlesztő a visszaesőben lévő ingatlanpiacon felmerülő problémák miatt szintén kérte a PPP-től a földterület eredetileg megállapított vételárának csökkentését, az önkormányzat azonban ahelyett, hogy beleegyezett volna ebbe az árendemlénybe vagy a hozzájárulások elengedésébe, inkább fontolóra vette, hogy a piaci kereslet változásainak tükrében módosítja az eredeti tervezési és fejlesztési előírásokat.
- (98) Látható tehát, hogy az önkormányzat más, megfelelőbb és kevésbé versenykorlátozó intézkedéseket is hozhatott volna, amelyek a megváltozott gazdasági helyzetben alkalmasabbak lettek volna a kitűzött cél, azaz Leidschendam városközpontja megújulásának elérésére.

7.2.3 A támogatás arányossága

- (99) A holland hatóságok szerint a kifogásolt intézkedések arányosak a Leidschendam városközpontjának megújulására vonatkozó célkitűzéssel, mivel az SJB az árendemlény és a hozzájárulások elengedése fejében beleegyezett abba, hogy lemondjon a 70 %-os előírásban foglalt jogáról. A holland hatóságok továbbá azért is arányosnak tekintik a kifogásolt intézkedéseket, mivel az SJB pénzügyileg hozzájárult a projekt-előkészítési szakaszhoz. Az SJB ugyanis mintegy 2,6 millió EUR pénzügyi hozzájárulást fizetett a PPP-nek, és maga viselte az iskola költségeinek 25 %-át, amelyet a Leidschendam Centrum projekt egy másik tervrészének keretében építettek volna meg.
- (100) A Bizottság ezzel az érveléssel nem tud egyetérteni. Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja azt írja elő, hogy a támogatási intézkedésnek arányosnak kell lennie a kitűzött céllal, nem pedig azt, hogy az odaítélt támogatás kiváltható a kedvezményezettek által a támogatás megszerzése érdekében tett engedményekkel. A kifogásolt intézkedések arányosságának értékelése szempontjából tehát nem releváns, hogy az SJB hajlandó volt-e az árendemlény és a hozzájárulások elengedése fejében lemondani 70 %-os előírásban foglalt jogáról. Ugyanez vonatkozik az SJB projekt-előkészítési szakaszhoz történt esetleges pénzügyi hozzájárulásaira is.
- (101) A holland hatóságok tehát nem tudták bebizonyítani, hogy a kifogásolt intézkedések arányosak lennének az elérni kívánt közös érdekű célkitűzéssel.

7.2.4 A verseny indokolatlan torzulása

- (102) Végül a holland hatóságok vitatják, hogy a kifogásolt intézkedések indokolatlanul torzítnák a versenyt, mert

véleményük szerint a projekt gyors befejezésének kedvező hatásai többet nyomnak a latban, mint a kifogásolt intézkedések káros hatásai.

- (103) A holland hatóságok azonban ezt az érvet nem támasztották alá semmivel. Sőt, amint az a (80) preambulumbekezdésből kiderül, a kifogásolt ingatlanprojekt további elhúzóódása a holland hatóságok szerint 2,8 millió EUR költséget jelent a PPP számára, míg a felek 3,6 millió EUR árendemlényről állapodtak meg. A Bizottság ebből arra a következtetésre jut, hogy a holland hatóságok nem bizonyították be, hogy a kifogásolt ingatlanprojekt befejezésének kedvező következményei többet nyomnának a latban, mint a kifogásolt intézkedések káros hatásai.

7.2.5 Következtetés

- (104) A Bizottság a (93)–(103) preambulumbekezdésben foglalt okokból arra a megállapításra jut, hogy az önkormányzat által a kifogásolt intézkedések formájában az SJB-nek nyújtott támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint.

8. A TÁMOGATÁS SZÁMSZERŰSÍTÉSE ÉS VISSZAFIZETETÉSE

- (105) A 7. szakaszban foglaltak alapján a kifogásolt intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, és nem nyilváníthatók összeegyeztethetőnek a belső piaccal. Mivel ezt a támogatást az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerint a Bizottságnak történő előzetes bejelentés és a Bizottság általi jóváhagyás nélkül ítélték oda a kedvezményezetteknek, a kifogásolt intézkedések jogellenes támogatásnak minősülnek.
- (106) Az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet⁽²²⁾ 14. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „Amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére”.
- (107) Bár az uniós jog nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelynek alapján a Bizottságnak meg kell határoznia a visszafizetendő támogatás pontos összegét, amikor utasítást ad a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatás visszafizetésére⁽²³⁾, mindazonáltal nyújthat olyan tájékoztatást, amely alapján a határozat címzettje minden nagyobb nehézség nélkül meg tudja állapítani ezt az összeget.

⁽²²⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

⁽²³⁾ Lásd erre vonatkozóan a C-480/98. sz., *Spanyolország kontra Bizottság* ügyben 2000. október 12-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-8717. o.) 25. pontját, valamint a C-441/06. sz., *Bizottság kontra Franciaország* ügyben 2007. október 18-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-8887. o.) 29. pontját.

8.1 A támogatás összegének megállapítása

- (108) Az SJB a kifogásolt intézkedéseknek köszönhetően kevesebbet fizetett a Dampleinen található földterületért, mint amiről a 2004. évi együttműködési megállapodásban eredetileg megállapodtak, továbbá nem kellett megfizetnie a szintén megállapított projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulást sem. Az SJB-nek nyújtott jogellenes támogatás összegének megállapításához meg kell állapítani egyrészt az árengedmény összegét, másrészt pedig az elengedett hozzájárulások értékét.

8.1.1 Az árengedmény összegének megállapítása

- (109) Amint az a (23) preambulumbekzdésben szerepel, a PPP által az SJB-nek értékesített, a Dampleinen található földterület árát a 2004. évi együttműködési megállapodásban 7,2 millió EUR-ban határozták meg, amelyet a fizetés teljesítéséig 2,5 %-kal kellett indexálni. Ezt az árat független értébecslési szakértő állapította meg. A holland hatóságok szerint az említett földterület piaci értéke 2010. január 1-jén 8,6 millió EUR volt ⁽²⁴⁾. A PPP ezután az SJB által a földterületért fizetendő árat a kiegészítő megállapodásban 4 millió EUR-ra csökkentette.
- (110) A Dampleinen található földterület vételárának csökkentésével az SJB-nek juttatott előny tehát körülbelül 4,6 millió EUR.
- (111) Nem fogadható el a holland hatóságok azon állítása, hogy az árengedmény kevesebb lett volna 4,6 millió EUR-nál azért, mert a PPP már 2006-ban és 2008-ban is engedett az eredetileg megállapított 7,2 millió EUR-s árból (lásd az 1. táblázatban), nem bizonyosodott ugyanis be, hogy ezt az engedményt megállapodásban rögzítették volna, vagy az engedmény következtében módosították volna a 2004. évi együttműködési megállapodásban rögzített eredeti vételarat.
- (112) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy az állítólagos 2006. évi árengedmény ellentétes a 2004. évi együttműködési megállapodással, amelyben egyértelműen megállapították a földterület minimális árát, és csak a tervezettnél nagyobb alapterület megvalósítása esetén rendelkeztek külön megfizetendő összegről.
- (113) Végül a Bizottság megállapítja, hogy mind az állítólagos 2006. évi árengedményt – amely annak lenne betudható, hogy az eredeti terveknél kevesebb üzemhelyiséget tudtak megvalósítani –, mind pedig az állítólagos 2008. évi árengedményt – amely a jelek szerint azzal volt összefüggésben, hogy az SJB késedelmesen jutott építési engedélyhez – azzal a feltétellel ítélték oda, hogy az SJB még 2008. október 1-je előtt megkapja az építési engedélyt. A jelek szerint ez a feltétel azonban nem teljesült, a holland hatóságok szerint ugyanis az SJB csak 2008. novemberében kapott építési engedélyt.

- (114) A Bizottság tehát arra a következtetésre jut, hogy a 2004. évi együttműködési megállapodásban rögzített eredeti vételár csökkentése következtében a PPP által az SJB-nek odaítélt támogatás összege mintegy 4,6 millió EUR (a pontos összeget lásd a 3. táblázatban).

8.1.2 Elengedett hozzájárulások

- (115) Amint az a (25) preambulumbekzdésből kitűnik, az SJB által a 2004. évi együttműködési megállapodás szerint fizetendő hozzájárulások összege mintegy 2 millió EUR volt (2003. január 1-jei áron), amelyet a fizetés teljesítéséig 2,5 %-kal kellett indexálni. Ezek a hozzájárulások azonban a megépítendő lakások tervezett számán alapulnak ⁽²⁵⁾, és a 2004. évi együttműködési megállapodás kimondja, hogy kevesebb lakás megépítése esetén ezeket az összegeket értelemszerűen ki kell igazítani.
- (116) A 2004. évi együttműködési megállapodás alapján az SJB-nek 74 lakást kellett volna felépítenie a Dampleinen. A végleges megállapodás alapján azonban ténylegesen csak 67 lakást épített fel. A hozzájárulások összegét tehát ennek megfelelően mintegy 1,9 millió EUR-ra csökkenteni kell (2003. január 1-jei áron) ⁽²⁶⁾. E hozzájárulások értéke 2010. január 1-jén a mintegy 2,3 millió EUR-nak felelt meg.
- (117) A kiegészítő megállapodás lehetővé tette, hogy az SJB-nek ne kelljen kifizetnie a 2004. évi együttműködési megállapodásban megállapított hozzájárulásokat. A PPP által a hozzájárulások elengedésével az SJB-nek nyújtott támogatás összege tehát mintegy 2,3 millió EUR (lásd a 3. táblázatban).
- (118) A holland hatóságok szerint a PPP a kiegészítő megállapodásban foglaltak ellenére csak a Damplein-projektre vonatkozó hozzájárulásokat engedte el, ami összesen 0,6 millió EUR-t jelent (2003. január 1-jei áron). A holland hatóságok álláspontjukat – amely szerint a Dampleinre vonatkozó projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulás nagysága mintegy 0,6 millió EUR (2003. január 1-jei áron), és amely szerint az SJB-nek a Leidschendam Centrum projekt egésze után (2003. január 1-jei áron) összesen mintegy 2 millió EUR projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulást kell fizetnie – a 2004. évi együttműködési megállapodáshoz mellélt építési programmal támasztják alá. A holland hatóságok utalnak továbbá egy képviselő-testületi előterjesztésre, amelyet az önkormányzat 2009. február 18-án küldött meg a képviselő-testület tagjainak, és amely szerint a hozzájárulások csökkentése az előterjesztés idején mintegy 0,7 millió EUR-val csökkentette a projekt-előkészítés eredményét.

⁽²⁵⁾ Projekt-előkészítési hozzájárulás: lakásonként 4 587 EUR, minőségi hozzájárulás: lakásonként 3 645 EUR.

⁽²⁶⁾ A projekt-előkészítési hozzájárulásból levonandó: $(74 - 67) \times 4\,587 = 32\,109$ EUR; a minőségi hozzájárulásból levonandó: $(74 - 67) \times 3\,645 = 25\,515$ EUR.

⁽²⁴⁾ A holland hatóságok 2010. április 12-i levele.

(119) A Bizottság szerint azonban az építési programból és a képviselő-testületnek megküldött előterjesztésből nem állapítható meg, hogy a hozzájárulások elengedése kizárólag a Damplein-projektre vonatkozott volna. A kiegészítő megállapodásban foglaltak szerint a hozzájárulások elengedése nem csak a Damplein-projektre vonatkozik. A holland hatóságok nem tudták továbbá bizonyítani, hogy az SJB a 2004. évi együttműködési megállapodás 10.3. cikkében előírtak szerint 2004. július 1-jén tényle-

gesen befizette volna a Leidschendam Centrum projekt valamennyi lakása után a hozzájárulásokat.

8.1.3 Az állami támogatás teljes összege

(120) A 3. táblázatban ismertetett számítások szerint az SJB-nek odaítélt állami támogatás összege mintegy 6,9 millió EUR.

3. táblázat

	2004. évi együttműködési megállapodás		2010. márciusi kiegészítő megállapodás	Engedmény
	2003. január 1-jei áron	2010. január 1-jei áron	2010. január 1-jei áron	2010. január 1-jei áron
Földterület ára	7 253 793	8 622 480	4 000 000	4 622 480
Projekt-előkészítési hozzájárulás	1 077 941	1 281 333	0	1 281 333
Minőségi hozzájárulás	856 667	1 018 308	0	1 018 308
Összesen	9 188 401	10 922 121	4 000 000	6 922 121

8.2 A támogatás visszafizettetése

(121) Mivel a kifogásolt intézkedések jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatást valósítanak meg, a támogatás nyújtása előtti piaci helyzet helyreállítása érdekében a támogatást vissza kell fizettetni. Ezért visszafizetési felszólítást kell küldeni az SJB egyesülésnek, amelynek tagjai a Schouten de Jong és a Bouwfonds, valamint az említett két vállalkozásnak, amelyek mindegyike egyetemlegesen felelős azért, hogy az SJB teljesítse a PPP-megállapodásból eredő kötelezettségeit⁽²⁷⁾.

(122) Amint az a 3. táblázatból kitűnik, az intézkedések összeegyeztethetetlennek tekintendő támogatási eleme 6 922 121 EUR, amely a következőkből tevődik össze: a földterület árának visszamenőleges csökkentése (4 622 480 EUR), valamint a projekt-előkészítési hozzájárulás (1 281 333 EUR) és a minőségi hozzájárulás (1 018 308 EUR) elengedése.

(123) A támogatást 2010. március 1-jén ítélték oda az SJB-nek. A visszafizetendő támogatás után visszafizetési kamatot kell fizetni 2010. március 1-jétől addig az időpontig, amíg az összeget ténylegesen vissza nem fizetik.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A belső piaccal összeegyeztethetetlen az a 6 922 121 EUR összegű állami támogatás, amelyet Hollandia 2010. március 1-jén az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (3) bekezdését megsértve jogellenesen nyújtott a Schouten-de

Jong Bouwfonds (a Schouten & De Jong Projectontwikkeling BV és a Bouwfonds Ontwikkeling BV vállalkozásból álló egyesülés) javára a földterület vételárának visszamenőleges csökkentése és a Leidschendam-Voorburg településsel közösen megállapított projekt-előkészítési és minőségi hozzájárulás visszamenőleges elengedése formájában.

2. cikk

1. Hollandia visszaköveteli az 1. cikkben meghatározott összeegyeztethetetlen támogatást a Schouten-de Jong Bouwfonds és/vagy Schouten & De Jong Projectontwikkeling BV és/vagy Bouwfonds Ontwikkeling BV vállalkozásokról.

2. A visszafizetendő összegek után kamat fizetendő attól a naptól kezdve, amikor azokat a Schouten-de Jong Bouwfonds és/vagy Schouten & De Jong Projectontwikkeling BV és/vagy Bouwfonds Ontwikkeling BV rendelkezésére bocsátották, azaz 2010. március 1-jétől, addig a napig, amíg az összegek tényleges visszafizetése meg nem történik.

3. A kamatot a 794/2004/EK bizottsági rendelet V. fejezetével összhangban konszolidált alapon kell kiszámítani⁽²⁸⁾.

3. cikk

1. Az 1. cikkben említett támogatást azonnal és ténylegesen vissza kell fizettetni.

2. Hollandia gondoskodik e határozatnak a határozatról szóló értesítéstől számított négy hónapon belüli végrehajtásáról.

⁽²⁷⁾ A 2004. november 22-i projekt-előkészítési célú PPP-megállapodás 4.1. cikke.

⁽²⁸⁾ HL L 140., 2004.4.30., 1. o.

4. cikk

1. Hollandia a határozat közzétételétől számított két hónapon belül benyújtja a Bizottságnak a következő információkat:

- a) a kedvezményezettektől visszakövetelendő teljes összeg (főösszeg és a visszafizetési kamatok);
- b) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedések részletes ismertetése;
- c) dokumentumok annak bizonyítására, hogy a kedvezményezetteket felszólították a támogatás visszafizetésére.

2. Hollandia folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot az e határozat végrehajtása érdekében tett intézkedéseiről, amíg az

1. cikkben említett támogatás visszafizetése maradéktalanul meg nem történik. Hollandia a Bizottság egyszerű kérésére azonnali tájékoztatást ad az e határozat végrehajtása érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekről. Ugyancsak részletes tájékoztatást nyújt az 1. cikkben megnevezett kedvezményezettek által már visszafizetett támogatásokról és visszafizetési kamatokról.

5. cikk

E határozat címzettje a Holland Királyság.

Kelt Brüsszelben, 2013. január 23-án.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök

2013-as előfizetési díjak (áfa nélkül, rendes szállítási költségeket beleértve)

Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	Az EU 22 hivatalos nyelvén	1 300 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, nyomtatott kiadvány + éves DVD	Az EU 22 hivatalos nyelvén	1 420 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	Az EU 22 hivatalos nyelvén	910 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, havi DVD (összevont)	Az EU 22 hivatalos nyelvén	100 EUR/év
A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványa (S sorozat), közbeszerzés és ajánlati felhívások, DVD, heti egy kiadvány	Többnyelvű: az EU 23 hivatalos nyelvén	200 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, C sorozat – versenyvizsga-kiírások	A vizsgakiírás szerinti nyelv(ek)en	50 EUR/év

Az *Európai Unió Hivatalos Lapjának*, amely az Európai Unió hivatalos nyelvein jelenik meg, 22 nyelvi változatára lehet előfizetni. Az L (jogsabályok) és a C (tájékoztatások és közlemények) sorozatot foglalja magában.

Valamennyi nyelvi változatra külön kell előfizetni.

A 920/2005/EK tanácsi rendelet értelmében, amelyet a Hivatalos Lap 2005. június 18-i L 156. száma tett közzé, és amely előírja, hogy az Európai Unió intézményei nem kötelesek minden jogi aktust ír nyelven is megszövegezni, illetve ezen a nyelven kihirdetni, az ír nyelven kiadott Hivatalos Lapok értékesítése külön történik.

A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványára (S sorozat – közbeszerzés és ajánlati felhívások) történő előfizetés mind a 23 hivatalos nyelvi változatot magában foglalja egyetlen többnyelvű DVD-n.

Kérésére az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* történő előfizetéssel a Hivatalos Lap különféle mellékleteit is megkaphatja. Az előfizetők a mellékletek megjelenéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közölt „Az olvasóhoz” című közleménynek köszönhetően értesülnek.

Értékesítés és előfizetés

A különböző, térítés ellenében kapható kiadványokra – például az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* – való előfizetés a Kiadóhivatal forgalmazó partnereitől szerezhető be. A forgalmazó partnerek listája a következő címen található:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm

Az EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) közvetlen és ingyenes hozzáférést biztosít az Európai Unió jogához. Erről a honlapról elérhető az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, valamint tartalmazza a szerződéseket, a jogszabályokat, a jogeseteket és az előkészítő dokumentumokat is.

További információt az Európai Unióról a <http://europa.eu> internetcímen találhat.

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU